

Rozdział ICHARAKTERYSTYKA LGD

1. Nazwa LGD

1.1 Stowarzyszenie „WIR” – Wiejska Inicjatywa Rozwoju z siedzibą w Stargardzie, Rynek Staromiejski 5. Dane LGD: REGON:32017198; NIP 8542281407; e-mail:wir-lgd@wp.pl; www:wir-lgd.org; Tel.91-578-43-78.

1.2 Status prawny LGD: Stowarzyszenie – podstawa prawna: Stowarzyszenie działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 z późn. zm.), ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2013r. poz.173 z późn. zm.), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str.487), ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2015 r. poz. 378), ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. z 2015 r. poz.349), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z dnia 20.12.2013 r., str.320 z późn. zm.) i innych obowiązujących w Polsce przepisów oraz na podstawie Statutu Stowarzyszenia.

2. Opis obszaru

Tabela nr 1. **WYKAZ GMIN WCHODZĄCYCH W SKŁAD LGD.**

L.p	Gmina	Powiat	Pow. gminy w km ² *	Liczba mieszkańców w*	Obszar planowany do objęcia LSR w ramach EFRROW i EFMR	Wskaźnik G na 2015 r.
1	Bielice	pyrzycki	84	3136	Cały obszar gminy	1 032,83
2	Chociwel	stargardzki	161	5962	Cały obszar gminy	1 156,50
3	Dobrzany	stargardzki	135	5065	Cały obszar gminy	1 040,79
4	Dolice	stargardzki	237	8081	Cały obszar gminy	972,99
5	Ińsko	stargardzki	151	3554	Cały obszar gminy	1 347,30
6	Kobylanka	stargardzki	122	4905	Cały obszar gminy	2 156,71
7	Kozielice	pyrzycki	95	2620	Cały obszar gminy	1 666,47
8	Marianowo	stargardzki	102	3211	Cały obszar gminy	833,9
9	Pyrzyce	pyrzycki	204	19741	Cały obszar gminy	1 272,51
10	Stara Dąbrowa	stargardzki	113	3711	Cały obszar gminy	1 271,96
11	Stare Czarnowo	gryfiński	153	3875	Cały obszar gminy	2 051,10
12	Stargard	stargardzki	318	12576	Cały obszar gminy	1 233,30
13	Suchań	stargardzki	133	4333	Cały obszar gminy	1 139,12
14	Warnice	pyrzycki	86	3591	Cały obszar gminy	1 026,07
RAZEM			2094	84361	x	x

*liczba mieszkańców na dzień 31.12.2013 r. - dane z GUS, powierzchnia gmin według GUS. Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik Gna 2015 r.

Średnia LGD z tabeli nr 1	1 300,11
Średnia Województwa Średnia województwa wyliczona jako średnia wskaźników G dla wszystkich 114 gmin Zachodniopomorskiego	1 593,91

<http://www.mf.gov.pl/ministerstwo-finansow/dzialalnosc/finanse-publiczne/budzety-jednostek-samorzadu-terytorialnego/kwoty-i-wskazniki>

Tabela nr 2 **Dochody w gminach w przeliczeniu na 1 mieszkańca**

Jednostka terytorialna	Ogółem		
	2012	2013	2014
Bielice	3504,46	3897,66	3781,29
Chociwel	2933,36	3177,12	3083,44
Dobrzany	2885,44	3245,11	3549,21
Dolice	3188,08	3381,12	3418,62
Ińsko	2612,43	3014,42	3308,53
Kobylanka	4309,31	4170,43	3961,68
Kozielice	3888,14	4183,77	4128,11
Marianowo	3222,93	3303,57	3444,47
Pyrzyce	2709,46	2983,78	2906,80
Stara Dąbrowa	4429,09	3738,35	4750,23
Stare Czarnowo	3733,53	4011,96	3852,66
Stargard	2678,08	3037,60	2620,09
Suchań	4149,28	3721,22	3826,81
Warnice	2876,92	3719,38	3219,04
ŚREDNIA LGD	3365,75	3541,82	3560,78
ZACHODNIOPOMORS KIE	3624,64	3776,00	3955,87

Źródło – GUS Bank Danych Lokalnych

Średnie dochody na 1 mieszkańca na obszarze LGD w latach 2012-2013-2014 są niższe niż w województwie zachodniopomorskim.

Położenie obszaru – LGD położone jest w środkowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, posiada korzystne położenie komunikacyjne – bliskość granicy, Szczecina, Stargardu. Przez obszar przebiega droga S3, drogi krajowe 10 i 20, uzupełnione drogami wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi zapewniającymi dojazd do każdej miejscowości. Magistrale kolejowe przebiegają przez gminy Dolice, Chociwel i Marianowo relacji Szczecin-Poznań i Szczecin-Gdańsk.

3. Potencjał LGD

3.1 Opis sposobu powstania i doświadczenie LGD

Inicjatorami powstania LGD byli przedstawiciele, mieszkańcy czterech gmin: Chociwla, Marianowa, Stargardu i Suchania. Na Walnym Zebraniu Założycielskim 9 stycznia 2006 roku przyjęto nazwę, statut Stowarzyszenia, wybrano członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej. W dniu 21.02.2006 r. Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w KRS. Głównym celem powstania LGD było działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację operacji pozwalających osiągać zaplanowane cele i działania LGD.

Po rejestracji i opracowaniu wspólnej strategii, nowo powstałe Stowarzyszenie opracowało projekt wpisujący się w ZSRROW pod nazwą „WIR na WSI” i otrzymało wsparcie w ramach Pilotażowego Programu Leader+ na jego realizację. W związku z ustawą z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 z późn. zm.), w dniu 30 czerwca 2008 r. odbyło się Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia, gdzie zatwierdzono zmiany do statutu, wybrano nowe władze Stowarzyszenia: Zarząd, Komisję Rewizyjną i Radę oraz rozszerzono obszar LGD o gminy Kobylanka i Stara Dąbrowa. Stowarzyszenie opracowało Lokalną Strategię Rozwoju dla obszaru już sześciu gmin z powiatu stargardzkiego i otrzymało dofinansowanie na jej realizację. W ramach działania „Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju” Stowarzyszenie zrealizowało między innymi dwa projekty współpracy z ze Stowarzyszeniem LGD „Ziemia Pyrzycka” (gminy: Pyrzyce, Dolice, Warnice) oraz Stowarzyszeniem LGD Dobre Inicjatywy Regionu (gminy: Recz, Ińsko, Dobrzany) dotyczące wyznaczenia i oznakowania szlaków rowerowych obejmujących najcenniejsze obiekty sakralne mikroregionu. Trzyletnia współpraca zaowocowała chęcią przyłączenia pięciu kolejnych gmin (Dolice, Ińsko, Dobrzany, Pyrzyce, Warnice) do Stowarzyszenia „WIR” – Wiejska Inicjatywa Rozwoju. W dniu 06.10.2009 r. w KRS zarejestrowano LGR Stowarzyszenie „SIEJA”, która opracowała LSROR i otrzymała dofinansowanie na jej realizację w ramach PO RYBY na lata 2007-2013. LGR swoim zasięgiem obejmowała dwanaście gmin, z powiatu stargardzkiego: Chociwel, Dobrzany, Dolice, Ińsko, Kobylankę, Marianowo,

Stargard, z powiatu łobeskiego gminę Węgorzyno, z powiatu pyrzyckiego gminy: Pyrzyce, Warnice, Przelewice i z powiatu myśliborskiego gminę Barlinek. Członkiem LGR zostało również Stowarzyszenie „WIR” – Wiejska Inicjatywa Rozwoju. Ta wieloletnia współpraca również zadecydowała o tym, że w nowym okresie programowania ww. gminy wyraziły wolę przystąpienia do Stowarzyszenia „WIR”. LGD otrzymała dofinansowanie na dwie operacje realizowane w ramach KSOW związane ze wspólną promocją wszystkich LGD z województwa zachodniopomorskiego na Targach Rolnych w Barzkowicach, największej imprezie zorganizowanej na obszarach wiejskich, oraz we wspólnych szkoleniach i konferencjach. Doświadczenia te spowodowały, że kolejne trzy gminy tj. Bielice, Kozielice z powiatu pyrzyckiego i Stare Czarnowo z powiatu gryfińskiego wyraziły wolę przyłączenia się do Stowarzyszenia „WIR”.

3.2 Doświadczenie w okresie 2007-2013

1. Doświadczenie pracowników udokumentowano umowami o pracę, dyplomami, zaświadczeniami, wynika z nich, że 100% pracowników posiada doświadczenie do wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych o zasięgu lokalnym, a 50% dodatkowo o zasięgu regionalnym.
2. Doświadczenie LGR w realizacji projektów w okresie 2007-2013 z innych źródeł niż Oś4 PROW i Oś 4 PORYBY przedstawia załącznik nr 17A do wniosku.

3.3 Struktura LGD

Zgodnie ze Statutem Stowarzyszenie „WIR” zakłada podejmowanie różnorodnych działań na rzecz rozwoju obszaru objętego strategią. Podstawowym sposobem realizacji tego celu jest współpraca ze wszystkimi członkami reprezentującymi sektory publiczny, społeczny i gospodarczy, którzy mogą się do tego przyczynić. Każdy podmiot zainteresowany współpracą może włączyć się w prace LGD Stowarzyszenia „WIR” zgodnie z procedurą przewidzianą w rozdziale III § 9, 10, 11, 12, 13, 14 statutu Stowarzyszenia traktującym o sprawach członkowskich. Członkami stowarzyszenia są: osoby fizyczne, które reprezentują mieszkańców, osoby prawne, a wśród nich: gminy i instytucje kultury, które reprezentują sektor publiczny i organizacje pozarządowe (wpisane do KRS lub do zarejestrowane w starostwie), które reprezentują sektor społeczny oraz przedsiębiorcy i rolnicy, którzy reprezentują sektor gospodarczy.

Na dzień 30 listopada 2015 roku Stowarzyszenie liczy 140 członków, tym:

- sektor publiczny – 19 w tym: 14 gmin oraz 5 instytucje kultury
- sektor gospodarczy – 37
- sektor społeczny – 67
- mieszkańcy – 17

3.4 Struktura organu decyzyjnego

Organem decyzyjnym zgodnie ze statutem Stowarzyszenia (rozdział IV § 19 a, ust. 2) jest Rada, która liczy 13 członków, w tym:

- 6 osób – przedstawiciele sektora gospodarczego w tym 4 z sektora rybackiego, co stanowi **46,1%** członków w strukturze Rady,
- 3 osoby – przedstawiciele sektora publicznego – **23,1%** członków w strukturze Rady,
- 2 osoby – przedstawiciele sektora społecznego – **15,4%** członków w strukturze Rady
- 2 osoba mieszkaniac – **15,4%** członków Rady

Wśród 13 osobowej Rady, dwie osoby nie przekroczyły 35 roku życia, łącznie w składzie jest 8 kobiet i 5 mężczyzn. Powyższy opis Rady wskazuje, że w procesie decyzyjnym, ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu nie posiada więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji. Zasady powoływania i odwoływania członków organu decyzyjnego, ilość członków Rady, wybór przewodniczącego i dwóch wiceprzewodniczących uregulowane są zapisami statutowymi. Do kompetencji Rady należy wybór operacji realizowanych w ramach LSR i ustalenie kwoty wsparcia. Szczegółowe zasady i procedury funkcjonowania Rady, w tym procedurę wyłączenia członka organu decyzyjnego od udziału w dokonywaniu wyboru operacji w razie zaistnienia okoliczności, które mogą wywołać wątpliwości, co do jego bezstronności, określa Regulamin Pracy Rady. Dodatkowe rekomendacje w zakresie zapewnienia wyboru operacji bez dominacji jakiegokolwiek grupy interesu w Radzie zapewnia prowadzenie „Rejestru interesu członków Rady”, który jest załącznikiem Regulaminu Rady. Rejestr na bieżąco będzie monitorowany tak, aby przed każdym wyborem operacji wykluczyć np. reprezentowanie sektora społeczno-gospodarczego powiązanego z sektorem publicznym. Dla członków Rady opracowano Harmonogram szkoleń pozwalający ocenić ich wiedzę w zakresie zapisów LSR, Zarząd poprzez testy będzie sprawdzał wiedzę członków Rady. Rada składa się z osób zamieszkałych lub mających siedzibę na terenie gmin członkowskich

3.5 Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD

Dokumenty wewnętrzne, które regulują funkcjonowanie LGD to: Statut, Regulamin Walnego Zebrania Członków, Regulamin Rady, Regulamin Pracy Zarządu, wszelkie zmiany tych dokumentów dokonywane są na podstawie uchwał Walnego Zebrania Członków, regulują to zapisy statutowe. Ponadto dokumentem wewnętrznym jest Regulamin Biura, uchwalany i zmieniany przez Zarząd Stowarzyszenia.

Regulamin Biura LGD zawiera: zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników, opis stanowisk z uprawnieniami kierownika, zasady udostępniania informacji będących w dyspozycji LGD, metody oceny efektywności świadczonego doradztwa przez pracowników LGD oraz standardy usług interesanta. W zakresie obowiązków wszyscy pracownicy mają zadanie związane z animacją lokalną i współpracą, która będzie podlegała systematycznym pomiarom oraz oceniana przez Zarząd. Wszyscy pracownicy biura LGD w zakresie obowiązków mają wpisane doradztwo, jakość świadczonego doradztwa będzie oceniana na podstawie ankiet wypełnianych bezpośrednio w biurze oraz skuteczność doradztwa wypełniana na podstawie prowadzonej KARTY DORADZTWA. Określono plan szkoleń dla członków Rady, Zarządu i pracowników biura.

Rozdział II PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2015-2020 została przygotowana samodzielnie przez Lokalną Grupę Działania w oparciu o aktywny udział społeczności lokalnej i samorządu. Zanim jednak LGD przystąpiła do pracy ze społecznością lokalną przeprowadzona została analiza na podstawie dostępnych danych statystycznych lub udostępnionych przez gminy. Mikroprzedsiębiorstwa stanowią 90% podmiotów gospodarczych na obszarze. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2013 r. wynosił 11,6% i był wyższy w stosunku do województwa zachodniopomorskiego i kraju. Co czwarta osoba bezrobotna jest w wieku powyżej 50 lat, a co piątą osobą bezrobotną są osoby do 25 roku życia i ten wskaźnik jest wyższy niż w województwie. Na obszarze LGD rolnictwo pełni funkcję dominującą, co wynika z powierzchni użytków rolnych oraz jakości gleb. Na obszarze działają 193 organizacje pozarządowe, 26 Kół Gospodyń Wiejskich, 28 grup nieformalnych. Analiza pozwoliła określić skład społeczności, poznać głównych aktorów i dobrać metody współpracy. Na wstępnym etapie opracowywania strategii wykorzystano doświadczenie LGD i LGR w realizacji poprzednich strategii na lata 2007-2013, w tym wyniki kolejno przeprowadzonych ewaluacji ich wdrażania i wyniki spotkań z mieszkańcami obszaru realizowanymi przez cały okres wdrażania LSR i LSROR 2007-2013. Przeanalizowano charakter projektów złożonych w toku konkursów w ramach wdrażania strategii na lata 2007-2013. Ponadto do zdefiniowania problemów społecznych i oczekiwań mieszkańców oraz celów i ich hierarchii, poszukiwań rozwiązań i formułowania wskaźników, a także dookreślenia grup docelowych wykorzystano partycypacyjne metody konsultacji.

METODY PARTYCYPACJI – etap OPRACOWYWANIA STRATEGII

I. Etap definiowania potrzeb i problemów – na tym etapie angażowanie społeczności lokalnej w przygotowanie LSR odbywało się poprzez:

- 1. Konsultacje społeczne** – komunikacja twarzą w twarz- w każdej gminie członkowskiej, na które zapraszano lokalną społeczność. Od sierpnia do września 2015 r. odbyło się czternaście spotkań konsultacyjnych, po jednym w każdej gminie. Mieszkańców powiadamiano poprzez informacje: zamieszczone na stronach internetowych gmin, na tablicach informacyjnych urzędów gmin i sołectw, oraz na stronie internetowej LGD (harmonogram wszystkich spotkań). Liderów gmin powiadomiono telefonicznie i pocztą e-mail. W spotkaniach udział wzięli mieszkańcy gmin – przedstawiciele sektora gospodarczego (w tym sektora rybackiego), społecznego i publicznego oraz mieszkańcy. W programie spotkań przedstawiono: główne założenia działania “Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy Leader” i PO Rybactwo i Morze – Priorytet IV, przedstawiono prezentację obszaru LGD. Poproszono mieszkańców o wskazanie najistotniejszych problemów w trzech obszarach: gospodarki, środowiska i infrastruktury, oraz społeczno-kulturalnego. Po omówieniu i pogrupowaniu problemów przeprowadzono analizę SWOT i wypracowano cele.
- 2. Badania ankietowe** skierowane do mieszkańców gmin LGD – w ramach spotkań konsultacyjnych omówiono i wręczono uczestnikom spotkań ankietę. Badaniabyły anonimowe. Zebrano opinie mieszkańców gmin w kilku obszarach tematycznych: turystyka, kultura i edukacja, ochrona środowiska, gospodarka. Informacje, które LGD zamierzała zdobyć podczas badań, wyznaczają główne problemy, którymi LGD będzie się zajmować w ramach realizowanej strategii. Wpłynęło 131 ankiet, które przeanalizowano, a wyniki ich zostały uwzględnione w diagnozie problemów i oczekiwań, określania celów i ustalania hierarchii ich ważności.
- 3. Kawiarnia Obywatelska** – nieformalne spotkanie, na którym 9 uczestników wraz z osobą prowadzącą dyskutując poszukiwało rozwiązań stanowiących sposoby realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2015-2020. Uczestnicy byli reprezentantami trzech sektorów. Omawiali ważne dla gmin tematy w zakresie rodzajów operacji planowanych do realizacji w ramach LSR, zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem, oraz grup docelowych,

które będą objęte tym wsparciem. W czasie dyskusji wyartykułowano problemy i propozycje sposobu ich rozwiązania.

4. **Punkt konsultacyjny** w biurze LGD –zlokalizowany w biurze LGD. Informacja o uruchomieniu punktu została zamieszczona na stronie LGD oraz na tablicach ogłoszeń. Prowadzony jest rejestr korzystających z jego usług i poruszanych problemów. Biuro czynne jest w poniedziałek, środę i czwartek w godzinach od 7.30 do 15.30. Pracownicy służą informacją i doradztwem w zakresie opracowywanej strategii. Zgłaszają się potencjalni beneficjenci korzystający z doradztwa. Zgłaszają problemy swojego, wyrażają opinie w zakresie proponowanych rozwiązań. Mogą zapoznać się ze zgromadzonymi materiałami skorzystać z doradztwa o możliwych zakresach wsparcia oraz wypełnić ankietę opinii mieszkańców gmin w kilku obszarach tematycznych: turystyka, kultura i edukacja, ochrona środowiska, gospodarka. Z informacji i doradztwa skorzystało w okresie od 3.08.2015 r. do końca listopada 49 osób.

II. Etap określania celów i ustalania ich hierarchii– na tym etapie angażowanie społeczności lokalnej w przygotowanie LSR odbywało się poprzez:

1. **Konsultacje społeczne** w każdej gminie członkowskiej **opisane w pkt I.1.**
2. **Forum lokalne** – jego celem było uzyskania przez LGD wiadomości na temat proponowanych działań i rozwiązań oraz konsultowanie ich w zakresie określenia celów. Ze względu na liczebność, aby ułatwić przedyskutowanie prezentowanych propozycji grupa uczestników została podzielona na dwie podgrupy. Na podstawie spotkań konsultacyjnych z lokalną społecznością w gminach przygotowano propozycje rozwiązań głównych problemów w ramach LSR. Zasygnalizowano temat wskaźników realizacji na poziomie produktu i rezultatu.
3. **Forum lokalne – budżet partycypacyjny**– celem tego spotkania było przedyskutowanie istotnych kwestii dotyczących planowania finansów i wskaźników realizacji w ramach procesu tworzenia LSR Stowarzyszenia „WIR”. Uczestnikami byli przedstawiciele trzech sektorów. Mając na uwadze przekazane na wcześniejszym spotkaniu forum lokalnym informacje i materiały dotyczące założeń finansowych strategii i zaprezentowane w budżecie partycypacyjnym propozycje, przedyskutowano poszczególne kwoty dofinansowań operacji i wysokość kosztów kwalifikowalnych (w ramach ustanowionego rozporządzeniem prawa). Uczestnikom przypomniano wszystkie dziedziny wsparcia, które budżet obejmuje, a następnie w głosowaniu uzyskanodotyczące finansów i wskaźników.
4. **Badania ankietowe** skierowane do mieszkańców 14 gmin LGD- **opisane w pkt I.2.** Wpłynęło 131 ankiet, które przeanalizowano, a wyniki ich zostały uwzględnione w ramach diagnozowania problemów i oczekiwań, określania celów i ustalania ich hierarchii.

III. Etap poszukiwania rozwiązań na tym etapie angażowanie społeczności lokalnej w przygotowanie LSR odbywało się poprzez:

1. **Punkt konsultacyjny w biurze LGD** – w biurze LGD, opisany w pkt I.4.
2. **Fiszki projektowe** – określenie potencjalnych beneficjentów (grup docelowych), ich planów i pomysłów do zrealizowania w ramach strategii. W ramach przeprowadzanych konsultacji zainteresowanym i mający plany swojej działalności podmiotom społecznym i gospodarczym rozdano druki fiszek w celu opisanie przedsięwzięcia potencjalnych podmiotów mogących ubiegać się o dofinansowanie. Ponadto druk fiszek zamieszczono na stronie stowarzyszenia “WIR”. Fiszki projektowe przedstawiających propozycje operacji, często innowacyjnych rozwiązań z ramach zakresów programowych PROW i PO RYBY, które też mogą być następnie podstawą do przygotowania wniosku o dofinansowanie w ramach ogłaszanych konkurów.
3. **Forum lokalne** – jego celem było uzyskania przez LGD wiadomości na temat proponowanych działań i rozwiązań oraz konsultowanie ich w zakresie określenie celów i ustalenie ich hierarchii, poszukiwanie rozwiązań, identyfikacji grup docelowych. **Opisane w pkt II.2**
4. **Forum lokalne – budżet partycypacyjny** - celem tego spotkania było przedyskutowania istotnych kwestii dotyczących hierarchii działań w zakresie planowania finansów i poszukiwania rozwiązań w oparciu a posiadane zasoby oraz realizacji wskaźników. **Opisane w pkt II.3.**
5. **Kawiarnia Obywatelska**–w Chociwlu odbyło się nieformalne spotkanie, gdzie 9 uczestników wraz z prowadzącą Małgorzata Krysiak – kierownikiem biura WIR dyskutując poszukiwało rozwiązań w stanowiących sposoby realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2015-2020. Uczestnicy byli reprezentantami trzech sektorów i dyskutowali ze sobą na ważne dla ich gminy Chociwel tematy w zakresie operacji do zrealizowania w ramach LSR na obszarze gminy, zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem , oraz grup które będą objęte tym wsparciem. W czasie dyskusji wyartykułowano problemy i propozycje sposobu ich rozwiązania w ramach LSR oraz co w pierwszej kolejności jest priorytetem do realizacji.
6. **World Cafe** – celem spotkania było poznanie pomysłów rybaków, uwspólnienie wiedzy i wymiany informacji oraz pobudzenie kreatywnego myślenia. Spotkanie odbyło się w biurze Lokalnej Grupy Rybackiej w Marianowie. Na początku odbyło się wprowadzenie do zagadnień, które będą przedmiotem dyskusji a następnie uczestnicy podzielili się na kilkusobowe grupki. Rozmowy i dyskusje w poszczególnych grupach dotyczyły

głównie udziału w nowym okresie finansowania i pomysłów działania w warunkach określonych w projekcie rozporządzenia dotyczącego Priorytetu 4 objętego Programem PO Rybactwo i Morze. Na zakończenie spotkania dyskusje podsumowane zostały w części plenarnej, która pokazała uczestnikom pomysły, które powstały.

IV. Etap formulowania wskaźników na tym etapie angażowanie społeczności lokalnej w przygotowanie LSR odbywało się poprzez:

1. **Forum lokalne** - celem było uzyskania przez LGD wiadomości na temat proponowanych działań i rozwiązań oraz konsultowanie ich w zakresie określenia celów i ustalenie ich hierarchii, poszukiwanie rozwiązań, identyfikacji grup docelowych. **Opisane w pkt II.2**
2. **Forum lokalne -budżet partycypacyjny** - celem spotkania było przedyskutowanie istotnych kwestii dotyczących hierarchii działań w zakresie planowania finansów i poszukiwania rozwiązań w oparciu o posiadane zasoby oraz realizacji wskaźników. **Opisane w pkt II.3.**
3. **Fiszki projektowe** – określenie potencjalnych beneficjentów (grup docelowych), ich planów i pomysłów do zrealizowania w ramach strategii. **Opisane w III.2**
4. **World Cafe** – celem spotkania było poznanie pomysłów rybaków, uwspólnienie wiedzy i wymiany informacji oraz pobudzanie kreatywnego myślenia. **Opisane w III.6**

V. Etap identyfikacja grup docelowych na tym etapie angażowanie społeczności lokalnej w przygotowanie LSR odbywało się poprzez:

1. **Konsultacje społeczne** w każdej gminie członkowskiej **opisane w pkt I.1.**
2. **Fiszki projektowe** – określenie potencjalnych beneficjentów (grup docelowych), ich planów i pomysłów do zrealizowania w ramach strategii. **Opisane w III.2**
3. **World Cafe** –celem spotkania było poznanie pomysłów rybaków, uwspólnienie wiedzy i wymiany informacji oraz pobudzanie kreatywnego myślenia. **Opisane w pkt IV.3**
4. **Konsultacje indywidualne z rybakami** – osobista komunikacja pracownika, spotkanie w miejscu zamieszkania, podczas którego była przekazywana informacja o nowym okresie programowania i tworzenia LSR, dyskusja i doradztwo w zakresie możliwych form wsparcia. Pozwoliło to bliżej poznać rybaków i ich problemy oraz oczekiwania. W trakcie spotkań przedstawiono aktualny stan prawny dotyczący wspierania zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, projektowane rozwiązania dotyczące warunków i trybu przyznawania pomocy w ramach priorytetu 4, omówiono sposób i tryb opracowania lokalnej strategii rozwoju oraz warunki uczestniczenia w budowie i realizacji strategii.

Tabela nr 3. **Metody partycypacyjne na każdym etapie prac nad LSR**

Rodzaj techniki	Grupa docelowa	Miernik	Data/lokalizacja	Weryfikacja
ETAP PARTYCYPACJI - Definiowanie problemów				
Spotkania konsultacyjne w gminach - 14	Mieszkańcy LGD	14 konsultacji/ 287osób	26.08.2015 Marianowo; 27.08.2015 Chociwel; 31.08.2015 Stare Czarnowo 02.09.2015 Kozielice; 03.09.2015 Warnice; 07.09.2015 Dolice; 09.09.2015 Bielice; 10.09.2015 Stara Dabrowa; 14.09.2015 Suchań; 16.09.2015 Pырzyce; 17.09.2015 Stargard; 21.09.2015 Kobylanka; 23.09.2015 Ińsko; 24.09.2015 Dobrzany	Lista obecności, informacje na stronie, dokumentacja zdjęciowa
Ankieta – LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU 2014-2020 Stowarzyszenia „WIR” – Wiejska Inicjatywa Rozwoju – Włącz się w „WIR”	Mieszkańcy LGD	131 wypełnionych ankiet	Rozdane na konsultacjach, zamieszczone na stronie internetowej	Ankiety i analiza ankiet
Kawiarnia obywatelska	Sektory: społeczny gospodarczy,	10 osób	09.11.2015 r. Chociwel	Lista obecności, sprawozdanie

	publiczny			
Punkt konsultacyjny	Mieszkańcy LGD	49 porad	poniedziałek, środę i czwartek w godzinach od 7.30 do 15.30	Rejestr doradztwa
ETAP PARTYCYPACJI - Określenie celów i ustalenie ich hierarchii				
Spotkania konsultacyjne	Sektory: społeczny gospodarczy, publiczny, os. fizyczne	287 osób	14 konsultacji w gminach stowarzyszenia –ww. wykaz – definiowanie problemów	Lista obecności, sprawozdania, informacje na stronie, dokumentacja zdjęciowa
Forum lokalne – cel – uzyskanie opinii na temat proponowanych działań i rozwiązań	Sektor: społeczny gospodarczy, publiczny,	35 osób	12.11.2015 r. Stargard	Lista uczestników, sprawozdanie,
Forum lokalne –budżet patycypacyjny	Sektor: społeczny gospodarczy, publiczny, os. fizyczne	25 osób	19.11.2015 r. Stargard	Lista uczestników, sprawozdanie,
Ankieta –LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU 2014-2020 Stowarzyszenia „WIR” – Wiejska Inicjatywa Rozwoju Włącz się w „WIR”	Mieszkańcy LGD	131 wypełnionych ankiet	Rozdane na konsultacjach, zamieszczone na stronie internetowej	Ankiety i analiza ankiet
ETAP PARTYCYPACJI - Poszukiwanie rozwiązań				
Punkt konsultacyjny	Mieszkańcy LGD	49 porad	poniedziałek, środę i czwartek w godzinach od 7.30 do 15.30	Informacje na stronie LGD, na tablicach ogłoszeń, rejestr doradztwa
Fiszki projektowe składane przez potencjalnych wnioskodawców – urealnione pomysły na operacje	Potencjalni beneficjenci sektor społeczny i gospodarczy,	168 fiszek	Druki fiszek rozdane w ramach konsultacji, zamieszczone na stronie „WIR”, dostępne w biurze. Wypełniane na miejscu, dostarczane do gmin lub osobiście do biura	Fiszki projektowe
Forum lokalne – cel – uzyskania opinii na temat proponowanych działań i rozwiązań	Sektory: społeczny gospodarczy, publiczny,	35 osób	12.11.2015 r. Stargard	Lista uczestników, sprawozdanie,
Forum lokalne –budżet patycypacyjny	Sektory: społeczny gospodarczy, publiczny, os. fizyczne	25 osób	19.11.2015 r. Stargard	Lista uczestników, sprawozdanie,
Kawiarnia obywatelska	Sektory: społeczny gospodarczy, publiczny	10 osób	09.11.2015 r. Chociwel	Lista obecności, sprawozdanie
World Cafe	Rybaczy	12 osób	27.10.2015 r. Marianowo	Lista uczestników
ETAP PARTYCYPACJI - Formułowanie wskaźników				

Forum lokalne – cel – uzyskania opinii na temat proponowanych działań i rozwiązań	Sektory: społeczny gospodarczy, publiczny,	35 osób	12.11.2015 r. Stargard	Lista uczestników, sprawozdanie, zdjęcia
Forum lokalne – cel budżet patycypacyjny	Sektory: społeczny gospodarczy, publiczny, os. fiz.	25 osób	19.11.2015 r. Stargard	Lista uczestników, sprawozdanie
Fiszki projektowe składane przez potencjalnych wnioskodawców – urealnione pomysły na operacje	Potencjalni beneficjenci sektor społeczny i gospodarczy,	168 fiszek	Druki fiszek rozdane w ramach konsultacji, zamieszczone na stronie „WIR”, dostępne w biurze. Wypełniane na miejscu, dostarczane do gmin lub osobiście do biura	Fiszki projektowe
World Cafe	Rybacy	12 osób	Marianowo 27.10.2015 r.	Lista uczestników, sprawozdanie
ETAP PARTYCYPACJI - Identyfikacja grup docelowych				
Spotkania konsultacyjne	Sektory: społeczny gospodarczy, publiczny, os. fizyczne	287 osób	14 konsultacji w gminach stowarzyszenia –ww. wykaz – definiowanie problemów	Lista obecności, sprawozdania, informacje na stronie, dokumentacja zdjęciowa
Fiszki projektowe składane przez potencjalnych wnioskodawców – urealnione pomysły na operacje	Potencjalni beneficjenci sektor społeczny i gospodarczy,	168 fiszek	Druki fiszek rozdane w ramach konsultacji, zamieszczone na stronie „WIR”, dostępne w biurze. Wypełniane na miejscu, dostarczane do gmin lub osobiście do biura	Fiszki projektowe
World Cafe	Rybacy	12 osób	Marianowo 27.10.2015 r.	Lista uczestników, sprawozdanie
Konsultacje indywidualne z rybakami – informacja – dyskusja –doradztwo	Rybacy	9 gospodarstw w rybackich	Dojazd do miejsc działalności lub zamieszkania w okresie 2-30 listopada 2015r.	Załącznik 8 - potwierdzenie warunku rybackości, sprawozdanie

Po zakończeniu partycypacyjnych metod konsultacji dokonano analizy przyjęcia bądź odrzucenia zgłaszanych wniosków, gdyż nie wszystkie problemy nurtujące społeczność są do rozwiązania w ramach wdrażanych programów.

W obszarze priorytetowym GOSPODARKA problemy zgłaszane przez mieszkańców zależały od rodzaju grupy społecznej. Inne problemy zgłaszali pracodawcy, rolnicy, rybacy, a inne mieszkańcy, którzy nie prowadzą działalności gospodarczej. Poniższa tabela przedstawia zgłaszane problemy oraz oczekiwania poszczególnych interesariuszy.

Tabela nr 4. **Problemy i oczekiwania interesariuszy w obszarze gospodarka na etapie konsultacji społecznych**

Interesariusze	Zgłaszane problemy	Oczekiwania interesariuszy
rolnicy	Niska świadomość mieszkańców dot. zdrowego, racjonalnego odżywiania – popyt tylko w dużych aglomeracjach na produkty ekologiczne, słaba promocja gospodarstw ekologicznych, brak środków na dostosowanie gospodarstw do HACCAP, brak przetwórstwa rolno-spożywczego.	Wspólna promocja np. z gminą, zmiana przepisów, zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie nabywania produktów ekologicznych.

Przedsiębiorcy	Skomplikowane procedury ubiegania się o wszelkie środki zewnętrzne, wysokie koszty pracy, brak kapitału na rozwój firmy w szczególności inwestycji innowacyjnych, brak pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Ograniczenia z tytułu występowania obszarów chronionych NATURA 2000 i parków krajobrazowych, słaby rozwój przedsiębiorczości, brak kanalizacji na wsi również hamuje rozwój gospodarczy, brak pomysłu na własną firmę, biurokracja.	Szkolenia dot. pozyskiwania środków zewnętrznych, doradztwo kompleksowe w przygotowaniu dokumentacji, dostępność środków zewnętrznych, kredytów, zaliczek na zrealizowanie operacji, dostosowanie szkoleń, edukacji do potrzeb rynku prac.
rybacy	Zanieczyszczone wody, kłusownictwo, kormorany – nadmiernie rozwinęta, objęta nieuzasadnioną ochroną gatunkową populacja- rybacy użytkownicy ponoszą bardzo duże straty w gospodarstwach, które nie są rekompensowane, czynsz w zbożu – nie ma żadnego przełożenia na rybactwo jeziorowe, przetargowe przedłużania umów dzierżawy zaburza trwałość i stabilność produkcji.	Systemowa walka z kłusownictwem, odszkodowania za poniesione straty populacji ryb spowodowane przez zwierzęta chronione, działania w celu ograniczenia rybożernych zwierząt chronionych.
mieszkańcy	Brak zakładów pracy w szczególności dla osób 50+, w tym kobiet oraz osób młodych nie posiadających odpowiednich kwalifikacji bądź doświadczenia zawodowego, niskie pensje tzw. „śmieciówki”, brak komunikacji z większymi ośrodkami. Bezrobocie, które szczególnie jest duże w gminach mających gorszą rentę położenia. Brak niektórych usług np. bazy noclegowej, żywieniowej, występowanie pokoleniowych rodzin, które nie chcą podjąć żadnej pracy, mają postawę roszczeniową, często w rodzinach tych występują patologie.	Powstanie miejsc pracy w usługach i nowych zakładach produkcyjnych, szkolenia, zmiana kwalifikacji, możliwość odbywania staży. Wprowadzenie przez Państwo ograniczeń z tytułu tzw. śmieciówek.

Po przeprowadzeniu analizy zgłoszonych problemów w obszarze GOSPODARKA można stwierdzić, że bezrobocie jest najistotniejszym problemem, z którym skorelowane są inne zgłaszane problemy, stanowiące jednocześnie przyczynę powstania tego problemu. Skutkiem bezrobocia zgłaszanym podczas konsultacji jest emigracja osób młodych – aż 91% respondentów podało, że na ich obszarze występuje zjawisko emigracji młodych ludzi poszukujących pracy w dużych miastach lub za granicą. Zwrócono uwagę na postawy roszczeniowe, życie z zasiłków, pokoleniowe zjawisko wyuczonej niezaradności, a nawet mody na „nie pracowanie”, a co za tym idzie liczne patologie społeczne. Wielu zgłoszonych problemów nie rozwiąże się w ramach wdrażanej LSR stąd wiele oczekiwań interesariusza trzeba było odrzucić.

Wnioski przyjęte do realizacji w obszarze priorytetowym GOSPODARKA:

1. Powstanie miejsc pracy w usługach i zakładach produkcyjnych.
2. Dywersyfikacja – produkcja i usługi nierolnicze, nierybackie.
3. Walka z kłusownictwem.
4. Doradztwo dla pracodawców, rybaków, rolników w celu pozyskania środków zewnętrznych.
5. Szkolenia dla osób powyżej 50+, w tym kobiet oraz osób do 25 roku życia.
6. Wspólna promocja obszaru.

Tabela nr 5. Problemy i oczekiwania mieszkańców w obszarze priorytetowym ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA.

Zgłaszane problemy	Oczekiwania mieszkańców
Największy problem – bezpieczeństwo mieszkańców: zła jakość dróg lokalnych, brak ścieżek rowerowych, brak chodników na wsi, brak parkingów, brak lub niewystarczające oświetlenie ulic, placów itp. brak kąpielisk i plaż nad jeziorami. Kolejne zgłaszane problemy to niewykorzystany	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej, wykorzystanie OZE np. w oświetleniu ulic, placów, zagospodarowanie przestrzeni publicznej wykorzystującej np. parki podworskie, rozwój turystyki poznawczej. Powstanie plaż lub

potencjał przyrodniczy (wody lasy, krajobraz) i historyczny – pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji, a jednocześnie konieczność ochrony tego bogactwa przed dalszą degradacją i dewastacją poprzez budowę kanalizacji, renowację zabytkowych obiektów, walkę z kłusownictwem nad wodami, zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Niskie wykorzystanie OZE w działalności gospodarczej, publicznej to również zgłaszane problemy. W wielu miejscowościach problemem jest słaby dostęp do Internetu. Dla mieszkańców istotnym problemem jest brak czystości środowiska np. brudne jeziora, dzikie wysypiska śmieci, nie sprzątanie po psach

zagospodarowanie miejsc zwyczajowo przyjętych jako plaża wraz z infrastrukturą. Budowa kąpielisk, poprawa stanu technicznego zabytków – wykorzystanie ich jako atrakcji turystycznych. Kolejne oczekiwania to poprawa estetyki miejscowości, terenów nad jeziorami.

Zapytano mieszkańców, czy w ich miejscowości, gminie są obszary prawnie chronione: parki, rezerwy, użytki ekologiczne, pomniki przyrody, zespoły parkowo-krajobrazowe, obszary NATURA 2000, 74% respondentów odpowiedziało twierdząco, 24% nie posiadało wiedzy na ten temat, pozostali twierdzili, że nie ma. Na pytanie, czy na obszarze występują obszary o dużych walorach przyrodniczych, które należy objąć ochroną, aż 60% odpowiedziało, że nie wie, 10% że nie ma takiej potrzeby, a 30% respondentów wskazało konkretne obiekty przyrodnicze, które należałoby objąć ochroną prawną (drzewa o wymiarach pomnikowych, siedlisko storczyka plamistego, alejki parkowe, utworzenie rezerwatu konika polskiego). Na pytanie, co jest najistotniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska, ponad 70% mieszkańców wskazało likwidację dzikich wysypisk śmieci i edukację ekologiczną (61%). Duża grupa respondentów wskazała budowę inwestycji związanych z energią odnawialną (45%) oraz budowę, modernizację niezbędnej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (36%). Dla mieszkańców istotnym przedsięwzięciem jest budowa, modernizacja miejsko-wiejskich terenów zieleni np. parków, zieleńców (31%). Dla mieszkańców związanych ze środowiskiem wodnym na obszarach rybackich i obszarach akwakultury najważniejszym działaniem jest przeciwdziałanie kłusownictwu, przywracanie lub zabezpieczanie potencjału produkcyjnego sektora rybactwa, odtwarzanie pierwotnego stanu środowiska wodnego poprzez denaturację zbiorników wodnych (18%).

Wnioski przyjęte do realizacji w obszarze priorytetowym ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

1. Wykorzystanie potencjału przyrodniczego lasów, jezior w szczególności J. Miedwie, piątego pod względem wielkości jeziora w Polsce, jako miejsc turystyczno-rekreacyjnych.
2. Budowa, rozbudowa infrastruktury w szczególności turystyczno-rekreacyjnej.
3. Zwiększenie inwestycji publicznych, gospodarczych z wykorzystaniem źródeł OZE.
4. Zwiększenie wiedzy ekologicznej, historycznej, przyrodniczej.

Trzeci priorytet to obszar SPOŁECZNO-KULTURALNY związany z kapitałem ludzkim oraz infrastrukturą kulturalno-sportową. Problemem obserwowanym na całym obszarze jest mała aktywność społeczna. Lokalna społeczność często nie angażuje się w życie społeczno-kulturalne, nie utożsamia się ze swoją „małą ojczyzną”, zachowując postawę roszczeniową lub całkowicie obojętną. Przyczyną może być brak infrastruktury społecznej lub zły jej stan techniczny. W nowo wybudowanych, wyremontowanych świetlicach, domach kultury oferta spędzania wolnego czasu jest mało atrakcyjna, szczególnie dla młodzieży. Przyczyną może być również słaba integracja mieszkańców i brak komunikowania się. Wielu mieszkańców pracuje poza miejscem zamieszkania i prowadzi hermetyczny styl życia dom-praca-najbliższa rodzina lub znajomi i mimo organizacji lokalnych imprez nie uczestniczy w nich. Propozycje ofert spędzania wolnego czasu podawane podczas spotkań były zróżnicowane. Część osób preferuje aktywny tryb życia, dlatego w oczekiwaniach zwrócono uwagę na zajęcia sportowo-rekreacyjne, część osób optowała za warsztatami rękodzielniczymi, artystycznymi, kulinarnymi, część oczekuje, że zwiększona zostanie liczba i jakość imprez kulturalnych. Zapytano mieszkańców, jakie formy wypoczynku preferują, największa grupa – 74% podała jazdę rowerem, a 60% spacer i nordic walking, ponad 34% wybrało siłownię, 20% bieganie, 19% sporty wodne, 10% jazdę konną. Na pytanie, jakie przedsięwzięcia powinny powstać, aby zwiększyć udział społeczeństwa w prowadzeniu aktywnego trybu życia, oczekiwania były zbliżone, 54% respondentów wybrało organizację imprez sportowo-rekreacyjnych np. biegów, rajdów, gier terenowych, budowę i modernizację infrastruktury sportowej (siłowni, kortów tenisowych, wielofunkcyjnych boisk). Blisko 50% osób optowało za zatrudnieniem instruktorów do prowadzenia zajęć, 45% osób oczekuje oznakowania tras pieszych, rowerowych, a niecały 1% - nauki jazdy konnej.

Wnioski przyjęte do realizacji w obszarze SPOŁECZNO-KULTURALNYM

1. Budowa infrastruktury społecznej.
2. Organizacja różnych form spędzania czasu szczególnie dzieci i młodzieży oraz osób 50+.
3. Organizacja zajęć i imprez kulturalnych integrujących lokalną społeczność.

REALIZACJA STRATEGII – etap MONITOROWANIA – METODY PARTYCYPACJI

Na etapie monitorowania i oceny realizacji strategii ocena bieżących działań podejmowanych przez LGD i jakości pomocy będzie uzyskiwana od lokalnej społeczności poprzez ankiety:

- badania satysfakcji uczestnika – wypełniane po warsztatach/szkoleniach/konsultacjach oraz ankieta na stronie internetowej,
- ocena skuteczności działań promocyjnych/wizualizacyjnych – decydujących o rozpoznawalności obszaru, wypełniane podczas np. konkursów, na imprezach promocyjnych/na stronie internetowej,
- opinie zamieszczane na portalu społecznościowym Facebook.

METODY PARTYCYPACJI – etap AKTUALIZACJI STRATEGII i ZMIANY LOKALNYCH KRYTERIÓW WYBORU

Aktualizacja strategii oraz zmiany lokalnych kryteriów wyboru odbędą się po przeprowadzonym badaniu ewaluacyjnym, które może wskazać konieczność takich zmian. Społeczność lokalna będzie zaangażowana w proces ewaluacji zaplanowany w 2018, 2020 i 2022 roku. Po przeprowadzeniu badania, w ramach którego będą realizowane metody angażujące lokalną społeczność poprzez np. badania ankietowe, indywidualne bezpośrednie/telefoniczne/mailowe wywiady – powstanie raport poewaluacyjny, którego zapisy w tym propozycje rozwiązań będą konsultowane z lokalną społecznością w ramach bezpośrednich spotkań z trzema sektorami.

Charakterystyka planowanych metod do wykorzystywania w celu animacji społeczności lokalnej.

Lokalna Grupa Działania planuje wspierać słabszych członków społeczności w procesie rozwoju lokalnego poprzez analizę sytuacji lokalnej, identyfikację i rozwój potencjalnych projektów, stymulowanie potencjalnych beneficjentów oraz pomoc lokalnym koordynatorom projektów w rozwijaniu własnych pomysłów w projekty kwalifikujące się do wsparcia finansowego. Z diagnozy obszaru LGD wynika, że wśród wielu zgłaszanych problemów najczęściej powtarzаныmi były trzy. Pierwszy związany z obszarem społeczno-kulturalnym dotyczył małej aktywności mieszkańców, brakiem integracji, często nieutożsamianiem się ze swoją „małą ojczyzną”, drugi związany był z niską świadomością ekologiczną, trzeci problem to odczuwalny brak lub wąska oferta w zakresie ogólnie dostępnych, niekomercyjnych różnych form szkoleniowych dla mieszkańców. Tematy i formy animacji związane będą z ww. problemami ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych. Zadania realizowane będą w ramach środków wyodrębnionych na funkcjonowanie.

Zadania do realizacji przez LGD

1. Budowanie i wzmocnianie relacji ze społecznością lokalną, w tym osobami z grupy defaworyzowanej. Zidentyfikowanie lokalnych liderów. W pierwszym etapie zasadniczym elementem będzie rozpoznanie zasobów społecznych i potencjału lokalnego, rozpoznanie uwarunkowań i możliwości.
2. Animacja właściwa. Na tym etapie szczególnie istotne jest podejmowanie działań zmierzających do wzmocnienia lokalnej tożsamości, dążenie do zmniejszenia skutków wykluczenia społecznego w grupie osób defaworyzowanych, podwyższenie wiedzy i świadomości z zakresu: ekologii, lokalnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Prowadzone będą szkolenia, konkursy, różne formy aktywności fizycznej. Głównym celem animacji będzie oddziaływanie szczególnie na słabszych członków społeczności, które ma ułatwić jednostce i grupie udział w bardziej aktywnym i twórczym życiu, łatwiejsze porozumiewanie się z innymi i współdziałanie w życiu środowiska lokalnego.
3. Wycofanie się i powierzenie głównej roli w kontynuowaniu różnorodnych działań aktywizacyjnych lokalnym liderom, którzy wyłonili się w procesie animacji. Rola ich będzie polegała na motywowaniu, inspirowaniu i zachęcaniu lokalnej społeczności do podejmowania działań i inicjatyw. Lokalna Grupa Działania będzie wspierać i służyć pomocą lokalnym liderom/koordynatorom projektów w rozwijaniu własnych pomysłów w projekty kwalifikujące się do wsparcia finansowego.

Metody pomiaru

1. Listy uczestników różnych form animacji - ile osób zostało zachęconych do uczestnictwa.
2. Dokumentacja zdjęciowa.
3. Ankieta oceny satysfakcji uczestnika oceniająca działania i określająca oczekiwania uczestników. Następnie przeprowadzona będzie ocena animacji na podstawie analizy ankiet (Ocena animacji – załącznik 7c do Regulaminu pracy biura).

Tabela nr 6. Planowane formy animacji i współpracy lokalnej

L.P.	Zakres tematyczny	ROK	Grupa szkolona	Forma	Liczba form/osób
1	Podstawy prawne do prowadzenia działalności agroturystycznej – aspekty prawno-finansowe.	2017 2019	rolnicy /grupy defaworyzowane	Szkolenie z wyjazdem studyjnym	2 szkolenia/30 osób

2	Wspieranie współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi - poszukiwania na drodze tworzenia ekomuzeów LGR.	2018 2020	przedsiębiorcy, rybacy, rolnicy, grupynieformalne, ngo, lokalni liderzy	Szkolenie i 2 wydawnictwa	1 szkolenie/40 osób 2 publikacje
3	Aspekty prawne produkcji produktów lokalnych na przykładzie dobrych praktyk	2019 2020	przedsiębiorcy grupy defaworyzowane	Szkolenie wyjazdowe	2 szkolenia/80 os.
4	Podjęmowanie działalności - wskazywanie dostępnych dróg rozwoju zawodowego, podstawy prawne, dotacje	2016 2019	grupy defaworyzowane - bezrobotni	Szkolenia	2 szkolenia/40 osób
5	„W zdrowym ciele zdrowy duch” - działania promujące zdrowy tryb życia - nordic walking, rajdy, biegi, zawody wędkarskie, spływy, mecze piłkarskie	2016 2017 2018 2019 2020 2021	wszystkie grupy docelowe ze szczególnym wskazaniem +25 i 50+	- nordic walking, rajdy, biegi, zawody wędkarskie, spływy, mecze piłkarskie	28 działań aktywnych/420 osób
6	Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych - konkursy fotograficzny, artystyczny, kulinarny, ekologiczny- „Poznaj swoją małą ojczyznę”.	2017 2018 2019 2020 2021 2022	wszystkie grupy docelowe ze szczególnym wskazaniem do 25 roku i 50+	konkursy	7/210 uczestników
7	Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych - innowacyjny charakter nauki przyrody, geografii, historii przez młodzież- geocaching.	2017 2018 2019 2020 2021 2022	mieszkańcy obszaru LGD- młodzież szkolna	Szkolenia system GPS na obszarze, wydawnictwo z mapą	2/20 nauczycieli 80 zajęć lekcyjnych prowadzonych metodą geocaching
8	Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych Questing – nauka przez zabawę. Odkrywanie lokalnego dziedzictwa, rozwijanie poczucia tożsamości z danym regionem.	2019 2020 2021 2022	wszystkie grupy docelowe ze szczególnym wskazaniem +25 i 50+	Szkolenia -opracowanie i wydanie publikacji	2 szkolenia/30 /łączone po 3-4 gminy/ - 7 tras trasy do questingu
9	Podnoszenie wiedzy z zakresu dziedzictwa historycznego i przyrodniczego.	2016 2017	rada, zarząd, pracownicy biura	Szkolenia	2 szkolenie/48 osób

Rozdział III DIAGNOZA - OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

1.Grupy defaworyzowane

Identyfikacja grup defaworyzowanych została oparta o dane z Powiatowych Urzędów Pracy, z Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz badań ankietowych.

Tabela nr 7. **Bezrobotni zarejestrowani, stan na grudzień 2014 r.**

Jednostka terytorialna	Bezrobotni				
	ogółem	do 25 roku	% ogółu	50 +	% ogółu
zachodniopomorskie	94 465	13 769	14,58	27 986	29,63
powiat pyrzycki	2 919	512	17,54	736	25,21
powiat stargardzki	6 395	1 113	17,40	1 661	25,97
powiat gryfiński	4 526	841	18,58	1 144	25,28

Według powyższych danych na analizowanym obszarze co czwarta osoba bezrobotna jest w wieku powyżej 50 lat, jest to wynik niższy niż w województwie, ale co piątą osobą bezrobotną są osoby do 25 roku życia i ten wynik przewyższa liczbę bezrobotnych osób do 25 roku życia w województwie. Zadaliśmy pytanie mieszkańcom – czy na obszarze występują grupy defaworyzowane tj. wykluczone lub będące w trudnej sytuacji lub położeniu na rynku pracy, grupy osób związane z tzw. „wtórnym” (drugorzędnym, pobocznym) rynkiem pracy, gdzie fluktuacja zatrudnienia jest bardzo wysoka, warunki pracy (wynagrodzenie, podnoszenie kwalifikacji itd.) zdecydowanie gorsze, a okresy bezrobocia częstsze (wielokrotne bezrobocie) i/lub dłużej trwające (długotrwałe bezrobocie) – 2% osób odpowiedziało, że nie, 28% - nie wiem, 69% osób potwierdziło, wskazując następujące grupy osób: młodzież – 34%; kobiety – 28%; osoby powyżej 50 roku życia – 32%; osoby niepełnosprawne – 3%; bezdomni – 1%; osoby opuszczające zakłady karne – 1%; imigranci – 0%; alkoholicy – 1%. Na obszarze LGD grupami defaworyzowanymi są głównie osoby młode do 25 roku oraz w wieku powyżej 50 roku życia. Obszar interwencji polegać będzie na wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia osób z grup defaworyzowanych poprzez promocję operacji i wspieranie osób pragnących stworzyć dla nich miejsca pracy. Zakres interwencji zawierać będzie elementy kampanii informacyjnej dla osób pragnących założyć własną firmę i uzyskać dofinansowanie ze środków zewnętrznych. Informacje te będą zamieszczane na stronach LGD oraz w gminach członkowskich. Zainteresowane osoby będą mogły skorzystać ze szkoleń i doradztwa organizowanego przez LGD, które zaplanowano w ramach animacji. Uzyskanie wiedzy na temat założenia własnej firmy możliwości skorzystania z dotacji pozwoli wnioskodawcom ubiegać się o wsparcie w ramach wdrażania LSR.

Podsumowanie: W lokalnych kryteriach oceny operacji dodatkowe punkty będą przyznawane dla przedsiębiorców, którzy zatrudnią osoby z grup do 25 roku życia i powyżej 50 roku życia. W przypadku podejmowania działalności dodatkowe punkty będą przyznawane wnioskodawcom z grupy defaworyzowanej.

Osoby z grup defaworyzowanych są grupą najczęściej korzystającą z opieki społecznej. Brak pracy to brak zasobów materialnych i niematerialnych, co może być przyczyną utraty tożsamości i celu w życiu, a w skrajnych przypadkach dochodzi do patologii. Dlatego istotne jest również społeczne włączenie tej grupy. W ramach projektów grantowych jak również innych projektów dodatkowe punkty będą przyznawane dla operacji, w których przewidziano udział osób defaworyzowanych.

2. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości.

2.1 PODMIOTY GOSPODARCZE

Tabela nr 8 – Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON.

Jednostka terytorialna	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności		Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	
	2012	2013	2012	2013
POLSKA	1032	1057	93	95
ZACHODNIOPOMORSKIE	1261	1277	109	110
BIELICE	690	695	76	70
CHOCIWEL	736	751	81	64
DOBRZANY	1008	963	116	113
DOLICE	577	595	64	77
IŃSKO	805	830	72	84
KOBYLANKA	1332	1390	166	151
KOZIELICE	697	687	76	35
MARIANOWO	634	623	81	68
PYRZYCE	1018	1036	85	95
STARA DĄBROWA	557	577	65	78
STARE CZARNOWO	1146	1135	85	60
STARGARD	773	807	102	97
SUCHAŃ	705	722	80	73

WARNICE	590	585	44	59
ŚREDNIA DLA LGD	804	814	91	86

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

Obszar gmin wchodzących w skład LGD ma znacznie niższą niż średnia wojewódzka i ogólnokrajowa liczbę podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców oraz nowo zarejestrowanych, zarówno w roku 2012 jak i 2013, wyjątek stanowi gmina Kobyłanka położona pomiędzy dwiema aglomeracjami, która posiada więcej podmiotów niż województwo. Gmina Stare Czarnowo ma niższy poziom zarejestrowanych podmiotów niż w województwie zachodniopomorskim, ale wyższy niż w kraju. W przypadku jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności sytuacja jest zbliżona, obszar ma od 78%-76% nowo utworzonych jednostek w stosunku do województwa za wyjątkiem gminy Kobyłanka. Według Centralnego Ośrodka Informacji Gospodarczej w 2012 roku w Polsce powstało 327 tys. firm z tego 5,3% założono w województwie zachodniopomorskim, w 2013 w Polsce zarejestrowano 352 tys. firm, (wzrost wyniósł więc 7,6%) z tego w naszym województwie 5,4%.

Podczas spotkań konsultacyjnych pracodawcy jako istotne problemy dla ich funkcjonowania podawali: wysokie koszty pracy, brak wykwalifikowanych pracowników, brak szkoleń, doradztwa w sprawie pozyskiwania dofinansowania, kredytowania operacji, brak kapitału na realizację operacji, w tym operacji innowacyjnych, brak promocji obszaru.

Tabela nr 9 Liczbanowo powstałych firm na obszarze LGD.

OBSZAR	LICZBA POWSTAŁYCH FIRM		LICZBA POWSTAŁYCH FIRM W STOSUNKU DO WOJEWÓDZTWA w %	
	2012 r.	2013 r.	2012 r.	2013 r.
ZACHODNIOPOMORSKIE	17 330	19 057	100	100
POWIAT GRYFINSKI	557	833	3,2	4,4
POWIAT PYRZYCKI	214	309	1,2	1,6
POWIAT STARGARDZKI	919	1134	6,5	5,9

Liczba nowo zarejestrowanych firm zarówno w województwie jak i analizowanych powiatach wykazuje tendencję wzrostową, najwięcej nowo zarejestrowanych firm powstało w powiecie stargardzkim. Łącznie na obszarze LGD największą liczbę stanowią podmioty sklasyfikowane jako pozostała działalność (w tym handel), kolejno przemysł i budownictwo, najmniej firm jest zarejestrowanych w obszarze rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Tabela nr 10. Podmioty gospodarki narodowej klasyfikowane według kryterium liczby pracujących.

Jednostka terytorialna	ogółem			Liczba pracujących 0-9			Liczba pracujących 10-49			Liczba pracujących 50-249		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Bielice	216	218	219	205	207	208	11	11	11	0	0	0
Chociwel	441	448	434	423	430	416	13	13	13	5	5	5
Dobrzany	510	488	485	489	467	464	16	15	15	5	6	6
Dolice	467	481	482	456	470	471	9	9	9	2	2	2
Ińsko	289	295	297	279	286	287	7	6	7	2	2	2
Kobyłanka	634	682	714	618	665	696	14	15	16	1	1	1
Kozielice	182	180	237	173	171	228	9	9	9	0	0	0
Marianowo	205	200	203	194	189	192	10	10	10	1	1	1
Pyrzyce	2017	2045	2049	1927	1956	1956	74	74	77	15	14	15
Stara Dąbrowa	207	214	220	199	206	212	8	8	8	0	0	0
Stare Czarnowo	443	440	426	428	425	410	10	10	12	5	5	4
Stargard	957	1015	1035	927	984	1002	26	26	28	2	3	3
Suchań	308	313	314	295	300	301	11	11	11	2	2	2
Warnice	211	210	218	200	199	204	10	10	13	1	1	1
Razem	7087	7229	7333	6813	6955	7047	228	227	239	41	42	42

Źródło – GUS - Bank Danych Lokalnych

Mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 10 pracowników stanowią na obszarze LGD ponad 90% podmiotów gospodarki narodowej i wykazują tendencje wzrostową. Wg Bank Danych Lokalnych w powiecie pyrzyckim jest

wykazanych 3 540 mikroprzedsiębiorstw (dane za 2014 r.), z czego 2596, czyli 73,3 % jest na obszarze LGD. Natomiast w powiecie stargardzkim jest 11 811 mikroprzedsiębiorstw, z czego 4 041 czyli 34,2 % jest na obszarze LGD.

Tabela nr 11. **Wykaz znaczących dla obszaru firm z kierunkiem produkcji (dane 2015 r.).**

Jednostka terytorialna	Znaczące firmy na obszarze gmin ze wskazaniem kierunku produkcji
Bielice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przetwórnia Warzyw i Owoców IRENA – przetwórstwo owoców i warzyw. 2. Ferma Drobiu Paweł Majka – drobiarska hodowla drobiu. 3. AT TRANS Sp. zo.o. – usługi transportowe. 4. MAWI II S.C. – działalność handlowa.
Chociwel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ikea Industry – przemysł drzewny. 2. Frohmasco – okna i drzwi z PCV. 3. Skanbet – wyroby z betonu.
Dobrzany	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skatom Sp. z o.o. – producent koszy ulicznych i pojemników komunalnych. 2. Forest Sp. z o.o. – producent okleiny i tarcicy. 3. Colint – producent wyrobów z drewna m.in. sanki, leżaki, meble ogrodowe. 4. Conq Sp. z o.o. – stalowe konstrukcje i części do maszyn.
Dolice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Agro-War Warszyn – rolnictwo. 2. Rolhan - Sądów – produkcja rolna i handel.
Ińsko	<ol style="list-style-type: none"> 1. POMERANIAN TIMBER S.A – skład drewna krajowego i egzotycznego, tartak, suszarnia. 2. Szczecińskie Kopalnie Surowców Mineralnych S.A. (kopalnia Storkowo) – wydobywanie kruszyw naturalnych. 3. Ińskie Centrum Rybactwa sp. z o.o. – rybactwo, przetwórstwo ryb. 4. „MICHAŁÓW” MAREK MICHALCZYSZYN – produkcja elementów betonowych. 5. Gryfskand – produkcja węgla drzewnego i brykietów.
Kobylanka	<ol style="list-style-type: none"> 1. NETTO Sp. z o.o. – magazyn główny. 2. CS Polska – specjalistyczne systemy budowlane. 3. JAKO Spółka z o.o. Spółka komandytowa – przerób kamienia naturalnego z uszlachetnianiem granitu. 4. Firma AURA Sp. z o.o – hurtownia żeglarska wyposażenie jachtów i łodzi. 5. FRAMEX – producent okien, drzwi z pcv i aluminium. 6. Cellco Communications Sp. z o.o. – jeden z największych dostawców technologii światłowodowej.
Kozielice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prescon spawanie, produkcja konstrukcji stalowych. 2. Przetwórstwo mięsne i handel Zybała Dariusz, Młynarski Andrzej. 3. Kurotec – produkcja rur i zbiorników z tworzyw sztucznych i laminatów. 4. Betoniarnia oddział BT Topbeton. 5. Produkcja wyrobów ze słomy – wianki.
Marianowo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Silikaty Trąbki Sp. z o.o – produkcja cegieł i bloczków. 2. Zakład „Sydonia” Przetwórstwo Środków Żywnościowych – przetwórstwo krewetek na rynek niemiecki. 3. Zakład Przetwórstwa Rybnego „Pesca” - przetwórnia ryb. 4. Usługi Dźwigowo-Transportowe Łużyńscy. 5. Gospodarstwo Rybackie Modehpolmo Sp. z o.o. – wylęgarnia ryb, przetwórstwo ryb. 6. Palmad II S.C. PP-U Sulino – szkło budowlane.
Pyrzyce	<ol style="list-style-type: none"> 1. BAKRON Konstrukcje Stalowe Cięcie Plazmowe Spawanie Bramy Ogrodzenia Stanisław Białoszycki. 2. ELEKTROMONT Usługi Elektroenergetyczne Hurtownia Elektroenergetyczna P.P.U.H. Cezary Tomaszewski. 3. BACKER OBR Sp. z o.o. – produkcja elektrycznych, oporowych elementów grzejnych 4. GRENE – artykuły zamienne do maszyn rolniczych i ciągników produkcji polskiej i zagranicznej. 5. GEOTERMIA PYRZYCE Sp. z o.o. 5. TAJM Firany, Zasłony Rolety Rzymskie Karnisze Ręczniki ZUH Alicja Boba. 6. ROLNIK Składnica Maszyn Rolniczych Sp. z o.o. – dealer sprzedaż maszyn rolniczych znanych producentów.

Stara Dąbrowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rolpol – produkcja rolna 2. Agrostor – produkcja rolna 3. Agrochleb – produkcja rolna
Stare Czarnowo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki PIB – KOŁBACZ Spółka z o. o. – uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, prace badawczo-rozwojowe. 2. „ELTE” Spółka z o.o. – handel hurtowy, komisowy i detaliczny z wyjątkiem handlu pojazdami mechanicznymi i motocyklami. PRODUKCJA TWORZYW SZTUCZNYCH. 3. Zakład produkcyjny SOLARVOLT, należący do SELFA S.A – produkcja modułów fotowoltaicznych. 4. Paan-bus – usługi autokarowe, naprawa pojazdów. 5.DROGMAL – producent wyrobów przeznaczonych do zastosowania w infrastrukturze drogowej. 6.UTB Baronowski – roboty ziemne, drogowe, rozbiórkowo-wyburzeniowe, rekultywacje, usługi transportowe i sprzętowe na terenie całego kraju. 7. Consult - Food – produkcja mieszanek przyprawowych i środków funkcjonalnych dla przemysłu spożywczego. 8.Zakład Kamieniarski CELTIC – produkcja nagrobków. 9. POS-BUD Kazimierz Bejnarowicz – usługi budowlane. 10. Zakład Wodociągów i Kanalizacji – dostarczanie wody pitnej dla mieszkańców cz. gminy Stare Czarnowo oraz Miasta Szczecin
Stargard	<ol style="list-style-type: none"> 1. Holstar Sp. z o.o. – produkcja ziemniaków i cebuli. 2. Spółdzielnica Agrofirma Witkowo – producent żywności, produkcja rolna (obejmuje również obszar gmin Dolice, Warnice) 3. BONCZAŁ Przewozy osobowe Piotr Bonczal – firma transportowa. 4. Usługi transportowe Szurgot Lilia. 5. BIOTROP Sp. z o.o. Zakład i Laboratorium Ogrodnicze w Sownie. 6. Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe SWISSPOL ze Strachocina – dystrybucja maszyn rolniczych. 7. Przedsiębiorstwo budowlano-transportowe ARBET Arkadiusz Żygadło z Grzędzic. 8. Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe MOTO-ART Bronisław Jurec z Witkowa – naprawa pojazdów samochodowych.
Suchań	<ol style="list-style-type: none"> 1.Zakład ślusarski Józef Finkowiat. 2.Polbus Tomasz Sochacki – firma transportowa. 3.Usługi przewozowe Krzysztof Dąbek. 4.PPHU SAS Henryk Sadocha – produkcja palet. 5.Piekarnia Łasuch Mariusz Olejarnik.
Warnice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bacer Obr – Oddział w Warnicach – produkcja elementów grzejnych. 2. W.M. Pomtor Sp. z.o.o – wyroby metalowe. 3. Warmet Sp. z.o.o – wyroby metalowe. 4. Bard s.c – produkcja cukierków. 5. DHG Warplon Polska sp. z o.o. – skup zbóż, sprzedaż nawozów, środków ochrony roślin

Źródło – dane z gmin członkowskich Stowarzyszenia WIR.

Na podstawie powyżej tabeli możemy stwierdzić, iż najliczniejszą grupę stanowią firmy związane z branżą budowlaną zarówno producenci jak i usługodawcy. Wśród znaczących firm występujących na obszarze LGD, ze względu na duży udział użytków rolnych w strukturze, oprócz indywidualnych gospodarstw występują duże przedsiębiorstwa rolne, firmy zajmujące się przetwórstwem rolnym z największym pracodawcą AGROFIRMĄ WITKOWO, a także firmy związane z produkcją rolną. Znaczną grupę stanowią firmy zajmujące się gospodarką rybną i przetwórstwem. Sporą grupę stanowią firmy transportowe i związane z przemysłem drzewnym.

2.2 ROLNICTWO

Rolnictwo zajmuje ważną pozycję potencjału gospodarczego LGD. W strukturze powierzchni użytki rolne stanowią 63,2%.

Tabela nr 12. **Struktura powierzchni gruntów w ha i % według wykorzystania dane 2015 r.**

Lp.	Gmina	Użytk i rolne ha	%	Lasy ha	%	Wody ha	%	Pozostałe	%	Razem grunty	%

1.	Bielice	7032	83,6	635	7,7	112	1,3	630	7,4	8409	100
2	Chociwel	8924	55,6	5382	33,5	255	1,6	1502	9,3	16063	100
3	Dobrzany	8330	61,7	3330	24,6	621	4,6	1231	9,1	13512	100
4	Dolice	17713	74,7	4830	20,4	103	0,4	1067	4,5	23713	100
5	İnsko	6777	44,8	6160	40,8	990	6,6	1181	7,8	15101	100
6	Kobylanka	1195	12,3	6700	69,2	92	0,9	1700	17,5	9687	100
7	Kozielice	7125	75,4	1141	12,1	217	2,3	968	10,2	9451	100
8	Marianowo	6185	60,6	2540	24,9	508	5,0	967	9,5	10200	100
9	Pyrzyce	17876	87,5	288	1,4	681	3,4	1578	7,7	20423	100
10	Stara Dąbrowa	9125	81,1	834	7,4	287	2,5	911	8,1	11245	100
11	Stare Czarnowo	6732	43,9	7017	45,8	512	3,4	1056	6,9	15317	100
12	Stargard	22647	71,1	3983	12,5	2816	8,8	2401	7,6	31847	100
13	Suchań	10272	77,3	1797	13,5	297	2,2	914	6,9	13280	100
14	Warnice	7143	83,2	82	0,9	915	10,7	446	5,2	8586	100
	Ogółem	58348	63,2	21236	23,0	4255	4,6	8395	9,1	92322	100

Źródło: dane z gmin

Na analizowanym obszarze w 79% gminach użytki rolne stanowią ponad 50% w strukturze gruntów ogółem. Tylko w przypadku trzech gmin Stare Czarnowo, İnsko, Kobylanka ilość użytków rolnych jest niższa, ale występują tu duże powierzchnie lasów. Podczas spotkań konsultacyjnych jako mocną stronę podano wysoką bonitację gleb, w szczególności gospodarstw z powiatu pyrzyckiego. Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r na obszarze jest 3 532 gospodarstw rolnych, z czego 57% stanowią gospodarstwa do 10 ha. Średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w 2015 r w województwie zachodniopomorskim podana przez Prezesa ARiMR wynosiła 30 ha, przy średniej krajowej 10,49 ha. Z zajmowanych powierzchni użytków rolnych oraz jakości gleb wynika, że rolnictwo jest funkcją dominującą w gospodarce analizowanego obszaru.

2.3 RYBACTWO

Charakterystyka rybactwa i rynku rybnego

Tabela nr 13. **Uprawnieni do rybactwa – gospodarka stawowa na obszarze LGD.**

Lp.	Podmiot uprawniony do rybactwa	Gmina	Powierzchnia stawów
1	Firma Budowlano-Handlowo-Usługowa „MODEHPOLMO” Sp. z o.o.	Marianowo	336,64
2	İnskie Centrum Rybactwa	İnsko	78,99
3	Gospodarstwo Rybackie Maria Szelağ	Bielice	24,50
4	Gospodarstwo Rolne Katarzyna i Ryszard Gorczycki	Chociwel	10,71
5	Anna i Jan Wakieć	Chociwel	34,0
6	Jadwiga i Jerzy Galaś	Dobrzany	49,84
7	Grzegorz Rogalewicz,	Pyrzyce	1,80
8	Gospodarstwo Rybackie Franciszek Udzielak	Stare Czarnowo	8,09
9	Ryszard Wołoncewicz	Suchań	2,76
10	“Zielony Zakątek” Marcin Czerwiński	Suchań	1,00
RAZEM			548,33

Źródło- opracowanie własne –na podstawie informacji ze sprawozdań RRW -22 za 2014 rok.

Gospodarka stawowa na obszarze LGR, prowadzona jest przez 10 podmiotów rybackich w 8 gminach, na łącznej powierzchni 548 ha wód. Największą produkcję ma İnskie Centrum Rybactwa, Gospodarstwo Rybackie Anna i Jan Wakieć oraz Firma Budowlano-Handlowo-Usługowa „MODEHPOLMO” Sp. z o.o.. Łączna produkcja ryb w stawach na obszarze LGD wynosi (wg sprawozdań RRW-22) w 2014 roku **115,67 ton** i jest to głównie karp (108,5 t), lin (2,0 t) oraz niewielkie ilości sandacza, szczupaka i innych ryb.

Tabela nr 14. **Uprawnieni do rybactwa – gospodarka rybacka prowadzona na publicznych śródlądowych wodach powierzchniowych na obszarze LGD.**

Podmiot uprawniony do rybactwa	Gmina na której prowadzona jest gospodarka rybacka	Liczba dzierzawionych obwodów/powierzchnia
Firma Budowlano-Handlowo-Usługowa Modehpolmo Spółka z o.o.	Dolice, Pyrzyce, Warnice, Bielice, Stare Czarnowo, Kobylanka	Dzierżawa 12 jeziorowych obwodów rybackich /6346,18 ha/ oraz 2 rzecznych obwodów /6,60 ha/ Na obszarze LGD 6 obwodów / 5 119,89 ha/
Gospodarstwo Rybackie Michał Czerepaniak	Dobrzany, Chociwel, Ińsko, Marianowo	Dzierżawa 9 jeziorowych obwodów rybackich /2 667,85 ha/. Na obszarze LGD 6 jeziorowych obwodów rybackich /2 232,62 ha/
Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Szczecinie	Bielice, Kozielice, Pyrzyce, Warnice Dobrzany, Chociwel, Kobylanka, Marianowo, Stara Dąbrowa, Suchań, Stargard, Stare Czarnowo	Dzierżawa 34 jeziorowych obwodów rybackich /3 305,76 ha/ 1 obwodów na zbiorniku zaporowym/451 ha/ 17 rzecznych obwodów /1556,00 ha/ Na obszarze LGD 7 obwodów /437,21 ha/
Gospodarstwo Rybackie Miedwie Spółka z o.o.	Pyrzyce, Warnice	Łącznie dzierżawa z RZGW 7 jeziorowych obwodów rybackich /1349,42 ha/w LGD 1 obwód /62 ha/
Woźniak Franciszek	Dobrzany	Dzierżawa 1 jeziorowego obwodu rybackiego /4,60 ha/
Marcin Biernaczyk	Ińsko	Dzierżawa 3 jeziorowych obwodów rybackich/37,5 ha/
Firma Handlowo Usługowa Jacek Matyjasik	Pyrzyce	Dzierżawa 1 jeziorowego obwodu rybackiego /1,5 ha/
Stargardzkie Towarzystwo Wędkarskie	Suchań, Stargard	Dzierżawa 1 jeziorowego obwodu rybackiego /86,27 ha/
Buszko Marcin Parnowski Krzysztof	Dolice	Dzierżawa 1 jeziorowego obwodu rybackiego /91 ha/
Przedsiębiorstwo Rybackie Złocieniec Spółka z o.o.	Ińsko	Dzierżawa 1 jeziorowego obwodu rybackiego /263,67 ha/
Przemysław Aksiuć	Ińsko	Dzierżawa 1 jeziorowego obwodu rybackiego /30,22 ha/
Paweł Piotrowski	Bielice	Dzierżawa 1 jeziorowego obwodu rybackiego /11,2 ha/
Polski Związek Wędkarski Okręg w Gorzowie Wlkp	Dolice	Dzierżawa 1 jeziorowego obwodu rybackiego /67,1 ha/
Józef Metyk	Kobylanka, Stare Czarnowo	Dzierżawa 1 jeziorowego obwodu rybackiego /11,64 ha/
Daniel Cieślak	Ińsko	Dzierżawa 1 jeziorowego obwodu rybackiego /8,91 ha/
Henryk Grzegorzczak	Ińsko	Dzierżawa 1 jeziorowego obwodu rybackiego /29,9 ha/
Krzysztof Stelmaszczyk	Kozielice	Dzierżawa 1 jeziorowego obwodu rybackiego/ 245,92 ha/
Kazimierz Kołodziejcki	Kozielice	Dzierżawa 2 jeziorowych obwodów rybackich / 22,1 ha/
Dyrektor RZGW w Szczecinie	Stara Dąbrowa Pyrzyce, Warnice	Zarząd obwód /50,1 ha/ Zarząd obwód /3,1 ha/
RAZEM		39 obwodów o powierzchni 8 815,45 ha

Źródło- Informacja z Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z katastru wodnego regionu wodnego Dolnej Odry i Pomorza Zachodniego oraz ze sprawozdań i RRW-23 za 2014 r..

Na obszarze LGD, zgodnie z informacją z Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie, znajduje się 39 obwodów rybackich o powierzchni łącznej 8 815 ha. Użytkownikami bądź dzierżawcami dysponującymi na obszarze LGD największą powierzchnią wód jest Firma Budowlano-Handlowo-Usługowa „Modehpolmo” Spółka z o.o. – 6 obwodów o powierzchni o 5 119,89 ha co stanowi 58 % powierzchni jeziorowych obwodów rybackich LGD i Gospodarstwo Rybackie Michał Czerepaniak – 6 obwodów o powierzchni 2 232,62 ha co stanowi 25 %. Ponadto

Gospodarstwo wydzierżawia dwa jeziora: Storkowo i Długie o łącznej powierzchni ponad 100 ha z Agencji Nieruchomości Rolnej. Polski Związek Wędkarski użytkuje na obszarze LGD 7 obwodów o powierzchni 437,21 ha. Łączna (wyliczona na podstawie sprawozdań RRW-23) ilość odłowionych ryb przez wymienionych użytkowników wód wynosiła za 2014 r. **105,2 ton**. Łączna ilość ryb wyprodukowana w ramach gospodarki stawowej oraz odłowiona w publicznych śródlądowych wodach powierzchniowych wynosi blisko 221 ton. Podmioty zajmujące się gospodarką rybacką zatrudniają na stałe **80 osób**, po 40 osób w gospodarce stawowej i w gospodarstwa rybackich prowadzonych na publicznych śródlądowych wodach powierzchniowych (dane na podstawie złożonych sprawozdań RRW-22 i RRW -23 za 2014 r.)

Na obszarze LGD funkcjonują **dwa podmioty gospodarcze zajmujące się przetwórstwem ryb i skorupiaków**, zlokalizowane w miejscowości Marianowo:

- Zakład Przetwórstwa Rybnego „PESCA” - przetwórstwo i konserwowanie ryb (wędzenie, suszenie). Roczny przerób surowca wynosi 180 ton.
- IMPORT – EXPORT P.Ś.Ż „SYDONIA” M.M. Kędziora zajmujące się uszlachetnianiem krewetek. Średnio rocznie przerabia 300 ton krewetek.

Ponadto przy Ińskim Centrum Rybactwa jest Zakład Przetwórstwa Rybnego, gdzie można kupić świeżą oczyszczoną, wyfiletowaną lub wędzoną rybę oraz przy Stawach Dzwonowo Firma Budowlano-Handlowo-Usługowa „Modehpolmo” Spółka z o.o. wybudowała w 2014 roku nowoczesną kontenerową przetwórnio-wędzarnię.

Podsumowanie. Średnia liczba podmiotów zarejestrowanych na obszarze LGD jest niższa niż w województwie zachodniopomorskim, mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 10 pracowników stanowią na obszarze LGD ponad 90% podmiotów gospodarki narodowej i wykazują tendencje wzrostową. Najwięcej nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw jest w powiecie stargardzkim na co wpływa bliskie sąsiedztwo z dwiema aglomeracjami Szczecinem i Stargardem, a najniższe na obszarze gmin w położonych w powiecie pyrzyckim. Ze względu na jakość gleb w szczególności położonych w powiecie pyrzyckim rolnictwo będzie miało decydujący wpływ na rozwój gospodarczy. Gospodarka rybacka to znaczący potencjał istotny ze względu na wielkość produkcji w ramach rozwoju gospodarczego obszaru.

3. Opis rynku pracy

Bezrobocie jest ważnym faktem społecznym, gdyż brak pracy (zwłaszcza długotrwały) alienuje jednostki, a nawet całe zbiorowości. Równie ważnym faktem dla gospodarki jest to, że zmniejsza się siła nabywczą, a potrzeby konsumpcyjne nie mogą być zaspokajane.

Tabela nr 15. **Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2013 r.**

Jednostka terytorialna	Bezrobotni zarejestrowani	Ludność w wieku produkcyjnym		
Bielice	272	2055	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2013 r. wynosił dla kraju 8,8%, dla województwa zachodniopomorskiego 10,0% natomiast dla obszaru LGD jest wyższy i wynosi 11,3%.
Kozielice	285	1655		
Pyrzyce	1507	12646		
Warnice	327	2361		
Chociwel	435	3913		
Dobrzany	408	3308		
Dolice	624	5258		
Ińsko	268	2306		
Kobylanka	239	3250		
Marianowo	246	2098		
Stara Dąbrowa	320	2446		
Stargard	847	8378		
Suchań	308	2851		
Stare Czarnowo	147	2540		
LGD	6233	55065		
województwo zachodniopomorskie	111063	1107824	10,0%	
Polska	2157883	24422146	8,8%	

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych.

Tabela nr 16. **Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci.**

Jednostka terytorialna	Ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
POLSKA	8,7	8,8	7,5	8,0	8,2	6,9	9,4	9,5	8,2
województwo zachodniopomorskie	10,1	10,0	8,6	9,1	9,0	7,7	11,2	11,1	9,7
Bielice	12,7	13,2	10,2	10,8	11,2	8,4	14,9	15,6	12,3
Chociwel	12,2	11,1	10,6	9,2	8,1	8,4	16,0	14,8	13,4
Dobrzany	12,1	12,3	10,8	9,1	9,7	7,9	15,8	15,5	14,4
Dolice	12,1	11,9	10,5	9,5	9,8	9,1	15,3	14,3	12,3
Ińsko	12,1	11,6	10,7	9,8	8,3	7,7	14,9	15,7	14,4
Kobylanka	6,9	7,4	5,9	5,4	7,2	5,3	8,6	7,5	6,6
Kozielice	16,3	17,2	13,3	14,3	15,1	11,7	18,7	19,9	15,4
Marianowo	11,1	11,7	10,6	9,0	10,4	8,7	13,4	13,2	12,7
Pyrzyce	12,1	11,9	9,6	10,9	10,4	8,8	13,5	13,7	10,6
Stara Dąbrowa	13,4	13,1	12,9	10,6	10,7	9,8	16,8	16,0	16,8
Stare Czarnowo	7,0	5,8	5,4	5,0	4,3	3,9	9,6	7,7	7,4
Stargard	10,5	10,1	8,2	9,1	8,3	6,9	12,3	12,3	9,8
Suchań	10,7	10,8	10,1	8,9	9,1	8,2	12,8	12,9	12,5
Warnice	13,8	13,9	10,8	11,1	11,6	8,8	17,3	16,6	13,2

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych.

Bezrobocie w zbliżonym stopniu dotyka wszystkie gminy obszaru LGD leżące poza aglomeracją Szczeciński Obszar Metropolitalny – SOM. Gminy leżące na obszarze SOM: Stare Czarnowo (5,4%), Kobylanka (5,9%) i Stargard (8,2%). Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na przestrzeni trzech badanych lat 2012-2014 ulega zmniejszeniu w poszczególnych gminach podobnie jak w kraju i województwie. W każdej gminie udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie ludności w wieku produkcyjnym jest większy niż mężczyzn, w 2014 r. różnica wynosi 4,2%.

Tabela nr 17. **Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci w 2014 r.**

Jednostka terytorialna	Ogółem			Ludność w wieku przedprodukcyjnym			Ludność w wieku produkcyjnym			Ludność w wieku poprodukcyjnym		
	razem	M	K	razem	M	K	razem	M	K	razem	M	K
							% ogółu					
Bielice	3143	1568	1575	650	331	319	2044	1103	941	449	134	315
65,03%												
Chociwel	6020	3002	3018	1095	554	541	3931	2151	1780	994	297	697
65,3 %												
Dobrzany	5048	2550	2498	927	473	454	3283	1807	1476	838	270	568
65,04%												
Dolice	8025	4037	3988	1603	837	766	5196	2826	2370	1226	374	852
64,75%												
Ińsko	3557	1788	1769	590	304	286	2293	1266	1027	674	218	456
64,46%												
Kobylanka	5057	2511	2546	997	515	482	3305	1765	1540	755	231	524
65,35%												
Kozielice	2634	1337	1297	527	277	250	1662	927	735	445	133	312

							63,1 %					
Marianowo	3190	1557	1633	637	311	326	2087					
							65,42%	1102	985	466	144	322
Pyrzyce	1974						12516					
	0	9785	9955	3544	1836	1708	63,4%	6812	5704	3680	1137	2543
Stara Dąbrowa	3733	1902	1831	784	382	402	2462					
							65,95%	1365	1097	487	155	332
Stare Czarnowo	3861	2007	1854	682	367	315	2500					
							64,75%	1412	1088	679	228	451
Stargard	1269						8449					
	2	6420	6272	2629	1324	1305	66,57%	4619	3830	1614	477	1137
Suchań							2856					
	4349	2181	2168	802	398	404	65,67%	1574	1282	691	209	482
Warnice							2349					
	3566	1810	1756	662	341	321	65,87%	1307	1042	555	162	393
Razem	84615	42455	42160	16129	8250	7879	54933	22536	18743	13553	3321	7372

Źródło – GUS Bank Danych Lokalnych

Na obszarze LGD ludność w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu ludności wynosi od 63,1% w gminie Kozielice do 66,57% w gminie Stargard. Ludności w wieku produkcyjnym stanowi średnio 64,92% ogółu ludności LGD, ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi 16,02% ogółu, a w wieku przedprodukcyjnym 19,06%.

Tabela nr 18. **Bezrobotni zarejestrowani według wykształcenia.**

Jednostka terytorialna	ogółem		wyższe		policealne, średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
województwo	111063	94465	10535	9631	20654	17377	11855	10266	30464	25736	37555	31455
powiat pyrzycki	3615	2919	239	229	671	488	382	336	1146	894	1177	972
powiat stargardzki	7315	6395	742	715	1423	1246	864	789	1861	1605	2425	2040
powiat gryfiński	5538	4526	420	381	942	778	593	503	1632	1276	1951	1588

Źródło – GUS - Bank Danych Lokalnych

Dane zawarte w zestawieniu wskazują, że w 2014 r. w powiecie pyrzyckim, stargardzkim i gryfińskim w ogólnej liczbie bezrobotnych najbardziej liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym, kolejną grupą bezrobotnych są osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Najmniej liczną grupą są osoby z wykształceniem wyższym. Takie same tendencje wykazują dane dotyczące całego województwa zachodniopomorskiego.

Podsumowanie: Średnia dla obszaru LGD udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2013 r. jest wyższa niż w województwie. Bezrobocie w zbliżonym stopniu dotyka wszystkie gminy obszaru LGD leżące poza aglomeracją Szczeciński Obszar Metropolitalny. Najliczniejszą grupą wśród osób bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej.

4. Działalność sektora społecznego w tym integracja/ rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Na obszarze LGD działa 26 Kół Gospodyń Wiejskich, 28 grup nieformalnych i 193 organizacje pozarządowe, których część wpisana jest do KRS, a część zarejestrowana w powiatach stargardzkim, pyrzyckim i gryfińskim, są to głównie Kluby Sportowe, Ludowe Zespoły Sportowe. Grupy nieformalne i KGW swoje działania finansują ze sponsoringu lub środków własnych, działają lokalnie w miejscowości lub sołectwie. Największą grupę stanowią organizacje pozarządowe, niektóre o zasięgu wojewódzkim, które mają swoje oddziały terenowe lub organizacje działające na obszarze danej gminy. Organizacje działają na rzecz mieszkańców i w zależności od celów statutowych prowadzą działalność sportową, rekreacyjną, kulturalną itd. Dwie organizacje z gminy Marianowo są lokalnymi pracodawcami, prowadzą Niepubliczną Szkołę Podstawową w Gogolewie oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej w Dzwonowie. Wśród organizacji pozarządowych 13% zrealizowało operacje w ramach Osi 4 Leader objętej PROW na lata 2007-2013, niektóre z nich zrealizowały więcej niż 1 projekt, w tym projekty innowacyjne. Na obszarze LGD działają **cztery spółdzielnie socjalne**, podmioty polskiego prawa łączące cechy przedsiębiorstwa oraz organizacje pozarządowych, które na rozpoczęcie swojej działalności otrzymały dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki są to: Spółdzielnia Socjalna „IMPULS” – Dolice, Spółdzielnia Socjalna „MIEDWIE” – Reptowo gm. Kobylanka, Spółdzielnia Socjalna „Pod Kasztanami” – Rzepnowo gm. Pyrzyce, Spółdzielnia Socjalna Brzoza – Brzesko, gm. Pyrzyce. **Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego** w Szczecinie swoim zasięgiem obejmuje obszar dawnego województwa szczecińskiego, w przypadku LGD pokrywa teren 14 gmin, na którym aktywnie działają Koła Terenowe np. w Chociwlu „OKOŃ”, w Dolicach „BRZANA” w Pyrzycach „WĘDKARZ”; koła w Stargardzie, które obejmują powiat stargardzki „KOLEJARZ”, „INA”, „MIĘTUS”, „OKOŃ”, „SPÓŁDZIELCA”. W ramach Programu Operacyjnego Ryby OPZW w Szczecinie zrealizował kilka projektów, między innymi rewitalizację obszaru wodnego nad jeziorem Siecina gm. Pyrzyce na potrzeby łowiska wędkarskiego, zakupił wyposażenie społecznej straży rybackiej i nowoczesne narzędzia elektroniczne do zwalczania kłusownictwa, zagospodarował teren rekreacyjno-wypoczynkowy nad jeziorem Pyrzyckim w gminie Dolice. Podczas spotkań konsultacyjnych jako mocne strony wymieniano istniejące organizacje społeczne, które swoją działalnością przyczyniają się do integracji, budowania społeczeństwa obywatelskiego, wiele z nich aktywnie uczestniczy w życiu społeczno-kulturalnym gminy, sołectwa. Szczególnie mocno podkreślano ich udział w Leaderze poprzez operacje, które były dofinansowane w ramach tzw. Małych projektów. Niestety po stronie słabych stron wskazywano małą aktywność mieszkańców, niski poziom integracji, postawy pasywne mieszkańców, którzy często krytykują lokalnych liderów zabijając w nich chęć do dalszej pracy społecznej. Bez lokalnych liderów, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych trudno rozwiązać problemy wskazane przez mieszkańców, dlatego potrzebne jest wsparcie dla III sektora zarówno w postaci różnych szkoleń, warsztatów jak i pokazania ciekawych inicjatyw i zrealizowanych projektów w ramach tzw. „dobrych praktyk”.

Podsumowanie: Na obszarze 14 gmin działają 247 organizacje formalne i nieformalne, wiele z nich ma doświadczenie, ponieważ aplikowało o środki unijne w poprzedniej perspektywie, niektóre organizacje korzystają z dotacji krajowych i gminnych. Organizacje w większości przypadków nie prowadzą działalności gospodarczej. Głównym ich celem jest działalność kulturalna, sportowa, rekreacyjna na rzecz mieszkańców.

Tabela nr 19. Grupy nieformalne i organizacje pozarządowe na obszarze LGD dane z 2015 r.

Gmina	liczba KGW	liczba grup nieformalnych	liczba ngo	Nazwa organizacji pozarządowej	Zespoły artystyczne i ludowe zespoły
Chociwel	2	0	16	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Koła nr 2 w Chociwlu; Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem KT w Chociwlu ; Stowarzyszenie Forum Chociwelskie ; Polskie Stow. Diabetyków; Uczniowski Klub Sportowy „Piaś- Junior”; LKS „PIAŚ” Chociwel; LKS „PŁOMIEN” Lisowo; Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „PRZELAJ”; Parafialny Zespół „CARITAS”; Stowarzyszenie „Most ku Przyszłości” ; Związek Sybiraków K/T w Chociwlu; Polski Związek Działkowców Rodzinny Ogród Działkowców, Stow. LISOWIANKI, Stow. Kanianki, Stow. Gospodyń Karkowa, OSP Chociwel	-
Bielice	0	1	4	Stow. na Rzecz Rozwoju Wsi Chabowo; Stow. Koła Emerytów i Rencistów Ziemi Bielickiej; OSP Bielice; OSP Babin	Gwiazdeczki
Dobrzany	0	3	7	MKS „ZORZA” Dobrzany; WKS „SATUN” Szadzko; Towarzystwo Przyjaciół Dobrzan „Złoty Szpon” ; Stow. „Pod bocianim gniazdem”; Stow. „Wyszkowa Góra i My”; Stow. „Nasza Gmina Dobrzany”; OSP Dobrzany	„Biesiada” z Szadzka; „Jezioranki” z Krzemienia
Dolice	0	4	16	Stow. Ludzi Aktywnych ; Stow. Rozwoju Krępcewa; Stow. „Nie ma mocnych”; Stow. „Uwierzyć w Siebie”; Stow. Rozwoju Wsi „Mała Ina”; Stow. „Wspólne Dobro”; Stow. Rozwoju i Kultury „RAZEM” Wsi Bralęcín i Lipka; Stow. „Biali” Sądów; OSP Dolice; OSP Kolin; OSP Dobropole Pyrzyckie; GŁOS „UNIA” Dolice ; Klub Sportowy ; KS „Jedność” – Przewłoki, KS „Gwiazda” – Żalęcino; KS „ISKRA” – Warszyn; KS „PIAŚ” – Kolin	„Złota Jesień”; „Kalina”; „Mali Doliczanie”
Íńsko	0	5	16	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zach. Oddział Regionalny; Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem K/T w Íńsku; Polski Związek Emerytów i Rencistów K/T w Íńsku; Stow. na Rzecz Promocji Ziemi Íńskiej; Zachodniopomorski Związek Sybiraków O/T w Íńsku; Stow. Íńskie Lato Filmowe; OSP Íńsko; Stow. Rozwoju Ziemi Íńskiej; Stow. Przyjaciół Ściennego; Stow. Íńska Rzeczpospolita Babska; Towarzystwo Przyjaciół Íńskiego Parku Krajobrazowego; Związek Ukraińców w Polsce; Íńskie Towarzystwo Przyrodnicze; Ludowy Íński Klub Sportów „TAIKYOKU”; Ludowy Íński Klub Sportowy „INA”	„CREDO”; „SEKSTET”; „Vino”
Kobylanka	5	6	25	OSP Bielkowo; OSP Kobylanka; OSP Kunowo; OSP Niedźwiedz; Stow. Weranda; Stow. Jesteśmy Razem; Stow. Medue; Stow. Kobylanka-gminą dla swoich mieszkańców; Stow. na Rzecz Rozwoju Wsi Reptowo; Stow. Mieszkańców Osiedla Zielonego w Kobylance; Stow. Eko-Logika; Stow. Parkowa Dolina; Szczecińskie Stowarzyszenie Kultury Plastycznej, Fundacja Szczecińska, Klub Sportowy „Wicher” ; UKS Spartakus; Gminny Zespół Sportowy GRYF; Klub Oldboyów Biały Kieł; Stow. AGAT; Klub Karate Kamikaze – sekcja Kunowo ; Fundacja FUTURA; Stow. Harcerstwa Katolickiego Zawisza w Reptowie	„Kalina” i „Lipka”

Kozielice	0	5	8	OSP Tetyń; OSP Załęże; OSP Kozielice; OSP Mielno Pyrzyckie; OSP Czarnowo; Stow. Koziółki ; Stow. GZ LZS; Stow. Kuźnia Inicjatyw Niebanalnych	„Jarzębina”, „Poranek”
Marianowo	3	0	14	Towarzystwo Rozwoju Gminy Marianowo ; Stow. Rozwoju Wsi Dalewo i Gogolewo , Sydonia – Stow. na Rzecz Ochrony Dziedzictwa Marianowa; Stow. „YES SYDONIA” ; Stow. „Aby żyło się lepiej” ; OSP Marianowo, OSP Dzwonowo; OSP Gogolewo; OSP Sulino, OSP Wiechowo; LKS „Czarni” Marianowo; LZS „Orkan” Dalewo; LZS „Ogniwo” Dzwonowo, LGR Stowarzyszenie „Sieja”	Kapela „Retro”
Pyrzyce	0	0	51	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów O/T w Pyrzycach; Polski Komitet Pomocy Społecznej O/T w Pyrzycach; Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych O/T, Polski Związek Wędkarski Koło w Pyrzycach; Miejski LKS „Sokół” Pyrzyce; Pyrzyckie Stow. Klub Abstynenta „Krokus”; UKS „OPTY” w Pyrzycach; LUKS „Płonia” w Okunicy; UKS „Copernikus” w Żabowie; UKS „Piast” w Pyrzycach; LMKS „Żak” w Pyrzycach; LKS „Spartakus” w Pyrzycach; Polskie Stow. na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym O/T; LZS „Gryf” w Nowielinie, UKS „KLEKS”, LZS „Sęp” Brzesko; UKS „Orlik” Brzesko; Stow. Romów w Pyrzycach „PATRA”; Stow. Uniwersytet Trzeciego Wieku w Pyrzycach; Stow. Europejski Klub Seniora w Pyrzycach, UKS „Olimp” Mielęcín; Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Ziemi Pyrzyckiej; LZS „Goplana” Żabów; Koło Seniora Sportu Pyrzyckiego; Pyrzycki Klub Olimpijczyka; Stow. Senioritta; Stow. Fabryka Dobrego Czasu w Pyrzycach; LZS „Bonus” Rzepnowo; LOK Koło w Pyrzycach; Stow. Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół „Silni Razem”; Pyrzyckie Stow. Oświatowe; Fundacja Nauki i Kultury im. Łucji Borkowskiej; Stow. Na Rzecz Rozwoju Letnina; 9 jednostek OSP; UKS OSA Pyrzyce; Akademia Piłkarska SOKÓŁ Pyrzyce; Stow. Black Team- siatkówka; Husaria Fight Team; Stow. Nad Miedwiem; Stow. Małych Zapaśników Ziemi Pyrzyckiej	Zespół Śpiewaczy Jaworski Rzepnowo; ZŚ „Wrzos” Krzemlin; ZŚ „Kresowianka” Letnin; ZŚ „Pyrzyczanka”, Zespół Pieśni i Tańca
Stara Dąbrowa	4	0	4	OSP Parlino; OSP Stara Dąbrowa ; Stow. Rozwoju Wsi Kicko ; KS Chlebowo	-
Stare Czarnowo	0	3	13	Stow. „Konwersi”; OSP Kołbacz; OSP Stare Czarnowo; OSP Żelewo; OSP Żeliszawiec; Stow. Spichlerz Sztuki; Stow. Kołbacz; Stow. Sportowe IGC 2000 Binowo Park; Stow. na Rzecz Rozwoju Binowa, Towarzystwo Miłośników Ziemi Staroczarneckiej	BLUE-BOX
Stargard	8	0	8	Stow. „Grzędzice Jutra” ; Stow. Przystanek Sowno; Stow. Aktywnych Mieszkańców Barzkowic SAMB-a ; Stow. Miłośników Strachocina „SMS”; Stow. Rozwoju Wsi „NadJeziarami” ; Stow. „Integracja Lipnika”; Stow. Przyjaciół Pęczyna; Stow. „Dziesiątka”	Zespół Ludowy „Prząśniczki”; ZŚ. Koszewianki”
Suchań	3	0	1	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Suchań	Zespół Ludowy Suchaniani
Warnice	1	1	10	OSP Warnice; OSP Obryta; OSP Stary Przylep; OSP Zaborsko; OSP Wierzbno; GLKS Mechanik Warnice; GLKS Bryza Reńsko; Stow. „Biesiada” ; Stow. Mieszkańców Wsi Obryta „Razem Lepiej”, Stow. „Podążajmy Wspólną Droga”, Stow. „Jaskółka”	Zespół „Biesiada”
ogółem	26	28	193		24

Zródło: dane z gmin, *kolorem zaznaczono organizacje pozarządowe, które zawarły umowy w ramach PROW 2007-2013

5. Problemy społeczne ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk (np. dostęp do miejscowej infrastruktury i kultury, liczba osób objętych opieką społeczną).

Wskazanie problemów społecznych na obszarze województwa i obszaru LGD można zdiagnozować na podstawie *Opracowania Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego „Specjalna Strefa Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz planowane kierunki działań interwencyjnych”* Szczecin 2014, cyt. poniżej:

„Analiza danych dotycząca rozkładu przestrzennego ubóstwa w kraju wskazuje na niekorzystną pozycję województwa zachodniopomorskiego. Mimo systematycznego spadku liczby klientów pomocy społecznej, nadal wskaźnik ubóstwa w regionie jest jednym z najwyższych w kraju. W ujęciu wewnątrzregionalnym w najgorszej sytuacji pozostaje obszar centralny i południowo-wschodni województwa, a zdecydowanie najkorzystniejsza sytuacja jest w miastach na prawach powiatu i ich strefach funkcjonalnych. Odsetek osób stale lub czasowo uzależnionych od pomocy społecznej jest w istocie większy na terenach wiejskich. Zjawisko powszechnego ubóstwa związane jest głównie z kilkoma gminami wiejskimi – np. z Kozielicami, (...). Do wyznaczenia Specjalnej Strefy Włączenia (SSW) przyjęto zestaw sześciu mierników syntetycznych wyznaczonych dla poszczególnych obszarów problemowych: demografia, infrastruktura techniczna, dostępność do usług publicznych, potencjał gospodarczy, problemy popegeerowskie, ubóstwo. (...). Przy ostatecznej delimitacji Specjalnej Strefy Włączenia, a więc obszaru o najbardziej niekorzystnych wskaźnikach rozwoju społeczno – gospodarczego, przyjęto zasadę kumulacji deficytów, co oznacza, że SSW winna obejmować gminy, w których występują deficyty w co najmniej trzech obszarach problemowych”.

Wśród 14 gmin Stowarzyszenia 8 znajduje się w specjalnej strefie włączenia, co stanowi 55,1 %. Wszystkie deficyty występują w gminie Kozielice, a w 5 innych występuje ich pięć. Poza strefą jest sześć gmin i mają one jeden lub dwa deficyty. W najlepszej sytuacji są gminy: Bielice, Kobylanka, Pyrzyce i Stare Czarnowo (po 1 deficycie), Stargard, Warnice (po 2 deficyty).

Na obszarze LGR największa liczba deficytów dotyczy: dostępności do usług publicznych – 71%, infrastruktury technicznej i potencjału gospodarczego po 64% gmin oraz ubóstwo – 50%.

Tabela nr 20. Występowanie deficytów w obszarach problemowych w gminach członkowskich LGD.

Jednostka terytorialna	Demografia	Infrastruktura techniczna	Dostępność do usług publicznych	Potencjał gospodarczy	Problemy popegeerowskie	Ubóstwo	Liczba deficytów
Bielice	-	-	-	X	-	-	1
Chociwel	X	X	X	X	X	-	5
Dobrzany	-	X	X	X	X	X	5
Dolice	X	-	X	X	X	X	5
Íńsko	X	X	X	X	-	-	4
Kobylanka	-	X	-	-	-	-	1
Kozielice	X	X	X	X	X	X	6
Marianowo	X	X	X	X	-	X	5
Pyrzyce	X	-	-	-	-	-	1
Stara Dąbrowa	-	X	X	X	X	X	5
Stare Czarnowo	X	-	-	-	-	-	1
Stargard	-	X	X	-	-	-	2
Suchań	-	X	X	X	-	X	4
Warnice	-	-	X	-	-	X	2
razem	6	9	10	9	5	7	

Źródło- „Specjalna Strefa Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz planowane kierunki działań interwencyjnych” opracowanie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego -Szczecin 2014.

Tabela nr 21. Pomoc społeczna na obszarze LGD w 2013 r.

Jednostka terytorialna	Wydatki z budżetów gmin na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej	Zasięg korzystania z pomocy społecznej (udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem)
	% budżetu	liczba	%
Bielice	17,0	124	12,0
Chociwel	20,8	248	9,5
Dobrzany	22,4	824	19,2
Dolice	26,2	205	18,0
Íńsko	21,9	199	15,3
Kobylanka	12,5	312	9,2
Kozielice	23,9	415	25,7
Marianowo	22,6	218	17,2
Pyrzyce	23,9	197	10,3
Stara Dąbrowa	19,0	210	22,8
Stare Czarnowo	16,7	267	12,6
Stargard	22,8	572	13,4
Suchań	20,5	580	24,2
Warnice	22,7	160	17,9
średnia wszystkich gmin	20,9	323,6	16,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Statystyczne Vademecum Samorządowca – Urząd Statystyczny w Szczecinie

W województwie zachodniopomorskim, jak wynika z publikowanych statystyk, średnio 9,7% osób w gospodarstwach domowych korzysta z pomocy społecznej w stosunku do ludności ogółem, a na obszarze LGD 16,2%, czyli o 6,5%

więcej. Najwięcej osób korzysta w gminie Kozielice, Suchań, Stara Dąbrowa. Poniżej średniej wojewódzkiej są gminy Kobylanka i Chociwel. Wydatki z budżetów gmin na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wynoszą średnio 20,9 % na obszarze LGD. 10 gmin przeznacza powyżej 1/5 wydatków budżetu na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej. Procentowo najmniej budżetu przeznaczają na ten cel gminy: Kobylanka, Stare Czarnowo i Bielice.

5.1 Dostęp do infrastruktury, usług publicznych.

Zgodnie z tabelą nr 21 – 71% gmin ma deficyt w dostępności do usług publicznych. Do usług publicznych zaliczamy dostępność do podstawowej opieki lekarskiej, możliwość skorzystania z przedszkola, gęstość placówek bibliotecznych, dostępność do instytucji kulturalnych, rozrywkowych, rekreacyjnych, do technik informatycznych i komunikacji. Dostęp do publicznej infrastruktury przedstawia się następująco:

- 1. Służba zdrowia** – w każdej gminie jest placówka zajmująca się podstawową opieką zdrowotną; przychodnie specjalistyczne, szpitale znajdują się w miastach Stargard, Pyrzyce, Gryfino. Problemem wskazanym podczas konsultacji jest brak lub słaba komunikacja na obszarze gminy i problemy z dojazdem do miast.
- 2. Oświata** – każda z gmin członkowskich zapewnia edukację na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych, wraz z transportem dzieci i młodzieży do szkół. Szkoły wyposażone są w pracownie komputerowe.
- 3. Biblioteki, filie bibliotek, oddziały przedszkolne** - Każda z gmin członkowskich w siedzibach gmin posiada bibliotekę, niektóre mają od 1 do 7 filii. Edukacja przedszkolna jest prowadzona w każdej gminie, w wielu przypadkach oprócz gminy przedszkola prowadzone są przez organizację pozarządową Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.
- 4. Świetlice wiejskie, domy kultury.**

Tabela nr 22. Liczba świetlic, domów kultury, dane na dzień 30.09.2015 r.

Gmina	Liczba sołectw/ liczba miejscowości	Liczba świetlic wiejskich/domów w kulturze	Liczba wyremontowanych świetlic wiejskich/domów w kulturze	Liczba doposażonych świetlic wiejskich/domów w kulturze	W ilu świetlicach/domach kultury planowane są remonty	W ilu świetlicach/domach kultury planowane jest doposażenie	W ilu miejscowościach planowana jest budowa świetlic wiejskich/domów kultury	W ilu świetlicach/domach kultury zatrudnieni mają animatorzy opiekunowie lub wychowawcy
Bielice	12/12	9/0	5	7	1	5	2	0
Chociwel	11/15	11/0	4	6	2	5	2	2 i 1/2 etatu
Dobrzany	13/16	12/0	5	3	6	4	3	1
Dolice	23/26	11/0	7	6	6	4	3	3
Ińsko	7/13	6/0	2	3	2	4	1/1	0
Kobylanka	10/16	8/1	4	1	2/1	8	0	0
Kozielice	11/12	7/2	5/1	0/0	2/1	7/1	1	0/2
Marianowo	8/10	6/0	6	6	2	2	1	0
Pyrzyce	21/21	17/1	7/1	7	10	17	3	0
Stara Dąbrowa	13/15	7/1	6/1	6	2	4	2	0
Stare Czarnowo	12/16	10/0	9	10	8	10	2	10
Stargard	30/37	25/0	20	25	6	25	1	7
Suchań	9/12	9/1	9/1	9	2	5	1	3
Warnice	13/14	12/0	4	11	4	12	4/1	0
	193/235	150/6	93/5	100	55	112/1	26/2	26,5

Źródło: dane z gmin z 2015 r.

Na 193 sołectwach LGD świetlice są w 78% miejscowościach sołeckich, z czego 62% świetlic jest wyremontowanych, a 67% jest doposażonych. Gminy planują remonty w 55 obiektach, doposażenie w 112 oraz

budowę 26 świetlic. Tylko w siedmiu gminach, ale nie w każdej świetlicy zatrudnione są osoby, które prowadzą zajęcia świetlicowe. Brak świetlic, zły stan techniczny świetlic, brak oferty spędzania wolnego czasu – to słabe strony podawane podczas spotkań konsultacyjnych. Domy kultury są tylko w pięciu gminach, w tym gmina Kozielice ma dwa (jeden wymaga generalnego remontu). W gminie Dolice działa Gminne Centrum Integracji Społecznej i Profilaktyki, a w gminie Ińsko działa Centrum Oświatowo-Kulturalne, które w regulaminach zapisaną mają działalność kulturalną. Mieszkańcy na spotkaniach konsultacyjnych jako problem przedstawiali brak domów kultury, brak animatorów kultury, brak lub niewielką ofertę zajęć w istniejących obiektach, w szczególności dla dzieci i młodzieży. Zapytano mieszkańców, co jest przeszkodą w uczestnictwie w życiu kulturalnym obszaru. Ponad połowa (53%) stwierdziła, że brakuje lub niezadawalająca jest oferta kulturalna, 28% respondentów podało, że w ich miejscowości brakuje infrastruktury kulturalnej np. świetlicy wiejskiej lub domu kultury, a 11% stwierdziło, że jest niski standard obiektów kulturalnych. Duża grupa mieszkańców (40%) podała, że brakuje koncertów, spotkań ze znanymi osobami, zespołami, a 28% respondentów podało brak muzeów, skansenów. W poprzedniej perspektywie JST zrealizowało wiele inwestycji ze środków własnych, unijnych i innych poprawiających stan infrastruktury kulturalnej.

5. Place zabaw, siłownie zewnętrzne, miejsca rekreacyjno-sportowe.

Tabela nr 23. Liczba placów zabaw, siłowni, miejsc sportowo-rekreacyjnych, dane na 30.09.2015 r

Gmina	Liczba sołectw/liczba miejscowości	W ilu miejscowościach są place zabaw	W ilu miejscowościach planowana jest rozbudowa placów zabaw	W ilu miejscowościach planowana jest rozbudowa o placów zabaw	W ilu miejscowościach są siłownie zewnętrzne	W ilu miejscowościach planowana jest budowa siłowni zewnętrznych	w ilu miejscowościach są miejsca rekreacyjno-sportowe	W ilu miejscowościach planowana jest budowa, rozbudowa, miejsc rekreacyjno-sportowych
Bielice	12/12	12	0	10	2	5	4	1
Chociwel	11/15	12	0	10	1	0	13	4
Dobrzany	13/16	14	3	4	0	4	7	5
Dolice	23/26	20	2	1	2	10	15	5
Ińsko	7/13	8	0	8	0	1	1	3
Kobylanka	10/16	10	0	7	1	7	3	3
Kozielice	11/12	7	4	4	1	7	7	11
Marianowo	8/10	9	1	0	0	2	9	5
Pyrzyce	21/21	21	1	8	1	16	6	3
Stara Dąbrowa	13/15	13	0	5	2	13	12	5
Stare Czarnowo	12/16	11	0	11	1	5	12	12
Stargard	30/37	30	1	0	1	2	9	3
Suchań	9/12	11	0	5	1	2	10	5
Warnice	13/14	13	2	1	2	11	13	12
ogółem	193/235	191	14	74	15	87	121	77

Źródło: dane z gmin z 2015 r.

Jak przedstawia powyższa tabela w 99% miejscowości sołeckich są place zabaw, które stanowią 81% w stosunku do wszystkich miejscowości, tylko w 7% sołectw gminy planowana jest budowa nowych placów zabaw. Liczba urządzeń, zabawek na placach jest niezadawalająca, dlatego 38% placów wymaga rozbudowy. Gminy w ramach środków własnych jak i zewnętrznych realizowały szereg inwestycji, ale potrzeba jest wciąż duża. Mieszkańcy coraz częściej preferują aktywny tryb spędzania wolnego, w tym korzystanie z siłowni zewnętrznych, niestety w trzech gminach nie ma w ogóle takich urządzeń, a na analizowanym obszarze tylko 8% sołectw posiada siłownie zewnętrzne i są one głównie w stolicach gmin. Potrzeba w tym zakresie jest duża, bo aż w 45% sołectwach planuje się budowę siłowni zewnętrznych. Miejsca rekreacyjno-sportowe znajdują się w 63% miejscowościach, często jednak stan techniczny lub ograniczenie tylko do wiejskiego boiska sportowego jest niesatysfakcjonujące mieszkańców, dlatego w 40% miejscowości planuje się remont lub budowę nowego miejsca rekreacyjno-sportowego. Wszystkie te

dane potwierdzają potrzeby mieszkańców zgłoszone podczas konsultacji społecznych zaprezentowane jako problemy oraz ujęte w analizie SWOT.

Podsumowanie: Wśród gmin członkowskich Stowarzyszenia 8 znajduje się w specjalnej strefie włączenia, co stanowi 55,1 %. Największy deficyt dotyczy dostępności do usług publicznych i infrastruktury. Potwierdzają to opracowania własne na podstawie danych gminnych. Wiele zadań wymaga wsparcia ze środków zewnętrznych, ze względu na ograniczony budżet LGD tylko niektóre mogą być realizowane w ramach PROW na lata 2014-2020, działanie M19.

5.2 Dziedzictwo kulturowe

1. Uwarunkowania historyczne, zabytki.

Gminy wchodzące w skład LGD należą do powiatu stargardzkiego, pyrzyckiego i gryfińskiego. W okresie średniowiecza obszar ten należał do dynastii Gryfitów, którzy sprawowali władzę blisko 600 lat. Ziemie poprzez nadania przekazywali rycerstwu, szlachcie, klasztorom (joannitom, cystersom). Po śmierci ostatniego z rodu książęcego Bogusława XIV ziemia ta przeszła pod panowanie Brandenburgii, następnie Królestwa Pruskiego, które przekształciło się w II i III Rzeszę. Po zakończeniu II wojny światowej całe Pomorze Zachodnie włączono do Polski. Działania wojenne, które przetoczyły od średniowiecza aż do XX wieku spowodowały ogromne straty w ludziach i zasobach. Najcenniejsze obiekty, które przetrwały okres wojen objęto opieką konserwatorską. Na obszarze LGD 295 obiektów wpisanych jest na listę Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, 38% stanowią obiekty sakralne, wśród których wpisany na listę Zabytków Historii jest zespół pocysterski w Kołbaczu. Ponadto do cennych obiektów należy zaliczyć unikatowy zespół pocysterski w Marianowie, świątynie gotyckie, kamienne wiejskie kościółki, wiele z nich ma zabytkowe wyposażenie. Część obiektów sakralnych jak i zabytków ruchomych wymaga renowacji. W znacznie gorszym stanie technicznym są zabytkowe pałacyki i dworki. W nieco lepszym stanie jest najcenniejszy obiekt w regionie, średniowieczny zamek w Pęzinie. Wiele z tych obiektów jest już nie do odzyskania. Wśród obiektów zabytkowych 37% stanowią parki podworskie, cmentarze i parki, w których zatarły się aleje, brakuje infrastruktury, ale zachował się stary drzewostan. Wśród 14% obiektów pozostałych, do zabytków zaliczone zostało stare budownictwo mieszkalne, obiekty przemysłowe, nieistniejąca infrastruktura po kolejce wąskotorowej. W poprzedniej perspektywie były dofinansowane operacje związane z dziedzictwem historycznym w tym głównie obiekty sakralne, wśród projektów innowacyjnych było utworzenie izby rycerskiej i izby tortur i renowacja zabytkowych organów. Operacje te poprawiły w niewielkim stopniu stan niektórych obiektów.

2. Uwarunkowania kulturowe – tradycje, święta, legendy.

Po roku 1945 nastąpiła całkowita wymiana ludności. Wiele przekazów związanych z dawną tradycją odeszło wraz z niemieckojęzycznymi mieszkańcami. Nastąpił powrót do słowiańskich korzeni nazewnictwa i tradycji. Mieszkańcy, którzy osiedlili się na tych terenach pochodzili z dawnych kresów, Polski centralnej i wschodniej. Większość kultywowanych tradycji i obrzędów związana jest z najważniejszymi świętami kościoła katolickiego, ale przetrwały również typowe zwyczaje ludowe np. dożynki, Noc Kupały, Topienie Marzanny itd. Bardzo istotnym odtworzeniowym elementem dawnej kultury słowiańskiej na tych ziemiach jest udokumentowany **haft pyrzycki** oraz **strój ludowy pyrzycki. Na obszarze LGD występuje 27 zespołów, które w repertuarze mają tańce, przyśpiewki zarówno związane z dawnym miejscem zamieszkania jak i obecnym.**Przetrwało wiele legend związanych z dawnymi mieszkańcami obszaru wśród nich o najsławniejszej czarownicy na Pomorzu Sydonii von Borck z Marianowa, o chrzcie pierwszych Słowian w Pyrzycach, sławnym błaznie książęcym z Sowna, wiele opowieści związanych z jeziorem Miedwie itd. Legendy te są często tematem przewodnim imprez, plenerów malarskich, konkursów. Zapytano mieszkańców obszaru LGD, w jakich imprezach, wydarzeniach biorą najchętniej udział. Największa grupa 68,7% respondentów odpowiedziało, że uczestniczą w dożynkach, niewiele mniej, bo 57% chętnie uczestniczy w lokalnych imprezach kulturalno-integracyjnych np. majówka, Dzień Matki, Dzień Dziecka. Duża grupa mieszkańców (44%) bierze udział w spotkaniach, szkoleniach, warsztatach kulinarnych, warsztatach rękodzielniczych, wieczorkach poetyckich oraz w targach (37%). Najmniej respondentów uczestniczy w konkursach (8%); wizytach w muzeach, izbach pamięci (10%), wycieczkach rowerowych, pieszych, kajakowych, turniejach sportowych (5%).

6. Atrakcyjność turystyczna obszaru.

1. Obszary prawnie chronione:

- a) NATURA 2000: obszar ochrony ptaków (OSO): Jezioro Miedwie i Okolice (gm. Bielice, Stare Czarnowo, Pyrzyce, Warnice, Kobylanka, Stargard Ostoja Ińska (Chociwel, Dobrzany, Ińsko, Marianowo, Stara

- Dąbrowa, Suchań); obszar ochrony siedlisk (SOO): Dolina Krąpieli (Stargard, Marianowo); Dolina Płoni i Jezioro Miedwie (Kobylanka, Stargard, Stare Czarnowo), Wzgórze Bukowe (Kobylanka, Stare Czarnowo),
- b) Parki krajobrazowe: Iński Park Krajobrazowy (Ińsko, Chociwel, Dobrzany); Szczeciński Park Krajobrazowy "Puszcza Bukowa"(Stare Czarnowo),
- c) Rezerваты: r. stepowe w gm. Warnice („Brodogóry P” i „Stary Przylep”) i Pyrzyce („Brodogóry”); r. geomorfologiczny w gm. Stargard („Ozy Kiczarowskie”); r. florystyczny gm. Marianowo („Gogolewo”); r. krajobrazowy, florystyczne w gm. Ińsko („Głowacz”, „Kamienna Buczyna”, „Wyspa Sołtyski”, „Krzemieńskie Źródlika”, „Bórbagno Miałka”, r. florystyczne w Starym Czarnowie („Trawiasta Buczyna”, „Źródliksowa Buczyna”, „Kołowskie Parowy”, „Buczynowe Wąwozy”),
- d) Użytki ekologiczne: gm. Kozielice (płd. brzeg j. Świdno); „Żabie oczko na Ziemi Stargardzkiej”; w gm. Dobrzany „Bagno Ciszewo”;
- e) Pomniki przyrody: gm. Chociwel 1; gm. Dobrzany 1; gm. Dolice 8; gm. Kobylanka 6; gm. Pyrzyce 6; gm. Stara Dąbrowa 3; Stare Czarnowo 7; gm. Stargard 52; gm. Warnice 1;
- f) Park dendrologiczny w Glinnej gm. Stare Czarnowo

2. Szlaki piesze, rowerowe

2.1 Liczne szlaki piesze prowadzące przez malownicze jeziora, w tym. J.Binowskie, Knieje Bukowską, wzniesienia Wzgórz Bukowych, obejmujące rezerваты przyrody, pomniki przyrody, park dendrologiczny w Glinnej, cenne zabytki architektoniczne obejmujące: im. Stanisława Pawelskiego, Nadodrzański im. gen. Pawła Batowa, Szlak przez Trawiastą Buczynę – szlak wiedzie przez obszar gminy Stare Czarnowo, Szlak Rekowski, im. Bolesława Czwojdzinskiego, Woja Żelysława, im. Stanisława Grońskiego, im. Łużyckiej Dywizji Artylerii WP, „Wiercipięty”, szlak sekwoi

2.2 Równina Stargardzka i Goleniowska, Pojezierze Ińskie i Kotlina Pyrzycka obejmuje nw. szlaki:

- a) im. Hetmana Stefana Czarnieckiego – początek ze Stargardu. na szlaku bardzo cenne zabytki: klasztor pocysterski w Marianowie z Dębem Sydonii von Borck najświetniejszej czarownicy, zamek z XIV wieku w Pęzinie, ruiny zamku w Szadzku,
- b) Ziemi Pyrzyckiej im. Stanisława Jansona – prowadzi przez tereny rolnicze Ziemi Pyrzyckiej wzdłuż wsch. brzegów jeziora Miedwie. Na trasie liczne zabytki (Koszewo, Koszewko, Kunowo, Wierzbnno, Pyrzyce), interesujące grodziska (Pyrzyce), rezerwat stepowy BRODOGÓRY – Grzędzice, Stary Przylep
- c) Wzniesienia Moreny Czołowej – prowadzi przez Wyżynę Ińską krainę jezior (np. J. Ińskie, Woświn), wzdłuż lasów z najwyższą górą w województwie – rezerwat krajobrazowy z Głowaczem (180 m n.p.m), obejmuje rezerwat leśny Kamienna Buczyna
- d) Anny Jagiellonki – wiedzie przez największe w Europie skupiska płaskich pagórków zwanych drumlinami, poprzez miejscowości z najcenniejszymi zabytkami sakralnymi w Grzędzicach, Sownie
- e) Błękitny Szlak Pojezierza Ińskiego – wiedzie przez ciekawe krajoznawczo trasy z zabytkami w Chociwlu, Kamiennym Moście
- f) Szlaki czarne – Miedwiecki, Grzędzicki, Na Głowacz

2.3 Europejskie Szlak Cystersów i Szlak Gotyku

2.4 Szlaki rowerowe: Szlakiem zabytkowych kościołów powiatu stargardzkiego oraz gmin Pyrzyce, Recz, Warnice, Wokół jeziora Kamienny Most, Szlakiem rzeki Okry

2.5 Trasa rowerowa Stargard-Kobylanka-Niedźwiedź

3. Jeziora, rzeki.

Rzeki – główną sieć hydrologiczną stanowią rzeki Ina i Płonia dopływy Odry. Jeziora o pow. powyżej 100 ha: Miedwie – 5 w Polsce, Woświn, Płoń, Ińsko, Będgoszcz, Krzemień, Stubnica; Jeziora pow. 10 ha – 33,liczne oczka wodne.

Tabela nr 24. Jeziora na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju (10 ha i więcej).

Lp.	Jezioro	Pow. (ha)	Gmina
1.	Będgoszcz (Bielice, Pyrzyce, Stare Czarnowo)	264,3	BielicePyrzyce, Stare Czarnowo
2.	Babińskie	17,00	
3.	Chociwel (Starzyc)	63,51	Chociwel
4.	Kamienny Most	61,70	
5.	Stobno Duże	10,06	
6.	Krzemień (Krzemieńskie)	233,40	Dobrzany

7.	Szadzko, (Dobrzany)	78,40	
8.	Błotno (Czanowo)	23,80	
9.	Dolice	19,70	
10.	Bytowo	10,00	
11.	Gardzko	91,00	Dolice
12.	Ziemomyśl (Głębiokie)	12,5	
13.	Ińsko (Ińskie)	554,10	Ińsko
14.	Stubnica (Wisala, Wisola)	173,90	
15.	Długie	52,20	
16.	Storkowo (Wierzchucice)	48,60	
17.	Okole (Okuny)	46,70	
18.	Linkowo (Linówko)	31,20	
19.	Zamczysko	25,7	
20.	Piesna (Piesno, Trzaskowe)	16,20	
21.	Kiełpino Duże	11,0	
22.	Chojniczka	10,0	
23.	Miedwie	3759,40	Kobylanka/Stargard/ Warnice /Pyrzyce
24.	Piaseczno	57,9	Kozielice
25.	Czarne	30,6	
26.	Mielno Pyrzyckie	17,0	
27.	Dłużyńskie/Bukowe	14,7	
28.	Marianowskie (Marianowo)	85,46	Marianowo
29.	Wiechowskie (Wiechowo, Małe Wiechowskie)	21,95	
30.	Będgoszcz	264,3	Pyrzyce
31.	Pstrowickie	16,47	
32.	Glinna	75,0	Stare Czarnowo
33.	Binowskie	52,00	
34.	Piasecznik Wielki	15,00	
35.	Racze	12,0	
36.	Zaborsko	-	
37.	Grabowo	22,00	Stargard
38.	Tychowo Duże	10,48	
39.	Warchlino Duże (Warchlińskie Duże)	10,04	
40.	Sierakowskie	65,00	Suchań
41.	Wapnickie	62,50	
42.	Zaborsko Płońskie	44,60	Warnice
43.	Reńskie	11,19	

W każdej gminie znajdują się jeziora, które mogą stać się ważnym elementem atrakcji turystycznych. Na 14 gmin kąpieliska występują tylko w gminie Kobylanka, a w miejscowości Zieleniewo oraz w gminie Ińsko, w gminie Kozielice i Stare Czarnowo są miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpeli. Zagospodarowane plaże są w sześciu gminach: Chociwel, Ińsko, Kobylanka, Marianowo, Suchań i Warnice. Informacja turystyczna prowadzona jest tylko w jednej gminie – Ińsko. Promocja gmin jest słaba, poza stroną internetową gmin i powiatu – inne formy nie istnieją.

5. Baza noclegowo-żywniowa.

Baza noclegowo-żywniowa jest zróżnicowana pod względem standardów i ilości, od najlepiej rozwiniętej, całorocznej w gminie Kobylanka, do braku w gminie Kozielice. Na konsultacjach społecznych mieszkańcy jako problem przedstawiali brak bazy całorocznej np. w Ińsku i brak jakiegokolwiek bazy w gm. Kozienice. Baza noclegowo-żywniowa najlepiej rozwinięta jest w Gminie Kobylanka i Ińsko. Są to gminy leżące nad jeziorem Miedwie i Ińsko, ale w przypadku gminy Ińsko baza ta funkcjonuje głównie w sezonie. Najliczniej gospodarstwa agroturystyczne występują w gminach: Kobylanka, Stare Czarnowo, Dobrzany i Marianowo. Większość gmin ma niewielką ofertę noclegową i żywieniową.

Tabela nr 25. Zestawienie danych oraz wskaźników atrakcyjności turystycznej Gmin.

Lp.	Gmina	Miejsca noclegowe	Udzielone noclegi	Korzystający z noclegów	Wskaźniki			
					Schneidera	Charvata	Deferta	Beretje'a i Deferta
1.	Bielice	15	240	120	3,83	7,65	1,43	0,48
2.	Chociwel	64	1 840	1 416	23,75	30,86	8,80	1,07
3.	Dobrzany	61	361	98	1,93	7,13	0,73	1,20
4.	Dolice	87	2900	1500	18,56	35,89	6,33	1,08
5.	Ińsko	461	11 064	1 580	44,46	311,31	10,46	12,97
6.	Kobylanka	421	9 800	1 400	28,54	199,80	11,48	8,58
7.	Kozielice	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Marianowo	16	1 152	164	5,11	35,88	1,61	0,50
9.	Pyrzyce	107	9 630	4 280	21,68	48,78	20,98	0,54
10.	Stargard	132	12 170	5 339	42,45	96,77	16,79	1,05
11.	Stara Dąbrowa	7	15	15	0,40	0,40	0,13	0,19
12.	Stare Czarnowo	86	2 000	840	21,68	46,45	5,49	2,22
13.	Suchań	24	1 095	500	11,54	25,27	3,76	0,55
14.	Warnice	14	60	60	1,67	1,67	0,70	0,39
Suma/średnia dla LGD		1 495	52 327	17 312	17,35	65,22	6,82	2,37
Wartość dla województwa		119 886	11 221 400	2 090 110	121,5	652,6	91,3	7,0
Wartość dla kraju		679 445	62 959 500	23 401 100	60,8	163,5	74,8	1,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS oraz informacji z gmin

Atrakcyjność turystyczną gmin członkowskich zmierzono poprzez wskaźniki:

- Schneidera – miernik intensywności ruchu turystycznego, liczony jako liczba turystów korzystających z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania przypadająca na 100 mieszkańców stałych.
- Charvata – liczba udzielonych noclegów na 100 mieszkańców stałych
- Deferta – liczba turystów korzystających z noclegów przypadająca na 1 km² pow. całkowitej powierzchni badanego obszaru (gęstość ruchu)
- Beretje'a i Deferta – miernik zagospodarowania turystycznego, liczony jako liczba miejsc noclegowych przypadająca na 100 mieszkańców stałych.

W przypadku wskaźnika Schneidera na 100 mieszkańców stałych w 2013 roku przypada zaledwie 17 turystów korzystających z noclegów tj 3,5 razy mniej niż w Polsce i 7 razy mniej niż w województwie. Analizując wskaźnik Charvata na 100 mieszkańców stałych udzielono 2,5 razy mniej noclegów niż w kraju, za wyjątkiem gmin Ińsko i Kobylanka, które spośród wszystkich 14 gmin mają najlepiej rozwiniętą bazę noclegową, aż 10 razy wskaźnik ten jest niższy w stosunku do województwa. Analiza wskaźnika Deferta wykazuje, że 6,82 turystów korzystało z noclegów przypadających na 1 km² jest to wynik znacznie niższy niż w kraj i województwie. Ostatni wskaźnik wyrażony liczbą miejsc noclegowych na 100 mieszkańców wynosi 2,37 i jest wyższy niż w Polsce, ale niższy niż w województwie.

6. Pozostałe atrakcje turystyczne

Na obszarze LGD nie ma atrakcji turystycznych w postaci parków rozrywki, skansenów, muzeów, jedyna izba pamięci znajduje się w Zamku w Pęzinie oraz galeria artystyczna w Dobrzanych. W Binowie gm. Stare Czarnowo znajduje się pole golfowe. Na pytanie zadane mieszkańcom jakie formy turystyki mają największy potencjał, ponad 70% wskazało na turystykę poznawczą (np. kulturowa, przyrodnicza, kulinarna), turystykę aktywną (sporty wodne, golf, rowery, nordic wallking), turystykę wypoczynkową. Mniejsze znaczenie ma turystyka religijna, biznesowa, zdrowotna. Inne formy turystyki można rozwijać nad wodami, tak uważa 73% respondentów, w lasach (49%), parkach (49%), wykorzystując obiekty architektoniczne (16%), gospodarstwa rolne-agroturystyczne (7%). Według mieszkańców z oferty turystycznej głównie skorzystają rodziny, młodzież szkolna. Na pytanie, co ogranicza rozwój turystyki, 78% mieszkańców wskazało niewystarczającą lub brak infrastruktury turystycznej, brak plaży, kąpieliska, słabą promocję obszaru, brak centrum informacji turystycznej (53%) oraz słabą infrastrukturę drogową. Odpowiedzi w ankiecie potwierdzają się ze zgłaszanymi problemami i słabymi stronami podczas spotkań konsultacyjnych.

Podsumowanie: Obszar LGD ma potencjał do rozwoju turystycznego, ale jest niewystarczająco wyposażony w infrastrukturę turystyczną oraz ma słabą promocję.

Spójność gospodarcza i środowiskowa.

Ze względu na udział użytków rolnych w strukturze ogółem oraz bonitację gleb funkcją dominującą jest rolnictwo. Gospodarstwa do 10 ha, które liczbowo stanowią ponad 50% wszystkich gospodarstw, przy obecnych uwarunkowaniach ekonomicznych wymagają dywersyfikacji w kierunkach nierolniczych. Na terytorium LGD funkcjonuje ponad 7300 podmiotów gospodarczych, z czego ponad 90% stanowią mikroprzedsiębiorstwa i wykazują tendencję wzrostową. Na obszarze LGD w 64% gminach występuje deficyt potencjału gospodarczego. Czynnikiem bezpośrednio wpływającym na rozwój gospodarczy i podniesienie poziomu życia jest stan infrastruktury technicznej. Gminy w większym lub mniejszym stopniu prowadzą inwestycje związane z ochroną środowiska. Niestety 64% gmin wykazuje deficyt w infrastrukturze technicznej. Dużym problemem dla mieszkańców wszystkich gmin jest zły stan techniczny dróg gminnych i powiatowych oraz brak w większości przypadków chodników. Ze względu na atrakcyjność przyrodniczą obszaru (liczne jeziora, lasy, ukształtowanie krajobrazu, obszary chronione) oraz kulturową (zabytki, święta, tradycje, legendy, zespoły) analizowany obszar ma duży potencjał do rozwoju turystyki. Ogranicza go jednak słaba infrastruktura turystyczno-rekreacyjna, brak kąpielisk, plaż, słaba promocja obszaru.

Spójność społeczno-kulturalna.

Projektowany obszar zamieszkuje 84 361 osób, z przewagą ludności mieszkającej na wsi. Podobna jest struktura demograficzna ludności. Po II wojnie światowej nastąpiła całkowita wymiana ludności, teren ten został w większości zasiedlony przez ludność pochodzącą z regionów wschodniej Polski i centralnej, kultywującą podobne tradycje, obrzędy i zwyczaje. Duża grupa społeczna związana była i jest z rolnictwem i rybactwem. Przed okresem transformacji ustrojowej obok gospodarstw indywidualnych funkcjonowały państwowe i spółdzielcze gospodarstwa rolne, które dawały zatrudnienie wielu mieszkańcom wsi. Rozpad PGR-ów spowodował w konsekwencji bezrobocie i zubożenie mieszkańców tych terenów. Według statystyki o 6,5% więcej niż w województwie gospodarstw domowych korzysta z opieki społecznej, średnio 1/5 wydatków budżetowych gmin przeznaczona jest na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej. Bezrobocie w zbliżonym stopniu dotyka wszystkie gminy obszaru LGD, wykazuje tendencję spadkową, ale nadal jest wyższe niż w województwie. Na terenie wszystkich gmin funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, wiele z nich ma doświadczenie w pozyskaniu dotacji na realizację różnych projektów. W większości gmin występuje deficyt dostępności do usług publicznych w dużej mierze również brak lub słabą komunikację. Problemem obszaru jest mała aktywność społeczna, słaba integracja, brak infrastruktury kulturalnej oraz ofert spędzania wolnego czasu, w tym ciekawych imprez kulturalnych.

Rozdział IV

ANALIZA SWOT DLA OBSZARU DZIAŁANIA LGD STOWARZYSZENIA „WIR” – WIEJSKA INICJATYWA ROZWOJU I WYNIKAJĄCE Z NIEJ CELE LSR

Diagnoza obszaru objętego LSR, w tym charakterystyka najważniejszego potencjału – ludności zamieszkującej ten obszar stanowi podstawę przygotowania analizy SWOT. Wynikająca z diagnozy analiza uwarunkowań nie obejmuje wszystkich lokalnych problemów i potrzeb, ponieważ dla potrzeb opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju przyjęto i rozbudowano te elementy, które mogą i powinny zostać objęte wsparciem LGD. Ze względu na ograniczone środki dostępne na wdrażanie lokalnej strategii rozwoju nie planuje się udzielania wsparcia na przedsięwzięcia, które mogą być realizowane w ramach innych działań PROW 2014-2020 i innych priorytetów niż „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej”, objętych Programem Operacyjnym Rybactwo i Morze 2014-2020. Reasumując, analizę SWOT i wynikające z niej cele opracowano na podstawie:

1. **Konsultacji społecznych**, które odbyły się w okresie od sierpnia do września 2015 r. W czternastu spotkaniach konsultacyjnych udział wzięli mieszkańcy gmin – przedstawiciele sektora gospodarczego (w tym sektora rybackiego), społecznego i publicznego. W programie spotkań przedstawiono: główne założenia działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy Leader” PROW 2014-2020 i priorytet IV „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej” PO Rybactwo i Morze 2014-2020. Przedstawiono prezentację obszaru LGD i zdefiniowano najistotniejsze problemy w trzech obszarach życia społeczno – gospodarczego: GOSPODARKA, ŚRODOWISKO i INFRASTRUKTURA ORAZ OBSZAR SPOŁECZNO-KULTURALNY.
2. **Analizy problemów i oczekiwań poszczególnych interesariuszy oraz wniosków z konsultacji** – zwłaszcza w obszarze priorytetowym GOSPODARKA problemy zgłaszane przez mieszkańców zależały od

rodzaju grupy społecznej. Inne problemy zgłaszali pracodawcy, rolnicy, rybacy, a inne mieszkańcy, którzy nie prowadzą działalności gospodarczej.

3. **Diagnozy obszaru** w wymienionych wyżej obszarach problemowych życia społeczno-gospodarczego (gospodarka, w tym rolnictwo i rybactwo, środowisko i infrastruktura, sprawy społeczno-kulturalne), ze szczególnym uwzględnieniem charakterystyki ludności – najważniejszego potencjału analizowanego obszaru – obejmującej grupy defaworyzowane, ich szanse na rynku pracy i możliwości włączenia społecznego w ramach realizacji LSR.
4. **Badań ankietowych społeczności** przeprowadzonych podczas spotkań szkoleniowo-warsztatowych w ramach konsultacji społecznych (131 ankiet)
5. **Celów osi LEADER PROW 2014-2020 i priorytetu IV PO RiM 2014-2020** ponieważ LGD Stowarzyszenie „WIR” będzie wspierać wyłącznie te operacje, które wynikają z działań objętych wsparciem tych programów **w ramach RLKS.**

Wynikiem tej analizy jest społeczna ocena potencjału wewnętrznego LGD:

- „mocnych stron” – uwarunkowań, stanowiących atuty, przewagę i zalety obszaru – należyte wykorzystane sprzyjać będą rozwojowi LGD,
- „słabych stron” – uwarunkowań, które stanowią słabość, bariery i wady analizowanego obszaru – utrudniające rozwój LGD,

Społeczna ocena otoczenia dotyczy również warunków zewnętrznych LGD:

- „szans” – sprzyjających rozwojowi, wszystkiego tego, co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany i bezpośrednio nie zależy od LGD,
- „zagrożeń” – uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od LGD, ale mogą stanowić zagrożenie dla analizowanego obszaru, niebezpieczeństwo niekorzystnych zmian

Tabela nr 26. Analiza SWOT w trzech obszarach życia społeczno-gospodarczego obszaru LGD.

1. GOSPODARKA			
Mocne strony (<i>STRENGTHS</i>)	Odniesienie do diagnozy	Słabe strony (<i>WEAKNESSES</i>)	Odniesienie do diagnozy
1. Położenie transgraniczne, sąsiedztwo dużych aglomeracji Szczecin, Stargard, Berlin	I.2. opisu obszaru	1. Niewykorzystany potencjał przyrodniczy do rozwoju turystyki aktywnej, w szczególności rozwijanej na rzekach i jeziorach (brak mariny na j. Miedwie, kąpielisk, plaż, szlaków kajakowych)	III.7. diagnozy obszaru
2. Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna (drogowa, kolejowa), bliska lokalizacja dróg S3, Drogi Krajowej 10 i 20	I.2. opisu obszaru	2. Niewystarczająca baza noclegowo-żywnościowa, w tym niedostateczna liczba usług promujących regionalną kuchnię	III.7. diagnozy obszaru
3. Dobre warunki glebowe do prowadzenia produkcji rolnej	III.2.2 diagnozy obszaru	3. Brak atrakcji turystycznych pozwalających wydłużyć sezon turystyczny lub rozwijać np. turystykę weekendową	III.7. diagnozy obszaru
4. Występowanie dużych, konkurencyjnych przedsiębiorstw rolnych	III.2.2 diagnozy obszaru	4. Brak komunikacji publicznej z większymi miastami, które są atrakcyjniejsze pod kątem rynku pracy	III.3. i III.5 diagnozy obszaru
5. Tendencja wzrostowa liczby mikroprzedsiębiorstw	III.2.1 diagnozy obszaru	5. Słabo rozwinięte przetwórstwo rolne	III.2.1 diagnozy obszaru
6. Korzystne warunki do rozwoju turystyki	III.7 diagnozy obszaru	7. Brak kapitału na realizację inwestycji w szczególności innowacyjnych	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
7. Wysoka produktywność gospodarki rybackiej	III.2.4 diagnozy obszaru	8. Skomplikowane procedury o ubieganie się o środki unijne, brak kompleksowego doradztwa w przygotowaniu wniosku aplikacyjnego	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
	2.3. Poziom aktywności społecznej	9. Brak pracowników o odpowiednich kwalifikacjach	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych oraz III 3 diagnozy obszaru

2.3. Poziom aktywności społecznej	<p>10. Szkolnictwo ponadgimnazjalne niedostosowane do rynku pracy, absolwenci szkół mają trudności ze znalezieniem pracy</p> <p>11. Mało zakładów pracy, brak miejsc pracy szczególnie dla kobiet i osób w wieku 50+</p> <p>12. Niskie pensje często tzw. „śmieciówki”</p> <p>13. Brak popytu na obszarze LGD na żywność ekologiczną</p> <p>14. Kłusownictwo na akwenach wodnych</p> <p>7. Bezrobocie wyższe niż w województwie</p> <p>15. Słaba promocja obszaru</p>	<p>II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych</p> <p>II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych oraz III.3 diagnozy obszaru</p> <p>II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych</p> <p>II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych</p> <p>II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych</p> <p>Rozdział III.1 i III.3</p> <p>II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych</p>
-----------------------------------	---	---

1. GOSPODARKA

Szanse (<i>OPORTUNITIES</i>)	Odniesienie do diagnozy	Zagrożenia (<i>THREATS</i>)	Odniesienie do diagnozy
1. Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków krajowych i unijnych	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych	1. Obszary prawnie chronione w tym NATURA 2000, parki krajobrazowe ograniczają rozwój	III.7. diagnozy oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji

2. Rozwój gospodarki innowacyjnej	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych	gospodarczy obszaru	społecznych
3. Rozwój przedsiębiorczości – łatwiejszy dostęp do doradztwa, informacji, kapitału, technologii	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych oraz III.3 diagnozy obszaru	2. Kryzys gospodarczy 3. Brak środków na realizację zadań, trudności w dostępie do środków UE	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
4. Rozwój nauki i praktyki w dziedzinie innowacyjności m.in. w oparciu o fundusze zewnętrzne	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych	4. Skomplikowane, niespójne, niestabilne przepisy prawne utrudniające rozwój przedsiębiorczości, szczególnie uciążliwe dla potencjalnych inwestorów	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
5. Fundusz Poręczeń Kredytowych w Stargardzie	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych	6. Emigracja młodych, wykształconych ludzi 7. Niż demograficzny	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych III.3 diagnozy

2. ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

Mocne strony (<i>STRENGTHS</i>)	Odniesienie do diagnozy	Słabe strony (<i>WEAKNESSES</i>)	Odniesienie do diagnozy
1. Atrakcyjne walory krajobrazowe i przyrodnicze – urozmaicony krajobraz polodowcowy, liczne jeziora (w tym j. Miedwie), rzeki (w tym dorzecze Iny, Płoni), duża lesistość, cenne siedliska roślin i zwierząt	III.7.diagnozy obszaru	1. nierozwiązany (zwłaszcza na terenach wiejskich) problem gospodarki wodno-ściekowej	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
2. Obszary prawnie chronione w tym Iński Park Krajobrazowy, Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa”, NATURA 2000 – czyste środowisko sprzyjające „zdrowemu wypoczynkowi”	III.7.diagnozy obszaru	2. Zły stan techniczny dróg lokalnych	I.2.opisu obszaru oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
3. Bogata historia obszaru związana z dynastią Gryfitów i ich lennikami, zakonem joannitów i cystersów, liczne zabytki	III.6.diagnozy obszaru	3. Brak chodników, ścieżek rowerowych, parkingów na wsi, brak zagospodarowania przestrzeni publicznej	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

architektoniczne (kościół wraz z wyposażeniem ruchomym, klasztor, zamki, pałace, dworki, młyny, obiekty po dawnej kolejce wąskotorowej, parki podworskie itd.)

4. Wyznaczone szlaki piesze, rowerowe, w tym o zasięgu ponadregionalnym powiązane z europejskimi np. szlak cystersów, szlak gotyku

III.6. diagnozy obszaru

4. Brak wykorzystania OZE w inwestycjach publicznych

5. Brak ścieżek dydaktycznych zwiększających wiedzę na temat dziedzictwa przyrodniczo-historycznego

6. Występowanie dzikich wysypisk śmieci

7. Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców

8. Brak miejsc rekreacyjnych nad jeziorami z plażą, kąpieliskiem i małą infrastrukturą

9. Zły stan techniczny wielu obiektów zabytkowych

10. Zdewastowane parki podworskie

11. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna

12. Niski poziom estetyki w niektórych miejscowościach

II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

III.7. diagnozy obszaru oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

III.6. diagnozy obszaru oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

III.6. diagnozy obszaru oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

III.5. i III.7. diagnozy obszaru oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

	13. Brak atrakcji turystycznych w postaci parków rozrywki, muzeów, skansenów itp.	III.6.diagnozy obszaru oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
	14. Niskie poczucie wspólnoty i odpowiedzialności mieszkańców	III.4.diagnozy obszaru oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

2. ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

Szanse (<i>OPORTUNITIES</i>)	Odniesienie do diagnozy	Zagrożenia (<i>THREATS</i>)	Odniesienie do diagnozy
1. Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków krajowych i unijnych	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych	1. Pogłębiająca się dewastacja i degradacja zasobów środowiskowych	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
2. Wzrost świadomości ekologicznej, rozwój postaw proekologicznych	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych	2. Wysokie koszty realizacji inwestycji związanych z ochroną środowiska	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
		3. Niewystarczająca ilość środków unijnych na realizację operacji	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
		4. Kolidująca interesów pomiędzy ochroną środowiska, a rozwojem funkcji turystyczno-rekreacyjnej	III.7. diagnozy obszaru oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
		5. Bariery mentalne wśród części społeczności w zakresie dostosowania się do zasad ochrony środowiska	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

3. OBSZAR KULTURALNO-SPOŁECZNY

Mocne strony (<i>STRENGTHS</i>)	Odniesienie do diagnozy	Słabe strony (<i>WEAKNESSES</i>)	Odniesienie do diagnozy
1. Liczne organizacje pozarządowe, wiele z nich ma doświadczenie w pozyskiwaniu	III.4.diagnozy obszaru	1. Mała aktywność społeczna większości mieszkańców	III.4.diagnozy obszaru

środków unijnych			
2. Duży aktywny potencjał coraz lepiej wykształconych mieszkańców	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych	2. Mała liczba liderów, wolontariuszy	III.4.diagnozy obszaru
3. Dostęp do publicznej infrastruktury społeczno-kulturalnej	III.5.diagnozy obszaru	3. Mała integracja lokalnej społeczności, szczególnie nowo przybyłych	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
4. Duża liczba świetlic, placów zabaw, miejsc rekreacyjnych	III.5.diagnozy obszaru	4. Brak świetlic i domów kultury w niektórych miejscowościach	III.5.diagnozy obszaru
5. Organizacja imprez cyklicznych, związanych z tradycją, obrzędami, zwyczajami	III.7.diagnozy obszaru	5. Zły stan techniczny niektórych obiektów	III.5.diagnozy obszaru oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
6. Organizacja imprez o zasięgu ponadregionalnym np. Ińskie Lato Filmowe, Międzynarodowy Plener Malarski w Marianowie	III.7.diagnozy obszaru	6. Niezadawalające wyposażenie placów zabaw, świetlic wiejskich, domów kultury	III.5.diagnozy obszaru oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
7. Istniejąca baza sportowo-rekreacyjna	III.5.diagnozy obszaru	7. Brak profesjonalnych animatorów kultury	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
		8. Niewystarczająca liczba ofert spędzania wolnego czasu w postaci spotkań, szkoleń, warsztatów, imprez	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
		9. Brak infrastruktury do aktywnego spędzania wolnego czasu np. siłowni, gier terenowych, ścieżek zdrowia	III.5. diagnozy obszaru oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
		11. Duża grupa społeczeństwa, żyje w ubóstwie, korzysta z pomocy społecznej	III.5. diagnozy obszaru

3. OBSZAR KULTURALNO-SPOŁECZNY

Szanse (<i>OPPORTUNITIES</i>)	Odniesienie do diagnozy	Zagrożenia (<i>THREATS</i>)	Odniesienie do diagnozy
1. Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków krajowych i unijnych	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych	1. Utrwalanie się zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego	III.5. diagnozy obszaru
2. Funkcjonowanie LGD, rozwój partnerstwa trójsektorowego	I.3. opis LGD oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych	2. Wzrost zagrożenia rozwoju patologii społecznych np. alkoholizm, narkomania	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
3. Wzrost zainteresowań obywateli wpływem na decyzje kształtujące warunki życia społecznego na rozwój lokalny	III.4. diagnozy obszaru oraz II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych	3. Przejmowanie negatywnych postaw np. roszczeniowych	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
		4. Skomplikowane procedury pozyskiwania i rozliczania środków unijnych	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych
		5. Niewystarczające lub brak systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych	II.3. analiza wniosków z konsultacji społecznych

Źródło: Opracowanie własne LGD.

Wnioski z analizy SWOT dla obszaru objętego LSR

1. Analiza SWOT została opracowana na podstawie konsultacji społecznych, analizy zgłaszanych przez uczestników tych konsultacji problemów, badań ankietowych i szczegółowej diagnozy obszaru. Uwagi i opinie lokalnej społeczności są spójne z dokumentami charakteryzującymi analizowany obszar oraz bardzo często zbieżne celami strategicznymi gmin i powiatów mikroregionu. Mieszkańcy LGD precyzyjnie wskazali cechy wewnętrzne badanego terytorium, jego zasoby przyrodnicze, walory historyczno-kulturowe i rentę geograficzną, wynikającą z położenia transgranicznego w pobliżu dużych aglomeracji miejskich. Zwrócili również uwagę na deficyty obszaru związane ze słabym wykorzystaniem potencjału naturalnego i kulturowego, który nie przekłada się na dynamiczny rozwój produktów turystycznych, wykorzystanie potencjału gospodarki rybackiej, czy rolnictwa. Większość wskazuje na nie w pełni wykorzystany potencjał rozwojowy zwłaszcza w turystyce, rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym.
2. Utrzymujące się na wysokim poziomie bezrobocie, zwłaszcza wśród młodych ludzi i powyżej 50 roku życia, w ocenie uczestników konsultacji wynika z braku fachowego doradztwa i braku kwalifikacji dostosowanych do potrzeb rynku pracy. Analiza wskazuje kierunki działań w celu wykreowania postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań, z zastosowaniem nowoczesnych technik i technologii. Mieszkańcy oczekują w tym miejscu systemu wsparcia szkoleniowo-kapitałowego dla mikro i małych przedsiębiorstw.
3. Mimo, że na terenie LGD występują liczne zabytki, zwłaszcza architektury sakralnej, czy często unikatowe zasoby środowiska przyrodniczego czy dziedzictwa historycznego, to rzadko stanowią one produkt zwiększający atrakcyjność turystyczną obszaru. Wspólna promocja, poprawa bezpieczeństwa, większa liczba wydarzeń kulturalnych i rekreacyjno-sportowych pomogą w wykreowaniu marki turystycznej obszaru z jeziorami Miedwiem i Ińskim, obiektami pocysterskimi w gminach Stare Czarnowo i Marianowo, pyrzyckimi zabytkami, historią i folklorem oraz rajem dla wędkarzy na łowiskach np. Siciny i wiele innych.

4. Obszarami wymagającymi wsparcia w ramach LSR są przedsięwzięcia wynikające z celów osi LEADER PROW 2014-2020 i priorytetu IV PO RiM 2014-2020: zachowanie dziedzictwa lokalnego, wzmocnienie kapitału społecznego, w tym wykorzystanie rozwiązań innowacyjnych i wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR oraz podnoszenie kompetencji osób z obszaru LGD w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej, rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodu, w szczególności osób pozostających bez pracy, w tym rolników i rybaków oraz osób młodych i po 50 roku życia, zdefiniowanych jako grupy defaworyzowane na analizowanym obszarze.

W związku z tym, że LGD Stowarzyszenie „WIR” będzie wspierać wyłącznie te operacje, które wynikają z działań objętych wsparciem ww. programów w ramach RLKS., nasuwają się następujące wnioski wynikające z analizy SWOT:

- największymi atutami terenu działalności LGD są: atrakcyjne walory krajobrazowe i przyrodnicze – urozmaicony krajobraz polodowcowy, liczne jeziora (w tym j. Miedwie), rzeki (w tym dorzecze Iny, Płoni), duża lesistość; Obszary prawnie chronione w tym Inski Park Krajobrazowy, Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa”, NATURA 2000 – czyste środowisko sprzyjające „zdrowemu wypoczynkowi”; bogata historia obszaru związana z dynastią Gryfitów, zakonami joannitów i cystersów, liczne zabytki architektoniczne (kościół wraz z wyposażeniem ruchomym, klasztor, zamki, pałace, dworki, młyny, obiekty po dawnej kolejce wąskotorowej, parki podworskie itd.);
- słabości stanowią: bezrobocie, emigracja osób młodych, postawy roszczeniowe, życie z zasiłków, pokoleniowe zjawisko wyuczonej niezaradności, liczne patologie społeczne, brak zakładów pracy i miejsc pracy, zwłaszcza dla osób młodych i 50+, niskie kwalifikacje przedsiębiorców i osób przedsiębiorczych, niedostateczna wiedza i brak doradztwa, brak oferty spędzania wolnego czasu i animatorów;
- słabą stroną obszaru jest degradacja i niedostateczne wykorzystanie zasobów historyczno-przyrodniczych, niedostateczne wykorzystanie OZE, brak plaż i kąpielisk oraz infrastruktury nad jeziorami, kłusownictwo, niezagospodarowane zabytkowe parki podworskie;
- słabością jest również niska jakość dróg lokalnych; podczas konsultacji społecznych LSR wskazywano jednak, że z uwagi na ograniczone środki dostępne w ramach RLKS w PROW 2014-2020 operacje obejmujące budowę lub przebudowę publicznych dróg gminnych lub powiatowych nie powinny być realizowane w ramach LSR;
- szansami dla obszaru może być rozwój przedsiębiorczości – łatwiejszy dostęp do doradztwa, informacji, kapitału, technologii dzięki możliwościom pozyskiwania zewnętrznych środków krajowych i unijnych, funkcjonowanie LGD, rozwój partnerstwa trójsektorowego;
- z przeprowadzonej analizy widać, że wykorzystanie potencjałów endogenicznych wymaga wyposażeniem obszaru w niezbędną infrastrukturę (infrastruktura sportowa i rekreacyjna, infrastruktura społeczna, rozwinięty wachlarz podstawowych usług dla ludności skorelowany z rozwojem mikro i małych przedsiębiorstw);
- zasoby obszaru LGD umożliwiają rozwój turystyki, przedsiębiorczości, będą sprzyjać włączaniu społecznemu grup defaworyzowanych; rozwój ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej wpłynie korzystnie na jakość życia na obszarze LGD, umożliwi większą integrację mieszkańców, wzmocnienie tożsamości i powrót do tradycji oraz działania promujące zdrowy styl życia;
- należy wspierać aktywność społeczną, poprzez większe angażowanie mieszkańców w działalność kulturalną, edukacyjną czy rekreacyjną, która jest hamowana przez postawy społeczne wynikające z wysokiego bezrobocia czy niskiego poziomu wykształcenia.

Założeniem LGD jest przygotowanie i realizacja strategii agresywnej. Przyjmujemy, że na analizowanym obszarze przeważają mocne strony, a w jego otoczeniu silnie powiązane z nimi szanse. Zakładamy, że nasza LSR wykorzystuje obydwa czynniki. Na podstawie wyników analizy SWOT sformułowano cele ogólne, szczegółowe oraz przedsięwzięcia LSR.

Rozdział V
CELE I WSKAŹNIKI

1. Specyfikacja celów i przedsięwzięć.

Jakość życia społeczności lokalnych zależy od uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych obszaru. Szansę na trwały, stabilny wzrost gospodarczy obszaru daje rozwój gospodarki, infrastruktury i rozwiązanie problemów społeczno-kulturalnych z zachowaniem równowagi w sferze przyrodniczej. Zebranie informacji o potrzebach i problemach, wybór najistotniejszych problemów życiowych mieszkańców w konfrontacji z diagnozą obszaru i analizą SWOT, odrzucenie problemów marginalnych, wskazanie przyczyn tych problemów, które wynikają głównie z niedoborów dóbr lub usług publicznych w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego, to dorobek spotkań konsultacyjno-warsztatowych. W wykorzystaniu istniejącego potencjału najważniejszym zadaniem będzie rozwiązanie problemów, które stanowią listę pojedynczych operacji lub przedsięwzięć proponowanych przez społeczność. Uporządkowany katalog przedsięwzięć jest podstawą sformułowania celów w LSR. Reasumując, zestawienie celów głównych, szczegółowych i przedsięwzięć jest wynikiem analizy SWOT oraz analizy problemów i oczekiwań mieszkańców oraz priorytetów wynikających z programów Unii Europejskiej.

Tabela nr 27. Matryca logiczna powiązań diagnozy, analizy SWOT oraz celów, wskaźników i grup docelowych.

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cele ogólne/ wskaźniki oddziaływania	Diagnoza	Cele szczegółowe/ wskaźniki rezultatu	Przedsięwzięcia/ wskaźniki produktu	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Problem/Wyzwania 1.1 Bezrobocie Bezrobocie –udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym wyższy o 1,3% niż w województwie i o 2,5% wyższy niż w kraju, co czwarta osoba bezrobotna jest w wieku powyżej 50 lat, co piąta bezrobotna jest w wieku do 25 lat	1.WZROST AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ, INNOWACYJNOŚCI I ATRAKCYJNOŚCI PRZESTRZENNEJ OBSZARU Z ZACHOWANIEM I OCHRONĄ WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH	2.Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości 2.3 Rybactwo 3.Rynek pracy	1.1.Wzrost innowacyjności gospodarki wpływający na zmniejszenie skutków bezrobocia obszaru Wskaźniki: -liczba utworzonych miejsc pracy, -liczba przeszkolonych osób, która pozytywnie zakończyła szkolenie,	1.1.1.Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa/ liczba wspartych przedsiębiorstw	1.1 .Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków krajowych i unijnych, 1.7.wysoka produktywność gospodarki rybackiej
		2.Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości 3.Rynek pracy		1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości/ Liczba wspartych przedsiębiorstw	1.2.Rozwój gospodarki innowacyjnej, 1.2.Kryzys gospodarczy, 1.9 Brak pracowników o odpowiednich kwalifikacjach, 1.1 Obszary prawnie chronione NATURA 2000, Parki Krajobrazowe ograniczają rozwój obszaru
	Wskaźniki: Zmniejszenie stopy	2.3 Rybactwo 3.Rynek pracy		1.1.3.Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia/ Liczba wspartych przedsiębiorstw	1.3 Brak środków na realizację zadań, trudności w dostępie środków UE, 1.4 Rozwój nauki i praktyki w dziedzinie innowacyjności

<p>Problem/Wyzwanie 1.2</p> <p>Degradacja i niedostateczne wykorzystanie zasobów historyczno-przyrodniczych- D.5.2 Dziedzictwo kulturowe, D.6 Atrakcyjność turystyczna obszaru</p>	<p>bezrobocia na obszarze LGD, Wzrost świadomości w zakresie przyrodniczych obszarów chronionych</p>	<p>1.Grupy defaworyzowane i obszar interwencji</p> <p>2.Charakterystyka Gospodarki/przedsiębiorczości</p> <p>3. Rynek pracy</p>		<p>1.1.4.Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych/ Liczba utworzonych nowych mikroprzedsiębiorstw</p>	<p>1.1 .Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków krajowych i unijnych,</p> <p>1.5 Fundusz Poręczeń Kredytowych w Stargardzie</p> <p>1.6.Emigracja młodych, wykształconych ludzi.</p>	
		<p>1.Grupy defaworyzowane i obszar interwencji</p> <p>2.Charakterystyka Gospodarki/przedsiębiorczości</p> <p>3.Rynek pracy</p>		<p>1.1.5.Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców/ Liczba szkoleń/warsztatów</p>	<p>1.3 Rozwój przedsiębiorczości, łatwiejszy dostęp do doradztwa, informacji, kapitału, technologii,</p> <p>1.8 Skomplikowane procedury o ubieganie się o środki unijne, brak kompleksowego doradztwa w przygotowaniu wniosku aplikacyjnego</p>	
		<p>2.Charakterystyka Gospodarki/przedsiębiorczości</p> <p>2.3 Rybactwo</p>		<p>1.1.6.Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców z obszarów zależnych od rybactwa/ Liczba szkoleń/warsztatów</p>	<p>2 Wzrost świadomości ekologicznej, rozwój postaw proekologicznych.</p>	
	<p>GRUPY DOCELOWE: osoby fizyczne(obywatel UE, pełnoletni) mające miejsce zamieszkania na obszarze LGD, które pragną podjąć działalność gospodarczą, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wpisane do CEiIoDG na obszarze LSR, osoby prawne z wyłączeniem województwa, jeżeli siedziba lub oddział znajduje się na obszarze LGD, jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną jeżeli siedziba lub oddział znajduje się na obszarze LGD, rolnicy nie podlegający ubezpieczeniu KRUS w pełnym wymiarze, rybacy</p>					
		<p>5.2 Dziedzictwo kulturowe</p> <p>6.Atrakcyjność turystyczna obszaru</p>	<p>1.2.Racjonalne Wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa historycznego obszaru</p> <p>Wskaźniki:</p> <p>liczba przeszkolonych osób, -Liczba nakładu publikacji, -</p>		<p>1.2.1."WIR w sieci" Wspieranie współpracy sektora publicznego z podmiotami społeczno-gospodarczymi / liczba szkoleń</p>	<p>2.1 Pogłębiająca się dewastacja i degradacja zasobów środowiskowych i kulturowych,2.1 Możliwość pozyskania środków krajowych i unijnych,1.4 Kolidacja interesów pomiędzy ochroną środowiska, a rozwojem funkcji turystycznej</p>

		2.3 Rybactwo6.Atrakcyjność turystyczna	Wzrost liczby obiektów infrastruktury publicznej, w tym z wykorzystaniem OZE, -Liczba uczestników konkursów, - Liczba osób z grup defaworyzowanych uczestniczących w geocachingu, questach -	1.2.2.Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką/ liczba inwestycji związanych z tworzeniem, rozwijaniem, wyposażeniem publicznej Infrastruktury tur.-rek.	1.3 Rozwój przedsiębiorczości, łatwiejszy dostęp do doradztwa, informacji, kapitału, technologii,1.8 Skomplikowane procedury o ubieganie się o środki unijne, brak kompleksowego doradztwa w przygotowaniu wniosku aplikacyjnego
		5.2 Dziedzictwo kulturowe6.Atrakcyjność turystyczna obszaru	Liczba chronionych jezior ,- Liczba imprez zwiększających wiedzę historyczną	1.2.3.Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych/ Liczba konkursów; Liczba innowacyjnych form poznania dziedzictwa; Liczba szkoleń	2.2 Wzrost świadomości ekologicznej, rozwój postaw proekologicznych.
		2.3 Rybactwo6.Atrakcyjność turystyczna obszaru		1.2.4.Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem/ Liczba podmiotówwyposażonych w sprzęt do walki z kłusownictwem	1.14 Kłusownictwo na obszarach wodnych, 2.1 Możliwość pozyskania środków krajowych i unijnych,
		5.2 Dziedzictwo kulturowe6.Atrakcyjność turystyczna obszaru		1.2.5 Renowacja obiektów zabytkowych, historycznych i cennych przyrodniczo na "Szlaku dziedzictwa historyczno-przyrodniczego/ Liczba odrestaurowanych obiektów zabytkowych i przyrodniczych	2.1 Pogłębiająca się dewastacja i degradacja zasobów środowiskowych i kulturowych
GRUPY DOCELOWE: mieszkańcy w szczególności osoby z grupy defaworyzowanej, JST, parafie, ngo, rybacy, turyści, rolnicy, przedsiębiorcy					
2.Problem/Wyzwanie2.1 Mała aktywność kulturalna, społeczna mieszkańców	WSPÓLPRACA, INTEGRACJA I ODNOWA DLA ZWIĘKSZENIA TOŻSAMOŚCI I WIĘZI SPOŁECZNYCH ORAZ POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA	5.1 Dostęp do infrastruktury, usług publicznych	2.1. Wzrost aktywności i integracji oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej/ Wskaźniki: -Liczba wydarzeń kulturalnych we wspartych obiektach infrastrukturykulturalnej, -Liczba osób z grup	2.1.1.Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej/ Liczba wybudowanych, przebudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej	1.1 Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków krajowych i unijnych
		4.Działalność sektora społecznego w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego 1.Grupy		2.1.2."Akademia Wolnego Czasu"/liczba udzielonych grantów	3.2. Funkcjonowanie LGD, rozwój partnerstwa trójsektorowego 3.5. Niewystarczające lub brak systemu wsparcia dla organizacji

2.2 Brak aktywności sportowej, D.5 Problemy społeczne ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tej zjawisk	SPOŁECZNEGO MIESZKAŃCÓW	defaworyzowane i obszar interwencji	defaworyzowanych uczestnicząca w projektach grantowych,		pozarządowych
	Wskaźniki: Wzrost liczby organizacji pozarządowych, Wzrost wiedzy na temat LSR, LGD	4.Działalność sektora społecznego w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego 1.Grupy defaworyzowane i obszar interwencji	-Liczba projektów skierowanych do młodzieży/ liczba LGD uczestnicząca w projekcie współpracy	2.1.3.Powrót do tradycji/ liczba udzielonych grantów	3.2. Funkcjonowanie LGD, rozwój partnerstwa trójsektorowego 3.5. Niewystarczające lub brak systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych
		4.Działalność sektora społecznego w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego 5.2 Dziedzictwo kulturowe6.Atrakcyjność turystyczna obszaru		2.1.4.Młodzieżowa Akademia Komunikacji/ liczba zrealizowanych projektów współpracy/liczba LGD uczestnicząca w projekcie współpracy	3.3 Wzrost zainteresowań obywateli wpływem na decyzje kształtujące warunki życia społecznego na rozwój lokalny
		5.1 Dostęp do infrastruktury, usług publicznych, 6.Atrakcyjność turystyczna obszaru	2.2. Zwiększenie aktywności sportowej i promocja zdrowego trybu życia Wskaźniki:	2.2.1Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej/ Liczba wybudowanych wyposażonych obiektów infrastruktury rekreacyjno-sportowej	3.1. Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków krajowych i unijnych
		4..Działalność sektora społecznego w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego 5.1 Dostęp do infrastruktury, usług publicznych	-Liczba wydarzeń rekreacyjno-sportowych we wspartych obiektach infrastruktury sportowo-rekreacyjnej -Liczba osób z grup defaworyzowanych uczestnicząca w imprezach sportowo-rekreacyjnej	2.2.2..”W zdrowym ciele zdrowy duch” -działania promujące zdrowy tryb życia/ Liczba imprez sportowo-rekreacyjnych	3.2. Wzrost zagrożenia rozwoju patologii społecznych np. alkoholizm, narkomania 3.3 Przejmowanie negatywnych postaw np. roszczeniowych
		2.3 Rybactwo 5.2 Dziedzictwo kulturowe 6.Atrakcyjność turystyczna obszaru	Promocja dziedzictwa lokalnego i obszaru objętego LSR Wskaźniki:	2.3.1Bogactwo naszych jezior-promocja obszarów historycznie związanych z rybactwem/ liczba LGD uczestnicząca w projekcie współpracy	3. Przejmowanie negatywnych postaw np. roszczeniowych
		6.Atrakcyjność turystyczna obszaru	-Liczba imprez promocyjno-informacyjnych -Liczba aplikacji Liczba	2.3.2.Polskie Trasy.pl/ liczba LGD uczestnicząca w projekcie współpracy	3. Wzrost zainteresowań obywateli wpływem na decyzje

2.3 Brak tożsamości i więzi lokalnych			uczestników działań promujących obszar LGD		kształtujące warunki życia społecznego na rozwój lokalny
		5.Problemy społeczne ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk 6.Atrakcyjność turystyczna obszaru	-Liczba osób przeszkolonych -Liczba uczestników konferencji -Liczba uczestników konkursów	2.3.3 WIR w promocji i informacji/ Liczba publikacji ,Liczba spotów radiowy, Liczba artykułów prasowych Liczba stron internetow, Liczba dedykowanych zakładki dla benefi ,Liczba portali społecznościowych, Liczba ulotek informacyjnych ,Liczba konferencji, Liczba kompletów materiałów indor.prom. Liczba konkursów „Znasz li swój WIR”, Liczba edycji wydanych kalendarzy, Liczba kompletów gadżetów, Liczba szkoleń, Liczba przeprowadzonych ewaluacji	3.1.Utrwalanie się zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego 3.2 Wzrost zainteresowań obywateli wpływem na decyzje kształtujące warunki życia społecznego na rozwój lokalny
		GRUPY DOCELOWE: mieszkańcy w szczególności osoby z grup defaworyzowanych, ngo, grupy nieformalne, JST, instytucje kultury, turyści.			

2. Szczegółowy opis związku celów i przedsięwzięć z diagnozą obszaru.

2.1.Wykazany 1 Cel Główny **WZROST AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ, INNOWACYJNOŚCI I ATRAKCYJNOŚCI PRZESTRZENNEJ OBSZARU Z ZACHOWANIEM I OCHRONĄ WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH** zostanie osiągnięty poprzez realizację dwóch celów szczegółowych do których zostało przypisanych 11 przedsięwzięć.

- 1) Cel szczegółowy **1.1 Wzrost innowacyjności gospodarki wpływający na zmniejszenie skutków bezrobociaobszaru** ściśle powiązany jest z diagnozą obszaru dotyczącą zarówno rynku pracy, osób, które należy włączyć, przywrócić do rynku pracy, w tym osób z grupy defaworyzowanej, a rozwojem przedsiębiorczości na obszarach LGD. Cel ten, poprzez realizację sześciu przedsięwzięć skierowany jest do konkretnych grup, osób, które będą mogły ubiegać się o środki na tworzenie oraz utrzymanie miejsc pracy (problem braku pracy, braku zakładów pracy pojawiał się na każdym spotkaniu konsultacyjnym), a szeregiem szkoleń, warsztatów, doradztwa – zwiększających wiedzę potencjalnych beneficjentów np. jak pozyskać środki zewnętrzne, jak założyć własną firmę, jak zwiększyć dochód w działalności rybackiej, rolniczej np. poprzez dywersyfikację, produkcję produktów lokalnych, działalność agroturystyczną (brak specjalistycznego doradztwa i szkoleń to ważne aspekty poruszane przez lokalnych przedsiębiorców i mieszkańców).
- 2) Cel szczegółowy **1.2 Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa historycznego obszaru** zostanie osiągnięty poprzez realizację pięciu przedsięwzięć. Wykorzystując potencjał przyrodniczy i historyczny obszaru poprzez zrównoważony jego rozwój planujemy wybudować infrastrukturę turystyczno- rekreacyjną na obszarach zależnych od rybactwa, która jest odpowiedzią na brak kąpielisk, miejsc do kąpeli, plaż wraz z infrastrukturą towarzyszącą, zgłaszanych we wszystkich gminach. W przypadku obiektów zabytkowych ze względu na ograniczenia budżetu preferowane będą operacje, które wniosą wartość dodaną np. wpłyną istotnie na wzrost atrakcyjności turystycznej i wiedzy historycznej zarówno mieszkańców jak i przyjezdnych gości. Ponadto planujemy w ramach

aktywizacji wprowadzić dwie formy innowacyjne w postaci geocachingu i questów, które podniosą świadomość mieszkańców i wiedzę (potrzebę tę wskazały spotkania konsultacyjne) na temat potencjału obszaru LGD, o który należy dbać, szanować, otoczyć opieką. Społeczeństwo zacznie utożsamiać się z obszarem, zniwelowane zostaną stereotypy „to poniemieckie”, „to popegeerowskie”, a więc niczyje. Planujemy szkolenia w zakresie tworzenia EKOMUZEÓW, na obszarze LSR jest to innowacyjny sposób powiązań – sieci trzech sektorów i stworzenia żywej kolekcji najciekawszych obiektów, w których prezentowane jest dziedzictwo obszaru, mieszkańcy i turyści aktywnie mogą uczestniczyć w warsztatach, rajdach, konkursach itd. Kolejne szkolenia dedykowane będą przede wszystkim członkom organu decyzyjnego, które mają podnieść wiedzę na temat dziedzictwa przyrodniczego i historycznego obszaru, gdyż są to kryteria w ocenie operacji.

2.2. Wykazany 2 Cel Główny **WSPÓŁPRACA, INTEGRACJA I ODNOWA DLA ZWIĘKSZENIA TOŻSAMOŚCI I WIĘZI SPOŁECZNYCH ORAZ POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO MIESZKAŃCÓW** zostanie osiągnięty poprzez realizację trzech celów szczegółowych i 9 przedsięwzięć.

- 1) Cel szczegółowy 2.1. **Wzrost aktywności i integracji oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej** zostanie osiągnięty przez realizację czterech przedsięwzięć, które odpowiadają na zgłaszane problemy i potrzeby mieszkańców. W ramach przedsięwzięć zaplanowano budowę, przebudowę infrastruktury kulturalnej (świetlice, domy kultury, biblioteki) oraz zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu. Oferta ta powinna wypływać z lokalnych potrzeb, zgłaszanych przede wszystkim przez grupy nieformalne, organizacje pozarządowe, mieszkańców. Grupy te same muszą przygotować dokumenty aplikacyjne do konkursów o powierzenie grantów, zrealizować i rozliczyć operację. W ramach powyższego celu zaplanowano także międzynarodowy projekt współpracy, którego beneficjentem będzie młodzież poznająca współczesne techniki i metody dziennikarstwa.
- 2) Cel szczegółowy 2.2. **Zwiększenie aktywności sportowej i promocja zdrowego trybu życia**, podczas konsultacji zgłaszano potrzebę budowy, przebudowy infrastruktury wpływającej na aktywny tryb życia. Odpowiedzią na to zapotrzebowanie będzie budowa i przebudowa infrastruktury oraz w ramach aktywizacji współorganizacja (np. z ngo, JST, grupami nieformalnymi) wielu imprez sportowo- rekreacyjnych, w których uczestniczyć będą mieszkańcy bez względu na wiek. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację dwóch przedsięwzięć.
- 3) Cel szczegółowy 2.3. **Promocja dziedzictwa lokalnego i obszaru objętego LSR**, mieszkańcy na spotkaniach konsultacyjnych stwierdzili, że promocja obszaru jest niewystarczająca, potwierdza to diagnoza i analiza SWOT. W ramach projektu regionalnego realizowanego w ramach PORiM planujemy promocję sektora rybackiego w szczególności śródlądowego, pokazania atutów naszych wód, ale również przedstawienie wielkiego problemu, jakim jest klusownictwo i degradacja jezior, rzek. W ramach zdrowego żywienia planujemy przybliżyć tematykę wykorzystania, sposobu przygotowywania potraw z ryb słodkowodnych. Drugie przedsięwzięcie związane jest również z promocją obszaru, która ma charakter innowacyjny – stworzenie aplikacji promującej cały obszar LGD i innych 10 LGD. Poprzez aplikację uzyskamy informacje o zasobach przyrodniczych i kulturowych, o bazie turystycznej i okołoturystycznej regionu itd. W ramach trzeciego przedsięwzięcia zaplanowano szereg form animacji i komunikacji w celu nie tylko promocji, ale również zwiększenia wiedzy na temat LSR i LGD.

3. Proces formułowania celów i przedsięwzięć oparty został o test „SMART”, czyli wszystkie przyjęte w LSR cele są:

S(pecific) – konkretne, stanowią rozwiązanie dla określonych w LSR problemów i wyzwań opisanych w diagnozie; **M(easurable)** – mierzalne poprzez założone wskaźniki; źródła pozyskania danych do pomiaru wskaźników, **A(mbitious)** – ambitne poprzez misję LGD, **R(ational)** – możliwe do osiągnięcia w perspektywie realizacji LSR oraz biorąc pod uwagę możliwości LGD, głównie ograniczenia budżetowe; realność osiągnięcia zaplanowanych wskaźników potwierdzają złożone przez mieszkańców obszaru deklaracje w postaci fiszek projektowych; **T(ime)** – mają określoną perspektywę czasową do 2023 roku.

Tabela nr 28. Cele i wskaźniki w perspektywie czasowej do 2023 r.

1.0	CEL OGÓLNY	WZROST AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ, INNOWACYJNOŚCI I ATRAKCYJNOŚCI PRZESTRZENNEJ OBSZARU Z ZACHOWANIEM I OCHRONĄ WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH				
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Wzrost innowacyjności gospodarki wpływający na zmniejszenie skutków bezrobocia obszaru				
1.2		Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa historycznego obszaru				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2013 rok/2015	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W 1.0	Zmniejszenie wskaźnika bezrobocia na obszarze LGD, Wzrost świadomości w zakresie przyrodniczych obszarów chronionych	% %		11,3 30	10,0 40	Dane PUP Ankieta, badania własne LGD
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W 1.1	Liczba utworzonych miejsc pracy		Etat średnioroczny	0	62	Wnioskodawcy na podstawie sprawozdań ZUS DRA
W 1.1	Liczba utrzymanych miejsc pracy		Etat średnioroczny	0	190	Wnioskodawcy na podstawie sprawozdań ZUS DRA
W 1.1	Liczba nowych miejsc noclegowych		sztuka	0	60	Dane własne LGD pozyskane od wnioskodawców
W 1.1	Liczba osób, które skorzystały z nowych miejsc noclegowych w ciągu roku w nowych lub przebudowanych obiektach turystycznych		osoba	0	6480	Dane własne LGD pozyskane od wnioskodawców
W 1.1	Liczba podmiotów(przedsiębiorców, osób podejmujących działalność), którym udzielono indywidualnego doradztwa		sztuka	0	170	Dane własne LGD- Karta doradztwa
W 1.1	Liczba przeszkolonych osób, która pozytywnie zakończyła szkolenie		szt	0	500	Listy obecności, rejestr wydanych zaświadczeń
W 1.1+W.1.2	Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań		osoba	0	300	Dane własne LGD-ankiety
W 1.2	Liczba przeszkolonych osób		szt	0	88	Lista obecności
W 1.2.	Liczba nakładu publikacji		szt	0	500	Sprawozdanie LGD
W 1.2	Wzrost liczby obiektów infrastruktury publicznej, w tym z		szt	0	14	Wnioskodawcy na podstawie

	wykorzystaniem OZE					sprawozdań	
W 1.2	Liczba uczestników konkursów/wydarzeń	szt	0	140		LGD sprawozdanie	
W 1.2	Liczba osób z grup defaworyzowanych uczestniczących w geocachingu, questach	szt	0	100		LGD sprawozdania	
W 1.2	Liczba chronionych jezior/rzek	szt	0	5		Wnioskodawcy sprawozdania	
W 1.2.	Liczba imprez zwiększających wiedzę historyczną	szt	0	5		Wnioskodawcy, sprawozdania, dokumentacja fotograficzna	
Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźnik produktu				Źródło danych/sposób pomiaru
			Nazwa	Jednostka miary	Wartość		
					Początkowa 2016 rok	Końcowa 2023 rok	
1.1.1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa,	osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt	0	9	LGD, rozliczone projekty
1.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw,	przedsiębiorcy	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt	0	15	LGD, rozliczone projekty
1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia	Rybacy, osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt	0	6	LGD, rozliczone projekty
1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych	Osoby fizyczne, rolnicy na niepełnym KRUS	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	szt	0	32	LGD, rozliczone projekty
1.1.5. Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw	Przedsiębiorcy, Osoby fizyczne,	animacja	Liczba szkoleń/warsztatów-	szt	0	21	LGD, sprawozdanie

przedsiębiorców.	rolnicy		tj.liczba wydarzeń				
1.1.6. Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców z obszarów zależnych od rybactwa	rybacy, osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	animacja	Liczba szkoleń/warsztatów tj. Liczba wydarzeń	szt	0	6	LGD, sprawozdanie
1.2.1 „WIR w sieci” – wspieranie współpracy sektora publicznego z podmiotami społeczno-gospodarczymi.	JST, przedsiębiorcy, Ngo, parafie, gospodarstwa agroturystyczne, ekologiczne	animacja	Liczba szkoleń- liczba wydarzeń	szt	0	1	LGD, sprawozdanie
1.2.1 „WIR w sieci” – wspieranie współpracy sektora publicznego z podmiotami społeczno-gospodarczymi.	JST, przedsiębiorcy, Ngo, parafie, gospodarstwa agroturystyczne, ekologiczne	animacja	Liczba publikacji	szt	0	2	LGD, sprawozdanie
1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką	JST,ngo	konkurs	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt	0	14	LGD, rozliczone projekty
			Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt	0	1	
1.2.3 Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych.	Mieszkańcy, grupy defaworyzowane	animacja	Liczba konkursów- liczba wydarzeń	szt	0	7	LGD, sprawozdanie
1.2.3 Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych.	Mieszkańcy, grupy defaworyzowa	animacja	Liczba innowacyjnych form poznania dziedzictwa	szt	0	2	LGD, sprawozdanie
1.2.3 Kształtowanie postaw innowacyjnych i	Członkowie LGD w szczególności Rady,	animacja	Liczba szkoleń	Szt	0	2	LGD, sprawozdanie

proekologicznych.	Zarządu, pracownicy biura		Liczba osobodni szkoleń dla pracowników I organów LGD	osobodzień	0	48	
1.2.4 Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem	osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	konkurs	Liczba podmiotów wyposażonych w sprzęt do walki z kłusownictwem	szt	0	5	LGD rozliczone projekty
1.2.5 Renowacja obiektów zabytkowych, historycznych i cennych przyrodniczo na „Szlaku dziedzictwa historyczno-przyrodniczego”	JST, ngo, parafie	konkurs	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	szt	0	5	LGD rozliczone projekty
2.0	CEL OGÓLNY	WSPÓLPRACA, INTEGRACJA I ODNOWA DLA ZWIĘKSZENIA TOŻSAMOŚCI I WIĘZI SPOŁECZNYCH ORAZ POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO MIESZKAŃCÓW					
2.1	CELE	Wzrost aktywności i integracji oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej					
2.2	SZCZEGÓŁOWE	Zwiększenie aktywności sportowej i promocja zdrowego trybu życia					
2.3		Promocja dziedzictwa lokalnego i obszaru objętego LSR					
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
W 2.0		Wzrost liczby organizacji pozarządowych,	szt	193	200	KRS, rejestry powiatów	
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
W 2.1		Liczba wydarzeń kulturalnych we wspartych obiektach infrastruktury kulturalnej	szt	0	12	Wnioskodawcy, sprawozdanie, dokumentacja zdjęciowa	
W 2.1		Liczba osób z grup defaworyzowanych uczestnicząca w projektach grantowych	szt	0	640	Wnioskodawcy, sprawozdanie, dokumentacja zdjęciowa	
W 2.1		Liczba projektów skierowanych do młodzieży	szt	0	1	LGD, sprawozdanie, dokumentacja fotograficzna	
W 2.1+W 2.2		Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa (JST, ngo, parafie)	sztuka	0	120		

W 2.2	Liczba wydarzeń rekreacyjno-sportowych we wspartych obiektach infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	szt	0	25	Wnioskodawcy, sprawozdanie, dokumentacja zdjęciowa		
W 2.2	Liczba osób z grup defaworyzowanych uczestnicząca w imprezach sportowo-rekreacyjnych	szt	0	300	LGD sprawozdania, dokumentacja fotograficzna		
W 2.3	Liczba imprez promocyjno-informacyjnych	szt	0	40	LGD sprawozdania, dokumentacja fotograficzna		
W 2.3	Liczba aplikacji	szt	0	1	Strona internetowa LGD		
W 2.3	Liczba odwiedzin strony internetowej LGD	szt	0	20 tys	LGD – badania własne		
W 2.3	Liczba osób przeszkolonych	szt	0	190	LGD sprawozdania, dokumentacja fotograficzna		
W 2.3	Liczba uczestników konferencji	szt	0	140	LGD sprawozdania, dokumentacja fotograficzna		
W 2.3	Liczba uczestników konkursów	szt	0	280	LGD sprawozdania, dokumentacja fotograficzna		
W.2.3	Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań	osoba	0	300	LGD-badania własne-ankiety		
Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźnik produktu				
			Nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
Początkowa 2016 rok	Końcowa 2023 rok						
2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej	JST, ngo, instytucje kultury	konkurs	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	szt	0	12	LGD rozliczone projekty
2.1.2 „Akademia Wolnego Czasu”	Ngo, JST, instytucje kultury, osoby fizyczne, grupy nieformalne, grupy defaworyzowane	projekt grantowy	Liczba udzielonych grantów	szt	0	52	LGD rozliczone granty
2.1.3 Powrót do tradycji	Ngo, JST, instytucje kultury, osoby	projekt grantowy	Liczba udzielonych grantów	szt	0	14	LGD rozliczone granty

	fizyczne, grupy nieformalne, grupy defaworyzowane						
2.1.4 Młodzieżowa Akademia Komunikacji	Młodzież z Polski i Czech	Międzynarodowy Projekt współpracy	Liczba LGD uczestnicząca w projekcie współpracy	szt	0	11	LGD, sprawozdanie
			Liczba zrealizowanych projektów współpracy	szt	0	1	LGD, sprawozdanie
2.2.1 Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej	Ngo,JST	konkurs	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt	0	22	LGD rozliczone projekty
			Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej			6	
2.2.2 „W zdrowym ciele zdrowy duch”- działania promujące zdrowy tryb życia.	Mieszkańcy w tym grupy defaworyzowane	animacja	Liczba imprez sportowo-rekreacyjnych tj. Liczba wydarzeń	szt	0	28	LGD, sprawozdania
2.3.1 Bogactwo naszych jezior – promocja obszarów historycznie związanych z rybactwem.	Mieszkańcy, rybacy	projekt współpracy	Liczba LGD uczestnicząca w projekcie współpracy	szt	0	3	LGD, sprawozdanie
			Liczba zrealizowanych projektów współpracy	szt	0	1	LGD, sprawozdanie
2.3.2.„Polskie Trasy.pl”	Mieszkańcy, turyści	projekt współpracy	Liczba LGD uczestnicząca w projekcie współpracy	szt	0	11	LGD, sprawozdanie
			Liczba zrealizowanych projektów współpracy	szt	0	1	LGD, sprawozdanie
2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba publikacji	szt	0	3	LGD, publikacja
2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba spotów radiowy	szt	0	3	LGD, sprawozdanie

2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba artykułów prasowych	szt	0	18	LGD, artykuły z gazet
2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba stron internetow	szt	0	1	LGD, strona internetowa
2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba dedykowanych zakładek dla benefi.	szt	0	1	LGD, strona internetowa
2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba portali społecznościowych	szt	0	1	LGD, portal społecznościowy
2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba ulotek informacyjnych	szt	0	7	LGD, ulotki
2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba konferencji	szt	0	2	LGD, sprawozdania
2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba kompletów materiałów indor.prom.	kpl	0	1	LGD, banery, rollupy, tablice informacyjne
2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba konkursów „Znasz li swój WIR”- liczba wydarzeń	szt	0	14	LGD, sprawozdanie
2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba edycji wydanych kalendarzy	szt	0	6	LGD, kalendarz
2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba kompletów gadżetów	kpl	0	3	LGD, gadzety
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Członkowie Rady, Zarządu, Pracownicy biura	animacja	Liczba szkoleń	szt	0	21	LGD, sprawozdania
			Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	osobodzień	0		LGD, sprawozdania
2.3.3 WIR w promocji i informacji	mieszkańcy	animacja	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt	0	3	LGD, dokument pn Ewaluacja

4. Szczegółowy opis wyboru celów i przedsięwzięć w odniesieniu do diagnozy problemów, grup docelowych i obszaru interwencji przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 29. Wybór celów i przedsięwzięć w odniesieniu do diagnozy problemów, grup docelowych i obszarów interwencji.

Przedsięwzięcia	Sposób realizacji przedsięwzięć		
	Forma działania – bezpośrednie powiązanie z diagnozą	Grupa docelowa	Obszar interwencji
Cel główny 1. WZROST AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ, INNOWACYJNOŚCI I ATRAKCYJNOŚCI PRZESTRZENNEJ OBSZARU Z ZACHOWANIEM I OCHRONĄ WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH			
Cel szczegółowy 1.1 Wzrost innowacyjności gospodarki wpływający na zmniejszenie skutków bezrobocia obszaru			
1.1.1 Wsparcie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa	2.3 Rybactwo 2.Charakterystyka Gospodarki/przedsiębiorczości 3.Rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> Osoby fizyczne i prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej określone w art.11 pkt 1 ustawy z 10 lipca 2015 o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego 	<ul style="list-style-type: none"> Operacja dotyczy podejmowania lub rozwijania działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i obszarów akwakultury /podjęcie działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej/ Dofinansowanie do 50% kosztów kwalifikowanych Max dofinansowanie do 300 tys. zł w okresie PROGRAMU PORiM Utworzenie co najmniej 1 miejsca pracy w związku z realizacją operacji objętej wnioskiem o dofinansowanie w przeliczeniu na ekwiwalent pełnego wymiaru czasu pracy (EPC) Dodatkowe punkty za zatrudnienie osoby z grupy defaworyzowanej Dodatkowe punkty dla rybaków
1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości	2.Charakterystyka Gospodarki/przedsiębiorczości 3.Rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w formie mikro lub małego przedsiębiorstwa, pod adresem wpisanym do CEIDG, znajdującym się na obszarze realizacji LSR Spółki cywilne, których wszyscy wspólnicy spełniają warunki określonej powyżej dla osoby fizycznej, Jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, mające siedzibę na obszarze realizacji LSR 	<ul style="list-style-type: none"> Operacja dotyczy rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich przez rozwijanie działalności gospodarczej Dofinansowanie do 300 tys. zł, stanowiące nie więcej niż 50% poniesionych kosztów kwalifikowalnych operacji w formie refundacji, po zakończeniu etapu lub operacji; Utworzenie co najmniej 1 miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne,i utrzymanie przez okres 3 lat Dodatkowe punkty za zatrudnienie osoby z grupy defaworyzowanej

1.1.3 Wsparcie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacji zatrudnienia	2.3 Rybactwo 3. Rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> Osoby fizyczne i prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej określone w art.11 pkt 1 ustawy z 10 lipca 2015 o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego 	<ul style="list-style-type: none"> Operacje polegające na różnicowaniu działalności lub dywersyfikacji zatrudnienia osób wykonujących pracę związaną z sektorem rybołówstwa i akwakultury przez tworzenie miejsc pracy niezwiązanych z podstawową działalnością rybacką Dofinansowanie do 50% kosztów kwalifikowanych Max dofinansowanie do 300 tys. zł w okresie PROGRAMU PORiM Utworzenie co najmniej 1 miejsca pracy w związku z realizacją operacji objętej wnioskiem o dofinansowanie w przeliczeniu na ekwiwalent pełnego wymiaru czasu pracy (EPC) dodatkowe punkty za zatrudnienie osoby z grupy defaworyzowanej dodatkowe punkty dla rybaków
1.1.4. Wsparcie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych	Grupy defaworyzowane i obszar interwencji 2. Charakterystyka Gospodarki/przedsiębiorczości 3. Rynek pracy	<p>-osoby, które nie podlegają ubezpieczeniu KRUS z mocy ustawy w pełnym zakresie, chyba, że podejmują działalność jako produkcja artykułów spożywczych lub produkcja napojów,</p> <p>-osoby fizyczne, które w okresie 2 lat poprzedzający dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy osoby nie wykonywały działalności gospodarczej i nie był wpisane do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo w rejestrze przedsiębiorców w KRS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Operacja dotyczy rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich przez podejmowanie działalności gospodarczej Premia w wysokości 50 tys. zł, ryczałt, 80% po podpisaniu umowy, 20% po realizacji operacji Utworzenie co najmniej 1 miejsca pracy i utrzymanie przez okres 2 lat Dodatkowe punkty jeżeli wnioskodawca jest z grupy defaworyzowanej
1.1.5. Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców	1. Grupy defaworyzowane i obszar interwencji 2. Charakterystyka Gospodarki/przedsiębiorczości 3. Rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> Osoby fizyczne prowadząca działalność gospodarczą w formie mikro lub małego przedsiębiorstwa, pod adresem wpisanym do CEIDG, znajdującym się na obszarze realizacji LSR Osoby prawne z wyłączeniem województwa jeżeli siedziba lub jej oddział znajdują się na obszarze LGD osoby, które nie podlegają ubezpieczeniu KRUS z mocy ustawy w pełnym zakresie, chyba, że podejmują działalność jako produkcja artykułów spożywczych lub produkcja napojów, osoby fizyczne, które w okresie 2 lat 	<ul style="list-style-type: none"> Szkolenia z zakresu: przygotowania wniosków o dofinansowanie w ramach LSR, rozliczanie projektów podejmowanie działalności - wskazywanie dostępnych dróg rozwoju zawodowego, podstawy prawne prowadzenia działalności gospodarczej, podstawy prawne do prowadzenia działalności agroturystycznej – aspekty działalności / prawne, finansowe. aspekty prawne produkcji produktów lokalnych na przykładzie dobrych praktyk

		<p>poprzedzający dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy osoby nie wykonywały działalności gospodarczej i nie był wpisane do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo w rejestrze przedsiębiorców w KRS.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Osoby z grup defaworyzowanych 	
1.1.6 Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców z obszarów zależnych od rybactw	<p>2.Charakterystyka Gospodarki/przedsiębiorczosci</p> <p>2.3 Rybactwo</p>	<p>Osoby fizyczne i prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadającej osobowości prawnej określonej w art.11 pkt 1 ustawy z 10 lipca 2015 o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Szkolenia w zakresie przygotowania wniosków o dofinansowanie w ramach LSR, rozliczanie projektów
1.2 Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa historycznego obszaru			
1.2.1 „WIR w sieci” – wspieranie współpracy sektora publicznego z podmiotami społeczno-gospodarczymi.	<p>5.2 Dziedzictwo kulturowe</p> <p>6.Atrakcyjność turystyczna obszaru</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Sektor gospodarczy: przedsiębiorcy, rolnicy, rybacy, •Sektor publiczny: gminy, instytucje kultury •Sektor społeczny: organizacje pozarządowe, grupy nieformalne parafie, osoby fizyczne, lokalni twórcy(jeżeli prowadzą działalność gospodarczą to będą reprezentować sektor gospodarczy) •Mieszkańcy obszaru LGD 	<ul style="list-style-type: none"> •Szkolenie w zakresie: •Co to jest EKOMUZEUM i jak je założyć •Jakie kryteria należy spełnić, aby być w sieci Ekomuzeów (Regulamin sieci) •Co nam daje przynależność do sieci •Omówienie wspólnej promocji, znaku-marki Ekomuzeów na przykładzie dobrych praktyk w województwie kujawsko-pomorskim •Wydanie 2publikacji związanych z w/w tematem
1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością	<p>2.3 Rybactwo</p> <p>6.Atrakcyjność turystyczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> •JST i jednostki organizacyjne im podległe oraz organizacje pozarządowe w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, których celem statutowym jest działalność na rzecz rozwoju sektora rybołówstwa i akwakultury 	<ul style="list-style-type: none"> •Operacje polegające na tworzeniu, rozwoju oraz wyposażeniu infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, przeznaczonej na użytek publiczny, historycznie lub terytorialnie związanej z działalnością rybacką •Dofinansowanie do 85% kosztów kwalifikowanych- operacja spełnia warunki określone w art. 95 ust.3 rozporządzenia 508/2014 •Max limit dla 1 wnioskodawcy 300 tys. w okresie Programowania

rybacką			
1.2.3 Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych.	5.2 Dziedzictwo kulturowe 6. Atrakcyjność turystyczna obszaru	<ul style="list-style-type: none"> • Osoby z grup defaworyzowanych • Młodzież • Mieszkańcy obszaru LGD • Nauczyciele ze szkół ponadpodstawowych • Członkowie Rady, Zarządu • Pracownicy biura 	<ul style="list-style-type: none"> • Zadanie realizowane w ramach aktywizacji • Organizacja konkursów zwiększających wiedzę i świadomość na temat dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego. Tematem konkursu będą również aspekty związane z ochroną środowiska. • Innowacje formy poznania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego poprzez geocaching i questy, celem szkolenia jest nauka poprzez zabawę, mieszkańcy, turyści poznają obszar LGD jego najciekawsze miejsca, obiekty, historię itp. poprzez nie znane na naszym obszarze formy edukacyjne. Planujemy zajęcia w szkołach ponadpodstawowych, aby uczestnikami byli nauczyciel i młodzież gdzie można organizować zajęcia poszerzające, utrwalające wiedzę z przyrody, geografii, historii. Szkolenia będą kierowane do wszystkich mieszkańców, ale w szczególności do osób z grup defaworyzowanych. • Szkolenie dla członków Rady, Zarządu, pracowników biura w szczególności istotne dla organu decyzyjnego, który oceniał będzie projekty składane przez beneficjentów, tematem szkoleń będzie dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe.
1.2.4 Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem	2.3 Rybactwo	<ul style="list-style-type: none"> • Rybacy • Osoby fizyczne i prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej określone w art.11 pkt 1 ustawy z 10 lipca 2015 o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • Operacje polegające na wspieraniu atutów środowiska wodnego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury przez przeciwdziałanie kłusownictwu • Dofinansowanie do 50% kosztów kwalifikowanych a w przypadku, gdy operacja spełnia warunki określone w art. 95 ust.3 rozporządzenia 508/2014 dofinansowanie do 85 % kosztów kwalifikowanych • Max dofinansowanie do 300 tys. zł w okresie PROGRAMU PORiM
1.2.5 Renowacja obiektów zabytkowych, historycznych i cennych przyrodniczo na „Szlaku dziedzictwa historyczno-przyrodniczego	5.2 Dziedzictwo kulturowe 6. Atrakcyjność turystyczna obszaru	<ul style="list-style-type: none"> • Sektor publiczny: gminy, instytucje kultury • Sektor społeczny: organizacje pozarządowe, parafie 	<ul style="list-style-type: none"> • Ogólnodostępne operacje, które pozwolą zachować dziedzictwo lokalne, wpłyną na wzrost wiedzy mieszkańców o danym obiekcie, o cennych zabytkach i ich historii oraz legendach z nim związanych. Operacja przyczyni się do powstania nowej funkcji obiektu np. kulturalnej lub turystycznej. • Jeżeli wnioskodawcami będą organizacje pozarządowe lub parafie to poziom wsparcia wyniesie do 80%, a do 20% udział własny, w tym do 5% kosztów kwalifikowanych może być wkład rzeczowy w postaci pracy wolontariuszy na rzecz operacji. Jeżeli wnioskodawcami będą gminy lub

			instytucje kultury poziom dofinansowania wynosi do 63,63% kosztów kwalifikowanych.
Cel ogólny 2 WSPÓLPRACA, INTEGRACJA I ODNOWA DLA ZWIĘKSZENIA TOŻSAMOŚCI I WIĘZI SPOŁECZNYCH ORAZ POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO MIESZKAŃCÓW			
Cel szczegółowy 2.1 Wzrost aktywności i integracji oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej			
2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej	5.1 Dostęp do infrastruktury, usług publicznych	<ul style="list-style-type: none"> •Mieszkańcy obszaru LGD 	<ul style="list-style-type: none"> •Operacja dotyczy budowy, przebudowy ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej, turystycznej rekreacyjnej, •Dofinansowanie dla JST do 63,63%, Kwota dofinansowania bez limitu, •Dofinansowanie dla ngo do 95% kosztów kwalifikowanych, wkład własny co najmniej 5% może stanowić niefinansowy wkład własny •Refundacja poniesionych kosztów kwalifikowalnych
2.1.2 „Akademia Wolnego Czasu”	4.Działalność sektora społecznego w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego 1.Grupy defaworyzowane i obszar interwencji	<ul style="list-style-type: none"> •Mieszkańcy obszaru LGD, •Organizacje pozarządowe, •Grupy nieformalne, •Osoby defaworyzowane, osoby fizyczne, •JST •Instytucje kultury 	<ul style="list-style-type: none"> •Operacje w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych •Granty, dofinansowanie do 95% kosztów kwalifikowanych, udział własny 5% środków finansowych.
2.1.3 Powrót do tradycji	4.Działalność sektora społecznego w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego 1.Grupy defaworyzowane i obszar interwencji	<ul style="list-style-type: none"> •Mieszkańcy obszaru LGD, •Organizacje pozarządowe, •Grupy nieformalne, •Osoby defaworyzowane, osoby fizyczne, •JST •Instytucje kultury 	<ul style="list-style-type: none"> •Operacje w zakresie zachowania dziedzictwa lokalnego •Granty, dofinansowanie do 95% kosztów kwalifikowanych, udział własny 5% środków finansowych

Młodzieżowa Akademia Komunikacji	4.Działalność sektora społecznego w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego 5.2 Dziedzictwo kulturowe 6.Atrakcyjność turystyczna obszaru	<ul style="list-style-type: none"> •młodzież 	<ul style="list-style-type: none"> •Międzynarodowy projekt współpracy w którym udział bierze 11 LGD z województwa lubuskiego, zachodniopomorskiego i Czech •100% kosztów kwalifikowalnych
Cel szczegółowy 2.2 Zwiększenie aktywności sportowej i promocja zdrowego trybu życia			
2.2.1 Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej	5.1 Dostęp do infrastruktury, usług publicznych, 6.Atrakcyjność turystyczna obszaru	<ul style="list-style-type: none"> •Mieszkańcy w tym osoby z grupy defaworyzowanej, •turyści 	<ul style="list-style-type: none"> •Operacja dotyczy budowy, przebudowy ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej, turystycznej, rekreacyjnej, •Dofinansowanie dla JST do 63,63%, •Kwota dofinansowania bez limitu, •Dofinansowanie dla ngo do 95% kosztów kwalifikowanych, wkład własny co najmniej 5% może stanowić niefinansowy wkład własny •Refundacja poniesionych kosztów kwalifikowalnych
2.2.2 „W zdrowym ciele zdrowy duch”-działania promujące zdrowy tryb życia.	4..Działalność sektora społecznego w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego 5.1 Dostęp do infrastruktury, usług publicznych	<ul style="list-style-type: none"> •Mieszkańcy, •Grupy defaworyzowane 	<ul style="list-style-type: none"> •W ramach aktywizacji LGD wspólnie z JST, ngo, grupami nieformalnymi współuczestniczyć będzie w organizacji wielu imprezach sportowo,-rekreacyjnych •Celem imprez będzie propagowanie różnych form aktywnego spędzania wolnego czasu, w których udział wezmą mieszkańcy w tym osoby z grup defaworyzowanych, •Tematyka imprez w zależności od zainteresowania mieszkańców, dostępu do infrastruktury np. rajdy rowerowe, bieganie, mecze oldbojów itd.
Cel szczegółowy 2.3 Promocja dziedzictwa lokalnego i obszaru objętego LSR			
2.3.1 Bogactwo naszych jezior – promocja obszarów historycznie związanych z rybactwem.	2.3 Rybactwo 5.2 Dziedzictwo kulturowe 6.Atrakcyjność turystyczna obszaru	<ul style="list-style-type: none"> •Mieszkańcy, •Rybacy, grupy defaworyzowane, •turyści 	<ul style="list-style-type: none"> •projekt współpracy realizowany przez 3 LGD, •do 95% dofinansowanie, 5% udział własny
2.3.2„Polskie Trasy.pl”	6.Atrakcyjność turystyczna obszaru	<ul style="list-style-type: none"> •Mieszkańcy obszaru LGD, •turyści 	<ul style="list-style-type: none"> •Projekt współpracy realizowany przez 11 LGD, •Dofinansowanie 100% kosztów kwalifikowalnych

2.3.3 WIR w promocji i informacji	5.Problemy społeczne ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk 6.Atrakcyjność turystyczna obszaru	<ul style="list-style-type: none"> •Mieszkańcy obszaru LGD, •Turyści, •Członkowie Rady, Zarządu, pracownicy biura 	<ul style="list-style-type: none"> •W ramach aktywizacji, komunikacji realizacja wielu zadań promujących obszar, informujących o działalności LGD i wdrażaniu LSR •Szkolenia dla JST i grantobiorców nt.przygotowania i rozliczania wniosków •Szkolenia dla członków Rady, Zarządu, pracowników biura
-----------------------------------	--	--	--

5. Projekty współpracy LGD planuje realizację jednego projektu międzynarodowego i jednego regionalnego w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz jednego regionalnego w ramach PORiM.

Tabela nr 30 Zakresy, cele i wskaźniki projektów współpracy.

LP	Zakres projektu współpracy	Cel projektu współpracy	wskaźniki
1	Młodzieżowa Akademia Komunikacji to międzynarodowy projekt, w którym beneficjentami jest młodzież uczestnicząca w warsztatach dziennikarskich. Tematy warsztatów są z zakresu filmu, dziennikarstwa radiowego, reportażu. Zostaną wykorzystane nowoczesne urządzenia(smart fony, tablety), aplikacje i Internet. Młodzież będzie uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych, turystycznych, historycznych i relacjonować te wydarzenia za pomocą różnych form przekazu.	Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania wspieranie transferu wiedzy, kompetencji i umiejętności. Wzmacnianie dialogu międzykulturowego i między etnicznego poprzez budowanie postaw otwartości i tolerancji wśród młodych ludzi. Włączenie młodzieży z mniejszymi szansami we wspólne inicjatywy, promowanie międzynarodowej współpracy młodzieży z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Promowanie zainteresowania młodzieży edukacją ekologiczną, historia, tradycją, kulturą.	Wskaźnik produktu – Liczba LGD uczestnicząca w projekcie współpracy- 11; liczba projektów współpracy- 1 szt Wskaźnik rezultatu- liczba warsztatów dla młodzieży- 3
2	Polskie Trasy.pl to projekt regionalny wykorzystujący aplikacje na urządzenie mobilne przez mieszkańców i turystów. Pokazanie użytkownikom aplikacji atrakcyjności przyrodniczej kulturowej, kulturalnej obszaru i jej mieszkańców. Opracowanie nowego jednolitego systemu promocji obszarów wiejskich z wykorzystaniem aplikacji Polskie Trasy.pl. Projekt obejmuje również przygotowanie konferencji pod nazwą Polskie Trasy.pl- nowoczesne i innowacyjne obszary wiejskie	Stworzenie nowoczesnego narzędzia promocji(aplikacja na urządzenia mobilne)opisującego atrakcje turystyczne(przyrodnicze i antropogeniczne), bazę usługową(gastronomia, noclegi, lokalne rzemiosło, produkty lokalne), prezentującego aktualny kalendarz lokalnych wydarzeń wzbogaconego o elementy gier rywalizacji. Ponadto w ramach projektu zostaną opracowane i wydrukowane materiały promocyjne(mapy, foldery, przewodniki) i gadżety reklamowe promujące lokalne walory turystyczne, gospodarcze i kulturowe.	Wskaźnik produktu Liczba LGD uczestnicząca w projekcie współpracy- 11; liczba projektów współpracy- szt 1 Wskaźnik rezultatu- opracowanie i uruchomienie 1 aplikacji
3	Bogactwo naszych jezior-promocja obszarów historycznie związanych z rybactwem- organizacja imprez promocyjno-informacyjnych w ramach których zostaną zaprezentowane	Celem projektu jest promocja sektora rybackiego w tym prezentacja dobrych praktyk –projektów, które otrzymały dofinansowanie w poprzedniej perspektywie, wspieranie,	Wskaźnik produktu Liczba LGD uczestnicząca w projekcie współpracy-3,

	<p>zadania wpisujące się w cele projektu. Każda z imprez odbędzie się na obszarze Partnerskiej LGD, a partnerzy aktywnie będą w nich uczestniczyć. W programie imprezy zaprezentowany zostanie sektor rybacki wraz z PZW, zorganizowanych będzie szereg konkursów wpływających na wzrost świadomości mieszkańców np. jakie bogactwa kryją nasze jeziora i rzeki, dlaczego powinniśmy o nie dbać i otaczać je ochroną i zwalczać kłusownictwo. Ponadto odbędą się zawody wędkarskie, konkursy kulinarne, wspólne gotowanie, wydanie gadżetów tematycznych- nagród związanych z projektem np. puzzli, kart do gry itp.. Po zrealizowanym projekcie zostanie wydana publikacja pn "Jedz ryby będziesz zdrow" z opisem sektora rybackiego wraz z przepisami potraw, które zwyciężyły w organizowanych konkursach kulinarnych.</p>	<p>wykorzystanie ochrony środowiska na obszarach zależnych od rybactwa ze szczególnym uwzględnieniem rybactwa śródlądowego oraz wykorzystanie ryb słodkowodnych w żywieniu człowieka pn."Jedz ryby będziesz zdrow.</p>	<p>liczba projektów współpracy- szt.1 wskaźnik rezultatu- liczba imprez promocyjno-informacyjnych- 3</p>
<p>4</p>	<p>Festiwal Wiejskiej Innowacyjności i Kreatywności.- PROJEKT będzie realizowany w latach 2019-2020 pod warunkiem zrealizowania w/w projektów, Wspólne działania partnerów projektu z zakresu promocji innowacyjnego i kreatywnego podejścia do przedsiębiorczości w różnych dziedzinach, turystyce , gastronomii, informatyce, tworzenie klastrów producenckich. Zorganizowanie warsztatów dla uczestników projektu. Zaangażowanie grup społecznych przy realizacji projektu. Spotkania z mieszkańcami obszarów LGD biorących udział w projekcie. Spotkania z przedsiębiorcami i rzemieślnikami.Przygotowanie spotkań targowych FestWIK w miejscach wyznaczonych przez parterów w okręgach (lubuskie, zachodniopomorskie i północne Czechy).Udział uczestników w wydarzeniach organizowanych przez partnerów projektu LGD.</p>	<p>W zależności od lokalnych możliwości każda LGD wybierze obszar, w którym widzi największy potencjał innowacyjności i kreatywności, zacznie w tym obszarze poszukiwać ciekawych rozwiązań, najlepszych pomysłów i wspierać je, w dalszej kolejności będą one stopniowo rywalizować w rozgrywkach konkursowych odbywających się przed profesjonalnym jury na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Elementami projektu będą wyjazdy biznesowe (business trips) dla przedstawicieli firm, biur podróży, instytucji kultury i sportu, które powinny przyczynić się do koordynowania kontaktów pomiędzy autorami ciekawych i kreatywnych pomysłów a ewentualnymi inwestorami. W ramach projektu planowane jest przeprowadzenie trzech festynów przedsiębiorczości powstałej podczas realizacji projektu opartej o wskaźniki innowacyjne i kreatywne.Projekt skierowany jest do mieszkańców obszarów partnerów projektu</p>	<p>Wskaźnik produktu Liczba LGD uczestnicząca w projekcie współpracy- 10; Wskaźnik rezultatu- Liczba projektów współpracy międzynarodowej – 1 (sprawozdanie z projektu</p>

A.FORMY WSPARCIA

W ramach LSR będą realizowane następujące typy operacji:

1. Operacje realizowane indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD, operacje te będą wybierane przez Radę, a następnie przedkładane do samorządu wojewódzkiego w celu ich weryfikacji.
2. Projekty grantowe – LGD będzie udzielała grantów w drodze otwartego naboru ogłoszonego przez LGD konkursu na realizację zadań służących osiągnięciu celu operacji.
3. Operacje własne – operacje kluczowe dla osiągnięcia celów LSR, realizowane przez LGD, pod warunkiem, że operacje te nie spotkały się z zainteresowaniem innych wnioskodawców.

B.CEL TWORZENIA PROCEDUR

Celem tworzenia procedur jest przejrzyste, obiektywne, niedyskryminujące warunki uczestnictwa w realizacji LSR możliwość aplikowania przez wnioskodawców o środki na operacje wpisujące się w cele LSR, operacje te można zmierzyć poprzez osiągnięte wskaźniki.

C.ZASADY PRZEPROWADZANIA NABORU I WYBORU WNISKÓW SKŁADANYCH PRZEZ PODMIOTY INNE NIŻ LGD**1. Zasady przeprowadzenia naboru wniosków określają „PROCEDURY WYBORU I OCENY OPERACJI”, które podają:**

- 1) organizację naboru,
- 2) procedurę składania wniosku,
- 3) wstępną ocenę wniosku,

2. Zasady oceny zgodności operacji z Programem, LSR i wyboru operacji określa „Regulamin Rady” oraz „PROCEDURY WYBORU I OCENY OPERACJI”.

- 1) Zapewnienie parytetu w poszczególnych głosowaniach Rady wymaga złożenia deklaracji bezstronności przez członka Rady, prowadzenia „Rejestru interesu członków Rady”, które zapewniają gwarancję, że ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie może mieć więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji podczas wyboru operacji. Nad całością głosowania czuwa Przewodniczący Rady lub w razie jego nieobecności Wiceprzewodniczący. Zgodnie z § 15 Regulaminu Rady **dotatkowo** do czuwania nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru operacji, poprawności dokumentacji, zgodności formalnej, powołany został dwuosobowy zespół o nazwie **Mężowie Zaufania**.
- 2) Zwykłą większością głosów Rada dokonuje wyboru operacji pod względem zgodności z LSR - § 28ust.4.
- 3) W Regulaminie Rady § 14 ust.3 mówi, że „Prawomocność posiedzenia i podejmowanych przez Radę decyzji (quorum) wymaga obecności co najmniej 50% składu Rady z zachowaniem parytetu każdorazowo na etapie głosowania”, przyjęto zwykłą większością głosów.
- 4) Po dokonaniu oceny zgodności członkowie Rady przystępują do **głosowania zgodnie z lokalnymi kryteriami**.
- 5) W przypadku rozbieżnych ocen członków Rady (występuje, jeżeli różnica w ocenie końcowej przekroczy 20% ogólnej ilości punktów), Przewodniczący Rady ogłasza ponowną analizę oceny operacji dwóch skrajnych ocen. Członkowie Rady muszą uzasadnić swoją ocenę, którą można ponownie zweryfikować, różnica w ocenie może być w przypadku kryteriów jakościowych np. innowacja projektu -§ 29 ust.9-12 Regulaminu Rady.
- 6) Po dokonaniu oceny, zliczeniu punktów sporządzona zostanie lista rankingowa o operacjach zgodnych z LSR i operacjach, które otrzymały wymagalną liczbę punktów ze wskazaniem operacji wybranych do dofinansowania, w przypadku uzyskania jednakowej liczby punktów przez dwie lub więcej operacji o kolejności na liście operacji ocenionych decyduje ocena za innowacyjność, w drugiej kolejności termin zarejestrowania wniosku o przyznanie pomocy w Biurze - § 29 ust.6 Regulaminu Rady.
- 7) Na stronie LGD oprócz list rankingowych podanych w Regulaminie Rady w § 30 ust 1 do publicznej wiadomości podaje się protokół z posiedzenia Rady dotyczący wyboru i oceny operacji zawierający informacje o wyłączeniach z procesu decyzyjnego ze wskazaniem, których wniosków wyłączenia dotyczyły.
3. **Sposób informowania o wynikach oceny i możliwości odwołania się od decyzji Rady szczegółowo określa Regulamin Rady.**

W przypadku operacji, która uzyskała negatywną ocenę, wnioskodawcy przysługuje w ciągu 7dni od dnia doręczenia informacji prawo wniesienia protestu w celu ponownego sprawdzenia złożonego wniosku w zakresie spełnienia kryteriów wyboru zgodnie z Ustawą z dnia 11 lipca 2014 roku *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie 2014-2020*. Rada w terminie 14 dni od wniesienia protestu dokonuje **autokontroli** wyników dokonanej oceny operacji. Procedura odwołania dotyczy tylko operacji innych niż składane przez LGD.

4. Zasady przekazania dokumentacji do Samorządu Województwa.

W przypadku operacji innych niż składane przez LGD w **terminie do 45 dni** od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy LGD przekazuje zarządowi województwa listę operacji zgodnych z LSR oraz listę wybranych operacji, ze wskazaniem tych, które mieszczą się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu oraz wnioski+ załączniki, dokumentację Rady tj. podjęte uchwały, protokół z załącznikami zgodnie z wytycznymi MRiRW w sprawie zapewnienia jednolitego i prawidłowego wykonania przez lokalne grupy działania zadań związanych z realizacją lokalnych strategii.

5. Podział zadań i zakres odpowiedzialności poszczególnych organów w zakresie oceny operacji przedstawia zał. nr 1 do Regulaminu Rady.

6. Ustalenie zasad w zakresie określenia kwoty wsparcia dla danej operacji w ramach PROW

- 1) **Do kompetencji Rady zgodnie ze Statutem Stowarzyszenia § 19a ust.3 pkt 2 należy ustalanie kwoty wsparcia, w przypadkach podanych w „Wytycznych” MRiRW w sprawie zapewnienia jednolitego i prawidłowego wykonania przez lokalne grupy działania zadań związanych z realizacją lokalnych strategii rozwoju.**
- 2) Wysokość premii i wielkość dofinansowania poszczególnych zakresów omówiono szczegółowo w PROCEDURACH WYBORU I OCENY OPERACJI W RAMACH LSR i tak w:
 - a) w podejmowaniu działalności - premia w wysokości **50 tys. zł**, warunek - utrzymanie 1 miejsca pracy 2 lata,
 - b) w rozwijaniu działalności gospodarczej – refundacja poniesionych kosztów kwalifikowanych do **50%**, warunek utrzymanie co najmniej 1 miejsca przez okres 3 lat,
 - c) zachowanie dziedzictwa lokalnego – dofinansowanie w przypadku JST **do 63,63%** w przypadku ngo, parafii do 80%, w ramach środków własnych możliwość **5%** wkładu niefinansowanego.
 - d) budowa, przebudowa niekomercyjnej, ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, turystycznej dofinansowanie w przypadku JST **do 63,63%** w przypadku ngo, do **95%**, w ramach środków własnych możliwość 5% wkładu niefinansowanego
- 3) Kwoty dofinansowania operacji realizowanych w ramach PORiM reguluje projekt rozporządzenia, które określa poziomy dofinansowania poszczególnych zakresów tematycznych.

7. Kryteria oceny operacji

1. **Kryteria zostały ustalone zgodnie z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu MRiRW z 24 września 2015 r poz. 1570 tj.**
 - w zakresach związanych z rozwojem przedsiębiorczości warunkiem koniecznym jest utworzenie i utrzymanie w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne co najmniej 1 miejsca pracy, przyjęto promowanie operacji, które utworzą więcej niż jedno miejsce pracy,
 - w zakresie dofinansowania operacji zgodnie z § 18, w przypadku osób podejmujących działalność premia jest stała wynosi 50tys. zł, w przypadku osób rozwijających działalność kwotę dofinansowania przyjęto do 50% kosztów kwalifikowanych, ale premiowane są operacje, które wykażą wyższy poziom dofinansowania, podobna zasada została przyjęta przy innych wnioskodawcach, kryterium to nie dotyczy sektora finansów publicznych, gdyż kwota dofinansowania jest stała.
2. **Kryteria zostały ustalone w oparciu o „Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania LSR na lata 2014-2022” i wytyczne MRiRW.**
 - w przypadku operacji w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej premiowane są miejscowości do 5 tys. mieszkańców,
 - we wszystkich zakresach przyjęto kryterium innowacji,
 - w zakresach dotyczących działalności gospodarczej i budowy infrastruktury przyjęto kryterium sprzyjające ochronie środowiska i zmianom klimatu,
 - w kryteriach preferowane są operacje których beneficjentem są osoby z grup defaworyzowanych,
 - w kryteriach realizowanych przez podmioty gospodarcze uwzględniono wykorzystanie lokalnych zasobów.
3. **Kryteria są mierzalne, posiadają szczegółowy opis i metodologię wyliczania, uzasadniania.**

Zastosowano głównie kryteria mierzalne, określono wymogi konieczne do uzyskania danej liczby punktów. W kryterium jakościowym wnioskodawca musi uwodnić lub uzasadnić to kryterium, a członkowie Rady pisemnie uzasadnić swoją ocenę.
4. **Kryteria posiadają opisy** jakie warunki należy spełnić, aby uzyskać daną liczbę punktów.
5. w Rozdziale II LSR oraz Kryteriach zapisano **zasady ustalania lub zmiany kryteriów**, gdzie warunkiem koniecznym są konsultacje społeczne.
6. W przypadku operacji dofinansowanych z **PORiM preferowane są operacje złożone przez sektor rybacki.**
7. Powiązanie poszczególnych kryteriów z diagnozą i celami przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 31. Powiązanie kryteriów z diagnozą i celami LSR.

Kryterium	Diagnoza	Cele	Uwagi
1. Doświadczenie wnioskodawcy punktowane w zależności od ilości operacji zrealizowanych w poprzednich perspektywach	Pkt.2 Charakterystyka gospodarki, Pkt.4. Działalność sektora społecznego w tym integracja Pkt.5.1 Dostęp do infrastruktury, usług publicznych Pkt.5.2 Dziedzictwo kulturowe	Cel Główny. 1 , cele szczegółowe 1.1; 1.2; Cel ogólny 2, cele szczegółowe 2.1; 2.2; 2.3	Największe doświadczenie mają JST, które zrealizowały z różnych źródeł inwestycje, ale doświadczenie mają także ngo, parafie i przedsiębiorcy, kryterium oceniane we wszystkich zakresach operacji
2. Innowacyjność	Pkt 2. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości; Pkt.4. Działalność sektora społecznego w tym integracja pkt 5.2 Dziedzictwo kulturowe	Cel Główny. 1 , cele szczeg. 1.1; 1.2; Cel ogólny 2, cele szczeg.2.1; 2.2;	Bardzo istotne kryterium, które jest oceniane we wszystkich zakresach operacji. Kryterium wpływa bezpośrednio na osiągnięcie zaplanowanych celów LSR wysoko premiowanie od 1-3 pkt. szczegółowo opisane w Kryteriach. Jest to kryterium jakościowe.
3. Rozwój lokalnego rynku pracy	Pkt 3. Opis rynku pracy	Cel Główny. 1 , cele szczeg. 1.1; 1.2; Cel ogólny 2, cele szczeg.2.1; 2.2;	50% budżetu przeznaczono na wsparcie operacji związanych z rynkiem pracy, kryterium wysoko punktowane dla operacji związanych z działalnością gospodarczą(<u>dotatkowe punkty za więcej niż 1 miejsce pracy</u>), gdyż bezpośrednio wpływa na osiągnięcie 1 Celu ogólnego i 1.1 Celu szczeg. Kryterium niższej punktowane w przypadku innych wnioskodawców, którzy przyczyniają się do osiągnięcia pozostałych celów.
4. Grupy defaworyzowane	Pkt 1. Grupy defaworyzowane i obszar interwencji, pkt 3. Opis rynku pracy Pkt.5. Problemy społeczne ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk	Cel Główny. 1 , cele szczegółowe 1.1; 1.2; Cel ogólny 2, cele szczegółowe 2.1; 2.2;	Kryterium wpływające na osiągnięcie 1 Celu Ogólnego i 1.1 Celu szczeg. w tym przypadku związane z rynkiem pracy, preferencje dla osób z grupy defaworyzowanych, które chcą podjąć działalność gospodarczą lub pracodawców, którzy zatrudnią te osoby. Kryterium to związane jest również ze społecznym włączeniem tej grupy i wówczas wpływa na osiągnięcie pozostałych celów, preferencje dla operacji w których uczestniczyć będą osoby do 25 roku i powyżej 50 roku życia.
5. Ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatycznym	Pkt.6.1. Obszary prawnie chronione ; Pkt.7. Charakterystyka rybactwa i rynku rybnego	Cel Główny 1; cele szczegółowe 1.1; 1.2; Cel ogólny 2, cel szczeg.2.1;2.2	Na obszarze LGD występuje bardzo dużo cennych obiektów przyrodniczych objętych ochroną prawną, kryterium bardzo istotne w zrównoważonym rozwoju gospodarczym wpływającym na osiągnięcie 1 Celu głównego i budowie ogólnodostępnej infrastruktury w tym na obszarach historycznie związanych z

			działalnością rybacką wpływa zatem na pozostałe cele.
6. Operacja jest oparta o lokalne zasoby, lub lokalne dziedzictwo kulturowe, przyrodnicze, historyczne	Pkt.2.3 Rolnictwo; Pkt.5.2 Dziedzictwo kulturowe; Pkt.6. Atrakcyjność turystyczna obszaru; Pkt 7. Charakterystyka rybactwa i rynku rybnego	Cel Główny 1; cele szczegółowe 1.1; 1.2;	Preferowane są operacje, które wykorzystują zasoby lokalne np. płody rolne, zasoby wodne, leśne lub dziedzictwo przyrodnicze, historyczne, kulturowe. Przesłaniem tego kryterium jest pielęgnować, kultywować, zachować dla następnych pokoleń to co stanowi potencjał obszaru LGD. Kryterium wpływa przede wszystkim na 1 Cel ogólny i cele szczegółowe. Kryterium jakościowe.
7. Promocja LGD i LSR	Pkt.2. Charakterystyka gospodarki; Pkt.6. Atrakcyjność turystyczna obszaru, Pkt.7. Charakterystyka rybactwa i rynku rybnego	We wszystkich celach LSR, ale w szczególności 2 Cel Ogólny, 2.3 cel szczegółowy	Kryterium zastosowano we wszystkich zakresach ,słaba promocja, brak informacji dotyczy zarówno mieszkańców jak i turystów. Kryterium szczególnie wysoko oceniane w operacjach związanych z obszarami zależnymi od rybactwa i akwakultury jest dziedzictwo rybackie. Potencjał jezior związany historycznie z gospodarką rybacką należy nie tylko pielęgnować, ale również promować.
8. Wzrost atrakcyjności turystycznej i aktywności lokalnej społeczności Wzrost działalności kulturalnej	Pkt.5.2 Dziedzictwo kulturowe; Pkt 4. Działalność sektora społecznego w tym integracja Pkt.6. Atrakcyjność turystyczna obszaru; Pkt.5. Problemy społeczne ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk	Cel Główny 1; cele szczegółowe 1.2; Cel ogólny 2, cel szczeg.2.1;2.2	Kryterium odnosi się do operacji o charakterze społecznym. Uzasadnienie w jaki sposób kryterium wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej, aktywności społecznej, działalności kulturalnej obszaru LGD, operacje w których ocenie podano te kwestie są odpowiedzią na zgłoszone problemy mieszkańców. Kryterium jakościowe
9. Korzyści lub oddziaływanie operacji	Pkt.5.2 Dziedzictwo kulturowe; Pkt.6. Atrakcyjność turystyczna obszaru; Pkt.5. Problemy społeczne ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk Pkt.5.2 Dziedzictwo kulturowe; 7. Charakterystyka rybactwa i rynku rybnego	Cel Główny 1; cele szczeg. 1.2; 2.Cel ogólny, cel szczeg.2.1;2.2	Kryterium związane z operacjami społecznymi, polegające na większym udziale mieszkańców z obszaru LGD w korzystaniu z infrastruktury oraz uczestnictwo ich w działalności kulturalno-sportowej-rekreacyjnej wykorzystującej istniejącą bazę lub nowo powstałą infrastrukturę. Kryterium wpływa na integracje społeczną. Wnioskodawca ma nie tylko wybudować, odrestaurować, zakupić infrastrukturę, ale ma zorganizować co najmniej 1 imprezę, która przyczyni się także do realizacji kryterium opisanym w pkt.8
10. Liczba mieszkańców	Pkt.5. Problemy społeczne ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk Pkt.5.2 Dziedzictwo kulturowe; 7. Charakterystyka rybactwa i rynku rybnego	1.Cel Główny; cele szczegółowe 1.2; 2. Cel ogólny 2, cel szczeg.2.1;2.2	Kryterium oceniane w operacjach o charakterze społecznym w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej , preferencje przyznano dla operacji realizowanych w miejscowościach poniżej 5 tys. mieszkańców.

	Pkt.6. Atrakcyjność turystyczna obszaru;		
11. Wiedza o PROW lub PORiM	Pkt 1. Grupy defaworyzowane i obszar interwencji, Pkt 2. Charakterystyka gospodarki, Pkt.4 _Działalność sektora społecznego w tym integracja, Pkt.5. Problemy społeczne ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk, Pkt.6. Atrakcyjność turystyczna obszaru; 7. Charakterystyka rybactwa i rynku rybnego	Wszystkie cele LSR	Wnioskodawca, który zamierza ubiegać się o dofinansowanie w danym zakresie powinien posiadać wiedzę na ten temat. Możliwe jest to poprzez uczestnictwo w szkoleniach/ warsztatach organizowanych przez LGD. Sprawdzeniem tego kryterium jest zaświadczenie o pozytywnym ukończeniu szkolenia/warsztatu. Zdobyta wiedza pozwoli podjąć decyzje o ubieganiu się o dotacje oraz dobrze przygotować dokumenty aplikacyjne.
12. Wysokość wnioskowanej pomocy	Jak w pkt.11	Wszystkie cele LSR	To kryterium jest zróżnicowane w zależności od zakresu operacji
13.Obiekt zabytkowy	Pkt.5.2 Dziedzictwo kulturowe;	1.Cel og. 1.2 cel szcz.	Kryterium dotyczy tylko operacji związanych z zachowaniem dziedzictwa lokalnego
14.Konsultacje w biurze LGD przed złożeniem wniosku	Jak w pkt.11	Wszystkie cele	Wnioskodawca, który zdecyduje się na przygotowanie wniosku powinien go skonsultować z biurem LGD pozwoli to na prawidłowe, kompletne złożenie wniosku

8) Obowiązującym załącznikiem do wniosku o przyznanie pomocy będzie „KARTA OPISU OPERACJI”, w której wnioskodawca ustosunkuje się do kryterium wyboru operacji pod względem zgodności z LSR oraz do oceny według lokalnych kryteriów

9) Kryteria wyboru

- a) Rada dokonuje wyboru operacji pod względem zgodności z LSR tj. zakłada realizację celów głównych i szczegółowych LSR przez osiągnięcie zaplanowanych wskaźników oraz zgodności z PROW na lata 2014-2020 Poddziałanie „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” lub Programem Operacyjnym Rybactwo i Morze, Priorytet 4 „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej”.
- b) Kryteria oceny zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju, polegać będzie na tym, że każdy z członków Rady wypełnia „Kartę oceny zgodności operacji z LSR”, która stanowi zał. do Regulaminu Rady odpowiadając na ~~cztery~~ **pytania dot. realizacji celów, przedsięwzięć, wskaźników oraz: które zostały przedstawione w załączniku dot. Kryteriów.**

- Czy operacja jest zgodna z Programem PROW/PORiM?

- Czy operacja jest zgodna z zakresem tematycznym, który został wskazany w ogłoszeniu naboru wniosków o przyznanie pomocy?

- Czy wniosek o przyznanie pomocy został złożony w miejscu i terminie wskazanym w ogłoszeniu naboru wniosków o przyznanie pomocy?

Ponadto w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze, Priorytet 4 „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej” karta zawiera pytania:

- Czy operacja promuje równouprawnienie mężczyzn i kobiet?

- Czy operacja nie dyskryminuje jakiejkolwiek grupy?

- Czy operacja zakłada dostępność dla osób niepełnosprawnych?

- Czy operacja uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju?

- Czy operacja nie została fizycznie ukończona lub w pełni zrealizowana przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie?

10) Kryteria oceny - o miejscu danej operacji na liście rankingowej będzie decydować liczba punktów uzyskanych w ramach tzw. lokalnych kryteriów wyboru operacji wdrażanych poprzez Lokalną Grupę Działania. Każdy z członków Rady będzie wypełniał „Kartę oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD”- **zał do Regulaminu Rady**. Na podstawie średniej arytmetycznej podany zostanie wynik każdej z ocenianych operacji. Wynik podajemy z dwoma miejscami po przecinku.

8. Innowacyjność

1) Innowacyjność zgodnie z jedną z zasad podejścia typu Leader to poszukiwanie przez społeczność lokalną nowatorskich rozwiązań, pomysłów dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, także poprzez twórcze wykorzystanie istniejącego potencjału obszaru. Popularne rozumienie innowacyjności odnosi się do wprowadzenia czegoś zupełnie nowego lub udoskonalenia, choć częściej kojarzone jest z pełnym nowatorstwem. Innowacyjne jest jednak zarówno ulepszenie maszyn lub poprawa organizacji, jak i wytwarzanie zupełnie nowych rzeczy, zjawisk bądź wartości.

2) Ogólnie dostępna definicja jak określa wiele opracowań (*Poradnik dla oceniających projekty innowacyjne i projekty współpracy ponadnarodowej* na zlecenie Krajowej Instytucji Wspomagającej z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, opracowanie z 2011 r., aktualizacja 2012 r.) dzieli innowacyjność na cztery rodzaje, którymi Rada Stowarzyszenia będzie się kierować przy ocenie innowacyjności operacji.

a) Innowacja procesowa, czyli opracowanie i wdrożenie nowych bądź znacząco ulepszonych technologii, metod produkcji lub dostaw; mogą to być istotne zmiany w technologii, sprzęcie i oprogramowaniu używanym w procesach wytwórczych towarów albo nowe lub znacznie ulepszone metody tworzenia i świadczenia usług.

b) Innowacja produktowa, czyli opracowanie, wdrożenie do produkcji i wprowadzenie na rynek nowego produktu (towaru) lub usługi; także – znaczące ulepszenie oferowanych wcześniej towarów lub usług w odniesieniu do ich charakterystyki lub przeznaczenia, wprowadzenie na rynek nowego przeznaczenia starego produktu (np. sms) lub nowego sposobu świadczenia usług (np. przez Internet).

c) Innowacja organizacyjna, czyli zastosowanie nowych rozwiązań organizacyjnych np. nowa metoda organizacji działalności biznesowej przedsiębiorstwa (np. wdrożenie metod rozwoju osobistego pracowników, wdrożenie systemu zarządzania dostawami), nowa organizacja miejsc pracy (np. wdrożenie nowego rozdziału obowiązków i podejmowania decyzji), nowa koncepcja strukturyzacji działalności, takich jak integracja różnych rodzajów działalności, nowa organizacja relacji zewnętrznych (np. wdrożenie nowego sposobu organizacji z innymi przedsiębiorstwami i instytucjami publicznymi).

d) **Innowacja marketingowa**, czyli zastosowanie nowych technik marketingowych, nowej metody marketingowej obejmującej znaczące zmiany w wyglądzie produktu, opakowaniu, pozycjonowaniu, promocji, polityce cenowej, modelu biznesowym.

3) Zdefiniowanie oczekiwań wobec projektów innowacyjnych.

a) Innowacyjność może być cechą każdego projektu bez względu na obszar wsparcia. Punktowanie projektów innowacyjnych oznacza docenienie pomysłowości wnioskodawców. Wnioskodawca chcąc liczyć na uzyskanie punktów w tym kryterium będzie musiał wykazać/uzasadnić innowacyjność projektu. Członek Rady ma obowiązek uzasadnić swoją ocenę na karcie ocen. W kryteriach podano przykłady operacji innowacyjnych.

b) Innowacyjność operacji w odniesieniu do specyfiki obszaru objętego LSR:

- **innowacyjność przedsięwzięć gospodarczych** polega np. na wytworzeniu nowej usługi lub produktu, nadanie nowych funkcji terenom lub obiektom, które dzięki temu będą służyć rozwojowi gospodarstwu, nowatorskie, wcześniej niestosowane wykorzystanie lokalnych zasobów i surowców, wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych, zastosowanie nowych rozwiązań organizacyjnych, wprowadzenie nowych technik marketingowych.

- **innowacyjność w infrastrukturze historycznej, kulturalnej, rekreacyjnej, turystycznej** polega np. na nadaniu nowych funkcji terenom lub obiektom, które dzięki temu będą służyć rozwojowi społecznemu, nowatorskie wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych, nowy sposób zaangażowania lokalnej społeczności w proces rozwoju lub aktywizacji nowych, grup i środowisk lokalnych.

- **innowacja w sferze społecznej** - przykłady: nowy sposób zaangażowania lokalnej społeczności w proces rozwoju lub aktywizacji nowych, grup i środowisk lokalnych w sferze społecznej, kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej, innowacyjność będzie się przejawiała w przedsięwzięciach aktywizujących mieszkańców do działań na rzecz swoich miejscowości, rozwijaniem aktywności fizycznej mieszkańców, propagowaniem zdrowego stylu życia.

d) w kryteriach oceny i wyboru operacji zastosowano kryterium innowacyjności operacji we wszystkich zakresach, podając punktacje od 0-3 pkt oraz charakter innowacyjności.

e) ocena za innowacyjność decyduje o kolejności na liście rankingowej w przypadku przyznania takiej samej liczby punktów dwóm lub większej liczby operacji.

9. Projekty grantowe

LGD będzie realizowała projekty grantowe, dla których opracowano procedury wyboru i oceny grantobiorców wraz z opisem sposobu rozliczania grantów, monitorowania i kontroli oraz kryteria

10. Projekty własne

Projekty własne w obecnej fazie LSR LGD nie planuje realizować operacji własnych, ale jeżeli zaistnieje sytuacja, że dane wskaźniki będą zagrożone, gdyż nie będzie chętnych wnioskodawców, do realizacji zaplanowanych operacji, LGD zgłosi zamiar realizacji projektu własnego, podano procedury wyboru i oceny operacji, a także kryteria w zał. „KRYTERIA WYBORU OPERACJI WRAZ Z PROCEDURĄ USTALANIA LUB ZMIANY KRYTERIÓW” oraz PROCEDURY WYBORU I OCENY OPERACJI W RAMACH LSR.

Rozdział VII PLAN DZIAŁANIA

1. Plan Działania powiązany jest z celami i wskaźnikami opisanymi w Rozdziale V.
2. Plan Działania, w trzech przedziałach czasowych zawiera szczegółowe wskazania harmonogramu osiągnięcia poszczególnych wskaźników.
3. Dla zachowania przejrzystego układu, plan działania dotyczy każdego z dwóch celów ogólnych z osobna, które dzielą się na cele szczegółowe, cele szczegółowe na przedsięwzięcia.
4. Cele główne i szczegółowe podane są informacyjnie.
5. Wskaźniki opisane w Planie Działania będą realizowane etapowo, w danym przedziale czasowym, realizacja wskaźników podana jest w procentach i ma wartość narastającą.
6. Wskaźniki mają przypisaną wartość z podaniem jednostki miary oraz planową kwotą wsparcia.
7. Wskaźniki zostały oddzielnie przypisane do przedsięwzięć realizowanych w ramach „Wsparcie nawdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020 oraz Priorytetu 4 „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej” objętego Programem Operacyjnym Rybactwo i Morze 2014-2020.

8. Budżet przypisany do poszczególnych przedsięwzięć i określonych wskaźników podaje źródło finansowania. Oprócz w/w programów podaje, czy zaplanowany wskaźnik finansowany będzie osiągnięty w wyniku realizacji: przedsięwzięć beneficjentów, projektów współpracy, aktywizacji.
9. Zasady dokonywania zmian w planie działania są określone w umowie ramowej.

Tabela nr 32. Szczegółowy opis związku pomiędzy celami, wskaźnikami produktu, a budżetem i planem działania.

1. CEL OGÓLNY: WZROST AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ, INNOWACYJNOŚCI I ATRAKCYJNOŚCI PRZESTRZENNEJ OBSZARU Z ZACHOWANIEM I OCHRONĄ WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH

Przedsięwzięcia	Wskaźniki produktu i ich wartość do 2023	Budżet	Planowane działania
Cel szczegółowy 1.1 Wzrost innowacyjności gospodarki wpływający na zmniejszenie skutków bezrobocia obszaru			
1.1.1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa ,	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa - 9 szt.	1.200.000	nabory konkursowe w ramach PORiM, na rozwijanie działalności gospodarczej i podejmowanie działalności gospodarczej, dofinansowanie do 50% kosztów kwalifikowalnych
1.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości,	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa -15 szt.	3.400.000	nabory konkursowe w ramach PROW, na rozwijanie działalności gospodarczej, dofinansowanie do 50% kosztów kwalifikowalnych
1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa-6 szt.	600.000	nabory konkursowe w ramach PORiM, na różnicowanie działalności lub dywersyfikację zatrudnienia osób wykonujących pracę związaną z sektorem rybołówstwa i akwakultury przez tworzenie miejsc pracy niezwiązanych z podstawową działalnością rybacką, dofinansowanie do 50% kosztów kwalifikowalnych
1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa-32 szt.	1.600.000	nabory konkursowe w ramach PROW na podejmowanie działalności gospodarczej – kwota premii 50.000 zł
1.1.5 Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców	Liczba wydarzeń-21 szt.	34.650	szkolenia w zakresie: przygotowania dokumentacji konkursowej i jej rozliczania, podstaw prawne do prowadzenia działalności agroturystycznej, podejmowanie działalności – wskazywanie dostępnych dróg rozwoju zawodowego+ podstawy prawne do prowadzenia działalności, aspekty prawne produkcji produktów lokalnych na przykładzie dobrych praktyk
1.1.6 Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców z obszarów zależnych od rybactwa	Liczba wydarzeń - 6 szt.	0,00	szkolenia w zakresie przygotowania dokumentacji konkursowej i jej rozliczania

Cel szczegółowy 1.2 Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa historycznego obszaru			
1.2.1. "WIR w sieci" - wspieranie współpracy sektora publicznego z podmiotami społeczno-gospodarczymi	Liczba wydarzeń - 1 szt. Liczba publikacji -2 szt.	17.000	szkolenie animacyjne – „Poszukiwania na drodze tworzenia EKOMUZEÓW” – sieci rozproszonych w terenie różnych obiektów, które wspólnie tworzą żywą kolekcję prezentującą dziedzictwo przyrodniczo-historyczno-kulturalne. Temat szkoleń zasady przynależności do sieci, budowa sieci, dobre praktyki. Wydanie publikacji związanych z w/w tematyką.
1.2.2. Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej -14 szt. Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej-1 szt	1.400.000	nabory konkursowe w ramach PORiM, dofinansowanie do 85% kosztów kwalifikowalnych (spełnienie warunków określonych w art. 95 ust.3 rozporządzenia nr 508/2014)
1.2.3 Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych	Liczba konkursów tj wydarzeń – 7 szt. Liczba innowacyjnych form poznania dziedzictwa – 2 szt. liczba szkoleń- liczba wydarzeń 2 szt.	91.000	-konkursy dla mieszkańców związane z dziedzictwem przyrodniczym, kulturowym, ekologicznym, -innowacyjne formy poznania dziedzictwa za pomocą gecachingu skierowane w szczególności do młodzieży, kwesty w szczególności dla osób 50+ -szkolenie dla członków Rady z zakresu dziedzictwa przyrodniczego i historycznego (jedno z kryteriów jakościowych w ocenie operacji związane jest z dziedzictwem zatem organ decyzyjny powinien dogłębnie poznać tematykę)
1.2.4 .Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem	Liczba podmiotów wyposażonych w sprzęt do walki z kłusownictwem - 5 szt.	407 137,24	nabory konkursowe w ramach PORiM, dofinansowanie do 50% kosztów kwalifikowalnych lub do 85 % kosztów kwalifikowanych, jeśli operacja spełnia warunki określone w art. 95 ust.3 rozporządzenia 508/2014
1.2.5. Renowacja obiektów zabytkowych, historycznych i cennych przyrodniczo na "Szlaku dziedzictwa historyczno-przyrodniczego"	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskich - 5 szt.	600.000	nabory konkursowe w ramach PROW na zachowanie dziedzictwa lokalnego, dofinansowanie JST do 63,63%, ngo, parafie do 80% +20% wkład własny, w tym do 5% niefinansowy
2. CEL OGÓLNY WSPÓLPRACA, INTEGRACJA I ODNOWA DLA ZWIĘKSZENIA TOŻSAMOŚCI I WIĘZI SPOŁECZNYCH ORAZ POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO MIESZKAŃCÓW			
Cel szczegółowy 2.1 Wzrost aktywności i integracji oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej			
2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących	2.250.000	nabory konkursowe w ramach PROW na Budowę lub przebudowę ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub

infrastruktury kulturalnej,	wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego – 12 szt.		kulturalnej, dofinansowanie dla JST, instytucji kultury do 63,63%, ngo do 95%, udział własny 5% może być wkładem niefinansowym
2.1.2. ”Akademia Wolnego Czasu”	Liczba udzielonych grantów – 52 szt.	350.000	nabory konkursowe w ramach PROW na operacje grantowe, dofinansowanie dla JST do 63,63%, dla ngo, grup nieformalnych, osób fizycznych, dofinansowanie do 95%, udział własny 5 % środków finansowych własnych
2.1.3. Powrót do tradycji	Liczba udzielonych grantów- 14 szt.	150.000	nabory konkursowe w ramach PROW na operacje grantowe, dofinansowanie dla JST do 63,63%, dla ngo, grup nieformalnych, osób fizycznych, dofinansowanie do 95%, udział własny 5% środków finansowych własnych
2.1.4. Młodzieżowa Akademia Komunikacji	Liczba LGD biorących udział w projekcie międzynarodowym - 11 szt./ liczba zrealizowanych projektów współpracy-1 szt	60.000	projekt współpracy dofinansowany z PROW, międzynarodowy , m.in. z Czechami, beneficjentem jest młodzież do 25 roku życia, warsztaty dziennikarskie, wykorzystanie różnych technik dziennikarskich
Cel szczegółowy 2.2 Zwiększenie aktywności sportowej i promocja zdrowego trybu życia			
2.2.1. Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej- 22 szt.	1.650.000	nabory konkursowe w ramach PROW na Budowę lub przebudowę ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej, dofinansowanie dla JST do 63,63%, dla ngo do 95%, udział własny 5% może być wkładem niefinansowym
	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej-6 szt		
2.2.2. ”W zdrowym ciele zdrowy duch” - działania promujące zdrowy tryb życia	Liczba imprez sportowo-rekreacyjnych tj. liczba wydarzeń – 28 szt.	28.000	zakładamy, że wspólnie z JST, ngo zaszczepimy zdrowy styl życia poprzez promocję aktywnego spędzania wolnego czasu. Pragniemy propagować formy, które pozwolą na uczestnictwo różnych grup osób z uwzględnieniem grupy defaworyzowanej. Przykłady imprez to: biegi masowe, zawody wędkarskie, rajdy rowerowe, nordic-walking, splywy kajakowe, regaty żeglarskie, mecze oldbojów.
Cel szczegółowy 2.3. Promocja dziedzictwa lokalnego i obszaru objętego LSR			
2.3.1 Bogactwo naszych jezior-promocja obszarów historycznie związanych z rybactwem	Liczba LGD biorących udział w projekcie regionalnym - 3 szt. /liczba zrealizowanych projektów współpracy-1szt	72.000	projekt współpracy regionalny dofinansowany z PORiM, dofinansowanie do 95%, wkład własny 5%
2.3.2 Polskie Trasy.pl	Liczba LGD biorących udział w projekcie regionalnym -11 szt. liczba zrealizowanych projektów współpracy-1 szt	140.000	projekt współpracy regionalny dofinansowany z PROW, polegający na opracowaniu wspólnej aplikacji promującej obszar oraz wydanie materiałów informacyjnych np. map, folderów itp.

<p>2.3.3 WIR w promocji i informacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> -liczba publikacji - 1szt., -liczba spotów radiowych – 3 szt., -liczba artykułów prasowych -18 szt., - liczba stron internetowych –1 szt.; -liczba dedykowanych zakładki- 1 szt., -liczba portali społecznościowych- 1 szt -liczba ulotek infor.- 7 szt. - liczba konferencji- 2 szt., -liczba kompletów materiałów infor.-promocyjnych-1 szt., -liczba konkursów „Znasz li swój WIR”- 14 szt., - liczba kompletów gadżetów -3 szt., - liczba edycji wydanych kalendarzy – 6 szt., -liczba szkoleń -21 szt., liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD-60 osobodni -liczba badań ewaluacyjnych – 3 szt. 	<p>279.350</p>	<p>działania informacyjne spójne z planem komunikacji oraz zaplanowanymi działaniami animacyjnymi oraz szkoleniem członków Rady, Zarządu, Pracowników Biura.</p>
--	---	----------------	--

1. Budżet Lokalnej Strategii Rozwoju oparty jest o dwa fundusze tj. EFRROW i EFMR, wyznaczono linię demarkacyjną pomiędzy nimi, przypisując budżet do poszczególnych przedsięwzięć. Funduszem wiodącym jest EFRROW i jemu przypisano koszty funkcjonowania LGD.

2. Budżet na realizację LSR w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020 składa się z: Wdrażania LSR, Projektów współpracy, Funkcjonowanie LGD.

3. Budżet na realizację LSR w ramach Priorytetu 4 „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej” objęty Programem Operacyjnym Rybactwo i Morze 2014-2020 obejmuje: Wdrażanie LSR i projekt współpracy.

WDRAŻANIE LSR w ramach PROW

1. W ramach wdrażania LSR -50% budżetu przeznaczono na działania dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsca pracy, które związane są z 1 Celem Głównym **Wzrost aktywności gospodarczej, innowacyjności i atrakcyjności przestrzennej obszaru z zachowaniem i ochroną wartości przyrodniczych i kulturowych oraz z**
1.1 Celem szczegółowym Wzrost innowacyjności gospodarki wpływający na zmniejszenie skutków bezrobocia obszaru, z tego na:

- 1) Podejmowanie działalności gospodarczej, wysokość premii wynosi **50.000 tys. zł** i jest wypłacana w dwóch transzach, 80 % pierwsza transza pomocy, druga transza w wysokości 20% kwoty przyznanej pomocy jest wypłacana po zrealizowaniu operacji, która musi być zgodna z biznesplanem.
- 2) Rozwijanie działalności gospodarczej-w przypadku podmiotów wykonujących działalność gospodarczą do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r o swobodzie działalności gospodarczej przyjęto poziom dofinansowania **do 50% kosztów kwalifikowanych, zaplanowano w kryteriach premiowanie operacji, w których wkład własny wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy.**

2. Pozostałe 50% budżetu w ramach **Wdrażania LSR** przeznaczono na operacje w zakresie:

1) zachowanie dziedzictwa lokalnego- w przypadku jednostki samorządu terytorialnego dofinansowanie wynosi **do 63,63% kosztów kwalifikowanych**, a dla ngo i parafii **do 80%** dofinansowania kosztów kwalifikowanych, budżet tego zakresu wpisuje się w 1 Cel Ogólny oraz w 1.2 Cel szczegółowy **Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa historycznego obszaru**

2) budowy/przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej- dla jednostki samorządu terytorialnego dofinansowanie wynosi **do 63,63% kosztów kwalifikowanych**, a dla ngo **do 95%** dofinansowania kosztów kwalifikowanych, finansowanie operacji w ramach zakresu wpisuje się w 2 Cel ogólny **Współpraca, integracja i odnowa dla zwiększenia tożsamości i więzi społecznych oraz poczucia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców** oraz w dwa cele szczegółowe 2.1 **Wzrost aktywności i integracji oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej** i 2.2 **Zwiększenie aktywności sportowej i promocja zdrowego trybu życia**

3) Projekty Grantowe- dla grantobiorców dofinansowanie wynosi **do 95% kosztów kwalifikowanych**, pozostałe 5% to udział własny w postaci finansowej, budżet grantów wpisuje się w cel szczegółowy 2.1 **Wzrost aktywności i integracji oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej.**

4) W zakresach opisanych w pkt 1-3, **zaplanowano w kryteriach premiowanie operacji, w których wkład własny wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy, kryterium nie dotyczy sektora finansów publicznych, gdyż zgodnie z Rozporządzeniem MRiRW z 24 września 2015 r poz. 1570 wsparcie wynosi do 63,63%.**

5) Operacje własne- zakłada dofinansowanie **do 100%**, **zaplanowano także większy udział środków własnych o co najmniej 1% .**

6) Zasady ustalenia kwot wsparcia dla w/w zakresów operacji przedstawione zostały w **Rozdziale VI** oraz „**Procedurach wyboru i oceny operacji**”.

PROJEKTY WSPÓLPRACY

W ramach projektów współpracy planujemy realizację 1 projektu regionalnego oraz 1 projektu międzynarodowego.

FUNKCJONOWANIE LGD

Budżet przeznaczony na funkcjonowanie LGD został podzielony na koszty bieżące związane z działalnością biura oraz na aktywizację.

Aktywizacja obejmuje operacje realizowane w ramach działalności komunikacyjnej i aktywizacji. Zadania, które będą realizowane w ramach aktywizacji szczegółowo opisuje Rozdział II, VII i IX.

WDRAŻANIE LSR w ramach PORiM

1. W operacjach realizowanych z Priorytetu 4 PORiM przyjęto zasady dofinansowania podane w projekcie rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznania, wypłaty i zwrotu pomocy na realizację operacji w ramach priorytetu 4” **Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej**” objętego PORiM 2014-2020, 50% budżetu przeznaczona została na działania dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsca pracy w szczególności

operacji realizowanych przez sektor rybacki co jest premiowane w Kryteriach. Operacje wpisują się w 1 Cel ogólny i 1.1 Cel szczegółowy.

2. Drugie 50% budżetu zostanie przeznaczono na dwa zakresy: Tworzenie, rozwój, wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej terytorialnie lub historycznie związanych z działalnością rybacką i Wspieranie atutów środowiska wodnego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury poprzez działania na rzecz przeciwdziałania kłusownictwu. Obydwa zakresy wpisują się w 1 Cel ogólny i 1.2 Cel szczegółowy.

Rozdział IX PLAN KOMUNIKACJI

Stowarzyszenie przystępując do opracowania planu komunikacji kierowało się doświadczeniami wdrażania strategii z okresu finansowania 2007 – 2013 (PROW, oś 4 Lider i PO RiM oś 4) dokonując analizy efektów różnych form komunikacji oraz bieżących potrzeb i problemów komunikacyjnych a także zagrożeń, jakie mogą mieć wpływ na skuteczną komunikację. Bazując na zdobytej wiedzy i doświadczeniu oraz opinii lokalnej społeczności wyrażanej w trakcie spotkań bezpośrednich i dyskusji, dokonano wyboru działań komunikacyjnych oraz odpowiadających im środków przekazu uwzględniając różnorodne rozwiązania komunikacyjne. Właściwa promocja działań realizowanych w ramach LSR oraz skuteczna komunikacja i aktywizacja mieszkańców obszaru jest bardzo ważnym elementem we wdrażaniu LSR. Zwiększanie wiedzy, świadomości i zaangażowanie społeczności lokalnej i podmiotów działających na obszarze LGD w realizację programu jakim jest strategia wpłynie na rozwój danego obszaru.

Z obserwacji Stowarzyszenia wynika, że w trakcie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i PO RiM na lata 2007-2013 istotnym problemem był niski poziom znajomości Strategii wśród potencjalnych beneficjentów oraz obowiązujących procedur a także często słaba jakość składanych wniosków. W związku z tym działania o charakterze informacyjnym, np. szkolenia ukierunkowano na przekazywanie konkretnych, szczególnie istotnych dla beneficjentów informacji, wspierając przekaz, m.in. prezentowaniem na bieżąco przykładów dobrych praktyk w różnych formach mających na celu wymianę doświadczeń i poglądów oraz doradztwo indywidualne dla beneficjentów.

Mając na uwadze powyższe, przy określaniu planu komunikacji szczególną uwagę zwrócono na urozmaicenie środków przekazu i uwzględniono nowe narzędzia komunikacji. Zaplanowano utworzenie w gminach punktów konsultacyjnych, co ze względu na rozległość obszaru tj. 14 gmin o łącznej powierzchni 2094 km², wchodzących w skład trzech powiatów znacznie ułatwi przepływ informacji i dostępność dla potencjalnych beneficjentów.

Cele działań komunikacyjnych

Nadrzędnym celem działań komunikacyjnych jest dążenie do osiągnięcia założonych w strategii celów poprzez systematyczne rozwijanie potencjału społeczności lokalnej. Odbędzie się to poprzez działania o charakterze informacyjnym i promocyjnym w takiej formie, aby zapewniły obustronną komunikację tj. LGD ze społecznością lokalną. W ramach działań zaplanowany zostanie czas na wspólną analizę, dyskusję lub wyrażenie opinii oraz przedstawienia potrzeb i oczekiwań np. w formie ankiety. Planowane działania, poprzez rozpowszechnianie informacji o możliwościach wsparcia przewidzianych w LSR z dwóch programów (PROW i EFMR) wśród potencjalnych beneficjentów oraz upowszechnianie efektów wdrażania LSR na obszarze LGD, mają w konsekwencji zwiększyć zaangażowanie społeczności w rozwój lokalny poprzez budowanie świadomości i tożsamości obszaru LGD. Z diagnozy obszaru LGD wynika, że wśród wielu zgłaszanych problemów najczęściej powtarzаны były trzy. Pierwszy związany z obszarem społeczno-kulturalnym dotyczył małej aktywności mieszkańców, brakiem integracji i nie utożsamianiem się ze swoją „małą ojczyzną”, drugi związany był z niską świadomością ekologiczną mieszkańców, czego rezultatem są m.in. dzikie wysypiska i kłusownictwo, trzeci problem to odczuwalny brak lub wąska oferta w zakresie ogólnie dostępnych, niekomercyjnych różnych form szkoleniowych dla mieszkańców. Plan działań animacyjnych będzie obejmował te problemy ponadto będą one zawierały elementy informacyjne dotyczące wdrażania (różne organizowane formy będą okazją do przekazania syntetycznych informacji o etapach i postępach wdrażania LSR oraz wręczenia materiałów informacyjno-promocyjnych).

Reasumując główne cele działań komunikacyjnych to:

1. **Zapewnienie bieżącego przepływu informacji o działaniach podejmowanych przez LGD** poprzez:
 - a) zapoznanie mieszkańców obszaru z realizowaną strategią i bieżące informowanie o stanie wdrażania strategii,
 - b) popularyzacja wiedzy o konkursach w zakresie naboru wniosków o dofinansowanie, zasadach i kryteriach z uwzględnieniem informowania o dwóch programach PROW i EFMR ,
 - c) utworzenie punktów informacyjno-konsultacyjnych,
 - d) uzyskanie informacji zwrotnej na temat oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD (*ankieta badania satysfakcji uczestnika - załącznik 7 a do Regulaminu pracy biura*).
2. **Budowanie świadomości i tożsamości obszaru LGD** poprzez:

- a) promocję obszaru LGD,
- b) popularyzację działań podejmowanych na obszarze,
- c) uzyskanie informacji zwrotnej na temat skuteczności działań promocyjnych LGD (*ankieta oceny działań promocyjnych/wizualizacyjnych - załącznik 7 b do Regulaminu pracy biura*).

Grupy docelowe LSR

Wyodrębnione grupy docelowe będące adresatami poszczególnych działań komunikacyjnych wyodrębniono mając również na uwadze jednorodne potrzeby oraz wspólne obszary zainteresowań.

Planowane działania w swoich przekazywanych treściach będą zawierały elementy wskazujące atuty obszaru LGD, co w rezultacie pozwoli systematycznie budować poczucie przynależności do obszaru i budowaniu świadomości bezpośredniego wpływu na jego rozwój.

Wyodrębnione grupy:

1. **mieszkańcy LGD** – dzieci, młodzież, osoby pracujące i osoby starsze, które zamieszkują obszar LGD. Do tej grupy kierowane działania informacyjne i promocyjne będą stanowiły prosty przekaz, podany w sposób zrozumiały i ciekawy. Informacje dostosowane będą do wieku i percepcji odbiorców. Sposób przekazu na tyle interesujący aby informacje odbiły się szerokim echem tj. wzbudziły zainteresowanie, oddźwięk, żywą reakcję.
2. **lokalni Liderzy** - lokalni aktywiści działający na rzecz integracji i rozwoju społecznego, będący inicjatorami, organizatorami oraz animatorami życia społecznego m.in. sołtysi, wolontariusze. Przekaz kierowany do lokalnych liderów, będących swego rodzaju pośrednikami w kontaktach LGD ze społecznością lokalną. Liderom będą przekazywane aktualne informacje związane z wdrażaniem LSR. Działania będą też miały charakter aktywizujący i pobudzający do działania.
3. **przedsiębiorcy** - osoby fizyczne i prawne prowadzące działalność gospodarczą– przekaz kierowany do przedsiębiorców prowadzących działalność w różnym zakresie. Działania o charakterze informacyjnym, mają zachęcić do aktywnego udziału w realizacji Strategii w tym aplikowania o środki finansowe PROW i PO RiM, w ramach LSR, będą zawierały konkretne i rzeczowe informacje, przykłady dobrych praktyk zachęcające do aplikowania.
4. **rolnicy** - osoby działające na obszarze LGD - komunikat kierowany do rolników opierał się będzie na wskazaniu atutów obszaru, które pośrednio stanowią wyniki ich pracy, co w rezultacie pozwoli budować poczucie tożsamości z obszarem LGD. Działania o charakterze informacyjnym, które mają zachęcić do aktywnego udziału w realizacji Strategii (w tym aplikowania o środki finansowe PROW w ramach LSR), będą realizowane w sposób atrakcyjny dla tej grupy odbiorców, tzn. przekaz zawierał będzie konkretne i rzeczowe informacje, prezentowane językiem korzyści zrozumiałym dla odbiorcy;
5. **rybacy** mieszkający i działający na obszarze LGD- komunikat kierowany do rybaków opierał się będzie na wskazaniu atutów obszaru, które pośrednio stanowią wyniki ich pracy, co w rezultacie pozwoli budować poczucie tożsamości z obszarem LGD. Działania o charakterze informacyjnym mające na celu zachęcenie do aktywnego udziału w realizacji Strategii (w tym aplikowania o środki finansowe PO RiM w ramach LSR), będą realizowane w sposób atrakcyjny dla rybaków, tzn. przekaz zawierał będzie konkretne i rzeczowe informacje,
6. **grupy defaworyzowane** – osoby głównie wskazywane, w ramach ankiety, przez mieszkańców Stowarzyszenia jakowykluczone, będące w trudnej sytuacji lub położeniu na rynku pracy, czyli osoby młode w wieku do 25 lat (+25), osoby powyżej pięćdziesiątego roku życia (50+) oraz bezrobotni– działania komunikacyjne w odniesieniu do tak określonych grup defaworyzowanych nastawione zostaną na działania wspierające poprzez np. wskazywanie dostępnych dróg rozwoju zawodowego, informacje o możliwościach uzyskania bezpośredniego wsparcia (w tym indywidualnego doradztwa) w ramach LSR.
7. **organizacje pozarządowe, parafie i grupy nieformalne** - organizacje działające na rzecz wspólnego interesu m.in. ochotnicze straże pożarne (OSP), koła gospodyń wiejskich, stowarzyszenia, parafie – działania kierowane do wskazanej grupy dotyczyć będzie przekazania w sposób zrozumiały i atrakcyjny informacji o działaniach aktywizujących oraz działaniach obejmujących wsparcie rozwoju przedsiębiorczości społecznej w ramach LSR, zachęcając do angażowania się w realizację Strategii.
8. **Podmioty publiczne** – JST, instytucje kultury, wyższe uczelnie, jednostki naukowo-badawcze (podmioty wykonujące zadania publiczne) – komunikat kierowany zawierać będzie przede wszystkim informacje o potencjale i efektach działań LGD w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego i poprawie warunków życia mieszkańców oraz wsparcia dla samorządów i instytucji kultury na działania w ramach realizacji strategii.

Planowane działania komunikacyjne i środki przekazu.

Działania ogólnie, mając na uwadze cele komunikacji, można podzielić na **dwie grupy informacyjne i promocyjne**. **Pierwsza grupa działań tj. informacyjnych** realizować będzie przede wszystkim cel - „zapewnienie bieżącego przepływu informacji o działaniach podejmowanych przez LGD” mając na uwadze przede wszystkim ogłaszane konkursy i możliwości uzyskania dofinansowania w ramach LSR z PROW i EFMR. Adresatem działań o charakterze

informacyjnym będzie bardzo szerokie grono odbiorców - wszystkie grupy odbiorców zdefiniowane powyżej . Planowane do realizacji w ramach Strategii działania informacyjne obejmą:

Działanie do celu 1a) - zapoznanie mieszkańców obszaru z realizowaną strategią i bieżące informowanie o stanie wdrażania strategii – kampania informacyjna polegać będzie na dostarczaniu bieżącej informacji o działaniach podejmowanych przez LGD, obejmując swoim zakresem aktualny stan realizacji Strategii, popularyzację wiedzy o konkursach, zasadach i kryteriach.

Planowane do wykorzystania w ramach działania i środki - artykuły w lokalnej prasie, strona internetowa, portal społecznościowy Facebook, ulotki z wyodrębnionymi informacjami dla sektora rybackiego, spoty radiowe.

Efektom działań zrealizowanych za pośrednictwem wskazanych powyżej środków przekazu będzie popularyzowanie wiedzy o realizowanych działaniach w ramach strategii oraz LGD i dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców. Formy tych działań mają głównie zainteresować wdrażaną LSR oraz będą zawierać elementy atutów obszaru i budowania tożsamości poprzez identyfikowanie się z obszarem.

Działanie do celu 1b, 1c) - popularyzacja wiedzy o konkursach w zakresie naboru wniosków o dofinansowanie, zasadach i kryteriach w tym sposobie przygotowania i rozliczenia operacji. Działania te również posłużą uzyskaniu informacji zwrotnej na temat oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD.

Planowane do wykorzystania w ramach działania i środki - warsztaty z pisania wniosków, zasad realizacji i rozliczania, ulotka o obszarach dofinansowania w ramach PROW i EFMR, dedykowana beneficjentom zakładka na stronie internetowej LGD zawierająca przydatne informacje dla potencjalnych beneficjentów z wyodrębnionymi informacjami dla sektora rybackiego, konferencja inauguracyjna i podsumowująca wdrażanie LSR, biuro plus dwa punkty informacyjno-konsultacyjny (biuro LGD + dwa wybrane punkty konsultacyjne w gminach czynne co najmniej 1 dzień w tygodniu ułatwiające dostęp do informacji), koordynatorzy w gminach, broszura na stronie internetowej w formie cyfrowej o zakresach dofinansowania w ramach PROW i EFMR.

Planowany do osiągnięcia efekt przedmiotowego działania z zastosowaniem wskazanych powyższych środków przekazu to dostarczenie praktycznej i aktualnej wiedzy umożliwiającej sprawne aplikowanie o środki PROW i EFMR. Środki przekazu zostały dobrane w sposób pozwalający nie tylko zwiększyć wiedzę oraz zdobyć praktyczne umiejętności z zakresu aplikowania i rozliczania projektów w ramach LSR.

Działanie do celu 1d) - badanie satysfakcji uczestnika – działanie ma na celu uzyskanie informacji zwrotnej na temat oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD oraz adekwatności podejmowanych przez nią działań do potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej w zakresie uczestniczenia w procesie pozyskiwania środków finansowych w ramach LSR.

Planowane do wykorzystania w ramach działania to ankiety do wypełnienia po warsztatach/szkoleniach/konsultacjach oraz ankieta na stronie internetowej.

Efektom badań ankietowych mają być wnioski, które posłużą do doskonalenia funkcji konsultacyjno-informacyjnej LGD oraz badania adekwatności działań LSR do potrzeb społeczności lokalnej w tym sektora rybackiego.

Druga grupa działań komunikacyjnych to działania promocyjne- realizować będą cel zdefiniowany jako „budowanie świadomości i tożsamości obszaru LGD”. Adresatem działań ukierunkowanych przede wszystkim na promocję potencjału obszaru LGD i budowanie poczucia przynależności do obszaru, będą wszystkie grupy odbiorców zdefiniowane powyżej.

Planowane do realizacji działania promocyjne obejmą:

Działanie do celów 2a) 2b) - Kampania promująca markę LGD z systemem wizualizacji i popularyzacja działań podejmowanych na obszarze LGD – kampania realizować będzie cel szczegółowy - Promocja dziedzictwa lokalnego i obszaru objętego LSR. Jednolity system wizualizacji przyczyni się do budowania wizerunku, tożsamości obszaru LGD oraz zwiększenia „widoczności” działań LGD dla mieszkańców oraz na zewnątrz obszaru.

Planowane do wykorzystania w ramach działania i środki to:

- tablice informacyjne do zamieszczania informacji nt. LGD i LSR w każdym urzędzie Gminy z wizualizacją obowiązujących logotypów UE, programów PROW i EFMR i logo LGD
- banery do wykorzystania przez gminy na imprezach promocyjnych,
- rollupy 2-stronne (1 –sza strona promocja LSR i programów, 2 –ga strona promocja LGD- mapa, na stałe stojące w budynkach gmin oraz wykorzystywane na działaniach promocyjnych,
- stworzenie mapy obszaru LGD wraz z ciągiem obowiązujących logotypów i umieszczenie jej w materiałach informacyjno-promocyjnych,
- gadżety z wizualizacją obowiązujących logotypów i logo LGD wraz z podaniem kontaktu telefoniczno mailowego i adresu strony LGD,
- konkursy dla dzieci i młodzieży oraz dla grupy defaworyzowanej +25 nt. programu, dziedzictwa i znajomości swojego obszaru – miejscowości, gminy, LGD,

Kampania promująca markę LGD w efekcie powinna przyczynić się do utożsamiania się społeczności lokalnej z terenem LGD i działaniami na nim realizowanymi.

Działania promująca markę LGD, powinny przynieść efekt w postaci wzrostu poziomu świadomości i przywiązania społeczności lokalnej do obszaru LGD i zbudowania tożsamości lokalnej. LGD będzie uczestniczyć w lokalnych imprezach promocyjnych ze swoim stoiskiem promocyjnym. Realizowane działania informacyjno-promocyjne (konkursy na imprezach) będą miały na celu zachęcenie turystów i gości biorący udział w tych imprezach do odkrywania obszaru LGD, częstszego odwiedzania, co skutkować może rozwojem ważnej gałęzi gospodarczej regionu - turystyki.

Działanie do celu 2c) - uzyskanie informacji zwrotnej na temat skuteczności działań LGD promujących markę LGD z systemem wizualizacji działanie ma na celu uzyskanie informacji zwrotnej na temat oceny działań w zakresie rozpoznawalności i czy podwyższyła się *świadomości i tożsamości obszaru LGD* oraz adekwatności podejmowanych przez nią działań do potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej w zakresie rozpoznawalności obszaru LGD.

Planowane do wykorzystania w ramach działania to - ankiety do wypełnienia przez uczestników różnych form oraz ankieta na stronie internetowej. Efektem badań ankietowych będą wnioski o konieczności zmiany w zakresie podejmowanych działań i efektów działań oraz badaniu ich adekwatności do potrzeb społeczności lokalnej. Pytania w ankietach pozwolą na ocenę rozpoznawalności i wzrostu świadomości i tożsamości obszaru LGD.

W planie animacji zaplanowano szereg działań, które oprócz pobudzania i uaktywniania lokalnej społeczności spełniają również rolę komunikacyjną (informacyjną). Na każdym działaniu organizowanym w ramach animacji (szkolenia, konkursy, sportowe formy aktywizacyjne itp.) uczestnicy będą informowani o wdrażanej strategii, programach PROW i PO RiM oraz roli LGD.

W poprzednim okresie programowania działania o charakterze informacyjno-promocyjnym zrealizowane przez LGD obejmowały przede wszystkim spotkania informacyjno-aktywizujące dotyczące aplikowania o przyznanie pomocy, jak i jej rozliczania, na które zapraszani byli wszyscy chętni mieszkańcy oraz aktywizujące w formie wyjazdów studyjnych i konkursów. Ponadto, w biurze Stowarzyszenia „WIR” na bieżąco udzielane było doradztwo dla mieszkańców terenu objętego LSR. LGD uczestniczyła w wybranych wydarzeniach i imprezach lokalnych których inicjatorem były inne podmioty.

Zaplanowane w przedmiotowym Planie Komunikacji działania znacznie wykraczają poza zakres i formę działań dotychczas stosowanych na obszarze LGD. Wybrane do realizacji działania obejmować będą oprócz działań informacyjno-promocyjnych wykorzystywanych dotychczas, także działania nowe, zawierające atrakcyjne i nowoczesne elementy w zakresie informowania i promowania, które umożliwią pełnienie dodatkowej funkcji, jaką jest sprawna, obustronna komunikacja LGD ze społecznością lokalną. Przewidziano realizację działań komunikacyjnych oferujących różnorodne formy aktywności, gwarantujące zaangażowanie wszystkich grup docelowych w procesie komunikacji i animacji. Ponadto, aby móc dotrzeć do możliwie szerokiego grona odbiorców, przewidziano również wykorzystanie środków masowego przekazu, tj. prasy, internetu, radia, nowych konkursów, promocji zajęć aktywnych dla mieszkańców.

Utrzymanie mobilizacji społecznej w całym kilkuletnim procesie komunikacji w trakcie wdrażania LSR, LGD zapewni zachowując cykliczność działań, zachęcaniem do udziału dbałością o atrakcyjność i zapewnienie gadżetów oraz nagród w konkursach. Atrakcyjność narzędzi ukierunkowanych na informację i promocję, takich jak strona internetowa czy portal społecznościowy przejawiać się będzie aktualnością prezentowanych danych. Pracownicy LGD dbać będą o to, aby treść i forma przekazywanych komunikatów była podawana w sposób ciekawy i zrozumiały. Utrzymaniu mobilizacji społecznej w trakcie wdrażania LSR posłużą także takie narzędzia, jak ankiety czy bezpośrednie spotkania. Za ich pośrednictwem społeczność lokalna będzie mogła informować o swoich potrzebach.

W Planie Komunikacji dużą uwagę zwrócono na działania komunikacyjne skierowane do grup wykluczonych – defaworyzowanych, którymi w obszarze LGD są osoby -25, 50+ . Niemal w każdym zaplanowanym działaniu ukierunkowanym na dostarczenie bieżącej informacji o działaniach podejmowanych przez LGD i możliwościach skorzystania z nich, jak i działaniach mających na celu budowanie świadomości i tożsamości obszaru LGD uwzględniono konieczność dostosowania treści przekazu do grup defaworyzowanych. Ponadto, osoby defaworyzowane w ramach działań animacyjnych będą mogły uzyskać wiedzę z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej i poszukiwania nowych źródeł dochodów, a także zdobyć nowe kompetencje i kwalifikacje na planowanych kursach i szkoleniach.

Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu

LGD będzie badać stosowane środki przekazu i zaproponowane działania komunikacyjne pod kątem osiągnięcia planowanych efektów a także racjonalnego wykorzystania budżetu planu komunikacji. Efekty będą sprawdzane na podstawie okresowego monitoringu realizacji wskaźników oraz analizy ankiet oraz planowanych ewaluacji w 2018 r. 2020 r. Informacje o postępach w realizacji Planu Komunikacji, w tym poziomie osiągniętych wskaźników będą

udostępniane przez LGD (na stronie internetowej) w sporządzanych zestawieniach okresowych (w założeniach cykle roczne).

W przypadku, gdy efekty będą niezadowalające LGD będzie korygować plan komunikacji. LGD przystąpi do intensyfikacji prowadzonych działań (np. poprzez zwiększenie akcji informacyjnej i zaangażowanie w jej realizację większej ilości podmiotów społecznych i gospodarczych z obszaru LGD) lub skorygowania Planu o nowe metody informowania i aktywizacji.

W Planie Komunikacji uwzględniono dwa działania mające na celu pozyskanie informacji o funkcjonowaniu LGD i realizacji LSR. Jest to badanie satysfakcji uczestnika w ramach działań o charakterze informacyjnym realizowane poprzez ankiety wypełniane po każdym spotkaniu warsztatowym i konsultacyjnym przez uczestnika oraz badanie oceniające skuteczność działań promocyjnych/wizualizacyjnych za pośrednictwem ankiet zbieranych w trakcie realizacji poszczególnych wydarzeń oraz ankiety zamieszczonej na stronie.

Dodatkowo opinia społeczności lokalnej na temat sposobu działania LGD i realizacji Strategii będzie wyrażona podczas spotkań bezpośrednich oraz w takich miejscach, jak biuro LGD i punkty konsultacyjne w dwóch gminach. Dane będą zbierane w formie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD. Uzyskane informacje posłużą do dokonania ewentualnych korekt w zakresie funkcjonowania LGD (w odniesieniu do procedur, czy też zmian sposobu funkcjonowania poszczególnych organów LGD lub biura), aktualizacji Planu Komunikacji oraz aktualizacji LSR.

Wyniki działań realizowanych w ramach Planu Komunikacji będą upubliczniane przede wszystkim za pomocą Internetu. Raporty i sprawozdania będą okresowo (w założeniach raz na rok) pojawiały się na stronie internetowej LGD, wybrane informacje będą również publikowane na portalu Facebook.

Tabela nr33. Całkowity budżet przewidziany na działania komunikacyjne w okresie realizacji LSR.

Okres realizacji	Kwota wydatków
2016 r.	50 020,00
2017 r.	31 770,00
2018 r.	22 770,00
2019 r.	26 970,00
2020 r.	30 370,00
SUMA	161 900,00

Rozdział X ZINTEGROWANIE

1. Lokalna strategia rozwoju to spójny zestaw operacji mających na celu osiągnięcie lokalnych celów i potrzeb, który przyczynia się do osiągnięcia celów UE odnośnie inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu. Jednym z podstawowych elementów, na który należy zwrócić uwagę jest jej zintegrowany charakter.

2. Zintegrowany charakter LSR pozwala na wykorzystanie endogenicznego potencjału terytorium, jego zasobów i wiedzy. Umożliwia realizację interwencji ukierunkowanych na wyzwania rozwojowe, a jednocześnie precyzyjnie dostosowuje się do lokalnych uwarunkowań.

3. **Spójność planowanych do realizacji przedsięwzięć z celami dokumentów planistycznych.** Cele i przedsięwzięcia sformułowane w trakcie opracowywania Lokalnej Strategii Rozwoju LGD zostały przeanalizowane pod kątem ich zgodności z celami strategicznymi określonymi w innych dokumentach strategicznych, takich jak: Strategia Rozwoju Gminy Bielice na lata 2010 – 2020, Strategia rozwoju miasta i gminy Chociwel, Strategia Rozwoju Społeczno -Gospodarczego Gminy Dobrzany, Strategia rozwoju miasta i gminy Ińsko, Strategia Rozwoju Gminy Kobylanka na lata 2013 – 2022, Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kozielice na lata 2007 – 2015, Program Rozwoju Lokalnego dla Gminy Pyrzyce na lata 2011 – 2020, Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Stargard Na Lata 2007-2020, Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Suchań Do 2019 Roku, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Warnice na lata 2014-2020, Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Gryfińskiego, Plan Rozwoju Lokalnego Powiat Pyrzycki na lata 2014 – 2020, Strategia Rozwoju Powiatu Stargardzkiego do roku 2015, Strategia Rozwoju Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, Kontrakt Samorządowy Pyrzyce+, Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, Strategia Rozwoju Kraju 2020.

4. **Spójność planowanych do realizacji CELÓW LSR z celami dokumentów planistycznych.** Cele. Cel ogólny 1” Wzrost aktywności gospodarczej, innowacyjności i atrakcyjności przestrzennej obszaru z zachowaniem i ochroną wartości przyrodniczych i kulturowych” wraz z dwoma celami szczegółowymi oraz Cel ogólny 2 „Współpraca, integracja i odnowa dla zwiększenia tożsamości i więzi społecznych oraz poczucia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców” wraz z trzema celami szczegółowymi ustalone na podstawie analizy SWOT, wpisują się w cele określone strategią kraju, województwa zachodniopomorskiego, strategiami powiatowymi, są kompatybilne ze strategiami opracowanymi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego jak też kontraktu Samorządowego „Pyrzyce +”.

Tabela nr 34. **Zgodność przedsięwzięć Lokalnej Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi innych szczebli**

Dokument	Wybrane priorytety/cele/działania	Przedsięwzięcia LSR LGD WIR
Strategia Rozwoju Gminy Bielice na lata 2010 - 2020	5. Wspieranie przedsiębiorczości – ich działalności i rozwoju	1.1 .1.Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa;1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3.Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia , 1.1.4.Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych
Strategia rozwoju miasta i gminy Chociwel	ZADANIE 5 Rozwój infrastruktury społecznej (oświata, ochrona zdrowia, opieka społeczna, kultura, bezpieczeństwo) 1. Modernizacja, rozbudowa, doposażenie bazy oświatowej i kulturalnej	2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej,
	ZADANIE 6 Rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz wzmocnienie tożsamości lokalnej i ponadlokalnej 2. Wspieranie inicjatyw lokalnych oraz rozwój i współpraca z organizacjami pozarządowymi 3. Przeciwdziałanie marginalizacji grup społecznych	2.1.Wzrost aktywności i integracji oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej 2.3.Promocja dziedzictwa lokalnego i obszaru objętego LSR
	ZADANIE 7 Tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju 1. Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw	1.1 .1.Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach zależnych od rybactwa;1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3.Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia, 1.1.4.Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych
Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Dobrzany	Cel pośredni 1: Zachowanie, ochrona oraz odtwarzanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego	1.2. Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa historycznego obszaru.1.2.3. Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych.1.2.4. Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem.
	Cel pośredni 3: Aktywizacja obszarów wiejskich w kierunku ich wielofunkcyjnego rozwoju	2.1.2 „Akademia Wolnego Czasu” 2.1.3 Powrót do tradycji2.2.2 „W zdrowym ciele zdrowy duch”- działania promujące zdrowy tryb życia.
	Cel pośredni 4: Rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej w gminie Dobrzany	1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką.
	Cel pośredni 5: Tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego	1.1 .1.Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa;1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3.Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków

		lub dywersyfikacja zatrudnienia, 1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych
	Cel pośredni 6: Wspieranie działań na rzecz poprawy infrastruktury społecznej	2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej.
	Cel pośredni 7: Rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz wzmocnienie tożsamości lokalnej i ponadlokalnej 2. Wspieranie inicjatyw lokalnych oraz rozwój i współpraca z organizacjami pozarządowymi 3. Przeciwdziałanie marginalizacji grup społecznych	2.3.3 WIR w promocji i informacji 2.1.2 „Akademia Wolnego Czasu” 2.1.3 Powrót do tradycji 2.2.2 „W zdrowym ciele zdrowy duch”- działania promujące zdrowy tryb życia.
Strategia rozwoju miasta i gminy Ińsko	Cele związane z ogólnym rozwojem społecznym i gospodarczym · Zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy gminy. · Zapewnienie korzystnych warunków życia mieszkańców, ochrona wartości kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych. · Aktywizacja gospodarcza i rozwój przedsiębiorczości lokalnej, ograniczenie bezrobocia. · Rozwój terenów wiejskich, kształtowanie i racjonalne wykorzystanie przestrzeni z zachowaniem wymogów ekorozwoju. · Przyciągnięcie inwestorów z zewnątrz oraz promocja oferty inwestycyjnej. · Wykorzystanie potencjału intelektualnego i mobilności mieszkańców oraz zasobów gminy zgodnie z wymaganiami gospodarki rynkowej i jej ekologizacji. Integrowanie społeczności lokalnej do działań na rzecz rozwoju gminy. · Działania władz samorządowych ukierunkowane na rozwój gminy oraz integracja w ramach powiatu stargardzkiego. · Powstanie Towarzystwa Rozwoju Gospodarczego Gminy oraz Funduszu Gwarancji Kredytowych.	1.1 .1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa; 1.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia, 1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych, 1.2.5 Renowacja obiektów zabytkowych, historycznych i cennych przyrodniczo na „Szlaku dziedzictwa historyczno-przyrodniczego”,
	Cele związane z poprawą infrastruktury społecznej i technicznej · Rozwój kultury i sportu. · Rozwój infrastruktury technicznej oraz optymalizacja głównych elementów infrastruktury społecznej.	1.2.1 „WIR w sieci” – wspieranie współpracy sektora publicznego z podmiotami społeczno-gospodarczymi. 2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej. 2.2.1 Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej
	Cele związane z rozwojem poszczególnych branż · Stymulowanie funkcji turystycznej jako funkcji wiodącej oraz wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. · Rozwój usług i małych firm.	1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych działalnością rybacką. 1.1.1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa, 1.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw,

Strategia Rozwoju Gminy Kobylanka na lata 2013 - 2022	2.1. Podjęcie działań w celu wzbogacenia oferty rekreacyjnej i sportowej na terenie gminy. 2.2. Podjąć działania w kierunku rozwoju atrakcyjności turystycznej gminy.	2.2.1 Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej. 1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką.
	3.7. Podejmowanie działań dla podniesienia jakości ochrony środowiska w gminie Kobylanka.	1.2.4 Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem
Gminna SRPS Gminy Kozielice na lata 2007 - 2015	Cel 1.1. Wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy Działanie 2. Tworzenie przyjaznych warunków do powstawania nowych miejsc pracy w gminie poprzez wspieranie przedsiębiorczości	1.1 .1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa; 1.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia, 1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych
Program Rozwoju Lokalnego dla Gminy Pyrzyce na lata 2011 – 2020	ZADANIA Jakość życia: 2. Ochrona środowiska naturalnego. 3. Zmniejszenie poziomu bezrobocia.	1.2.4 Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem,
	Sfera kultury i oświaty: 2. Zakończenie budowy Pyrzyckiego Domu Kultury. 3. Remont obiektów zabytkowych.	2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej. 1.2.5 Renowacja obiektów zabytkowych, historycznych i cennych przyrodniczo na „Szlaku dziedzictwa historyczno-przyrodniczego”
	Sfera gospodarki: 1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej przestrzeni produkcyjnej. 2. Tworzenie nowych miejsc pracy. 3. Wykorzystanie wód geotermalnych oraz rezerwy ciepła, szczególnie w okresie letnim. 5. Rozwój turystyki.	1.1.1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa. 1.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw. 1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia. 1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych. 1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką.
Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego	7.1. INFRASTRUKTURA Podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego infrastruktury kulturalnej.	2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej.

<p>Gminy StargardSzczeciński ki Na lata 2007-2020</p>	<p>7.2. GOSPODARKA Stworzyć warunki do dalszego rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy. Pozyskiwać inwestorów zewnętrznych dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.</p>	<p>1.1.1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa; 1.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia, 1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych</p>
	<p>7.3. PRZESTRZEŃ Podjąć działania w kierunku odnowy obszarów wiejskich, rewitalizacji dóbr kultury oraz dziedzictwa kulturowego.</p>	<p>1.2.5 Renowacja obiektów zabytkowych, historycznych i cennych przyrodniczo na „Szlaku dziedzictwa historyczno-przyrodniczego” 2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej.</p>
	<p>7.4. SPOŁECZNOŚĆ Stworzyć warunki równego dostępu do kultury, nauki, sportu i rekreacji wszystkim mieszkańcom gminy z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych. Podejmować działania na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałać wykluczeniom społecznym.</p>	<p>2.2.1 Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej 1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych.</p>
	<p>7.5. EKOLOGIA Stworzyć warunki do gospodarczego wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Podjąć działania w kierunku zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.</p>	<p>1.1 .1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa; 1.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia, 1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych 1.2.3 Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych.</p>
<p>Strategia Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Gminy Suchań Do 2019 Roku</p>	<p>EKOLOGIA - Priorytety Podjąć działania w kierunku budowy i realizacji programu ochrony środowiska w gminie oraz podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców.</p>	<p>1.2.3 Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych.</p>
	<p>GOSPODARKA - Priorytety Promować potencjał gospodarczy gminy. Tworzyć warunki dla napływu kapitału zewnętrznego. Umożliwiać rozwój bazy turystycznej.</p>	<p>1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką. 1.1 .1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa; 1.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia, 1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych</p>

	<p>SPOŁECZNOŚĆ - Priorytety Przeciwdziałać skutkom wysokiego bezrobocia. Tworzyć centra kultury oraz miejsca wypoczynku, rekreacji i sportu.</p>	<p>1.1 .1.Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa;1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3.Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia1.1.4.Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych 1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej,</p>
<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Warnice na lata 2014-2020</p>	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom. Cel operacyjny 2: Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy Działanie 4: Pozyskiwanie inwestorów, wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości oraz podmiotów ekonomii społecznej</p>	<p>1.1 .1.Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa;1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3.Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia, 1.1.4.Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych</p>
<p>Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Gryfińskiego</p>	<p>Społeczność - Cele niezbędne Stworzyć warunki do integracji społeczności lokalnej.</p>	<p>2.1.2 „Akademia Wolnego Czasu” 2.1.3 Powrót do tradycji2.2.2 „W zdrowym ciele zdrowy duch”- działania promujące zdrowy tryb życia.</p>
	<p>Gospodarka Cele pierwszorzędne Umożliwić budowę bazy turystycznej i podjąć działania w kierunku promocji turystycznej</p>	<p>1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką</p>
	<p>Stworzyć silny rynek pracy.</p>	<p>1.1.1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa.1.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw.1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia. 1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych.1.1.5. Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców.</p>
	<p>Ekologia Cele niezbędne Stworzyć warunki do zachowania, poprawy i wykorzystania walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego.</p>	<p>1.2.4 Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem1.2.5 Renowacja obiektów zabytkowych, historycznych i cennych przyrodniczo na „Szlaku dziedzictwa historyczno-przyrodniczego”</p>
	<p>Infrastruktura Cele pierwszorzędne Tworzyć warunki do rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.</p>	<p>2.2.1 Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej</p>

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Pyrzycki na lata 2014 – 2020	Zadanie3 Powiatowe Centrum Wsparcia Przedsiębiorczości	1.1 Wzrost innowacyjności gospodarki wpływający na zmniejszenie skutków bezrobocia obszaru1.1.1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa.1.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw.1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia. 1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych.1.1.5. Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców.
	Zadanie5 Powiatowy program przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy	1.1 .1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach zależnych od rybactwa;1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3.Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia1.1.4.Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych
	Zadanie13 Program Rozwoju Kultury Fizycznej i Sportu od 2018r.	2.2.1 Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej
Strategia Rozwoju Powiatu Stargardzkiego do roku 2015	Cel strategiczny I Stymulowanie rozwoju gospodarczego Powiatu i jakości życia jego mieszkańców I.1 Cel operacyjny Inicjowanie działań na rzecz podniesienia konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Powiatu I.5 Cel operacyjny Wspieranie działań na rzecz tworzenia i utrzymania miejsc pracy	1.1 Wzrost innowacyjności gospodarki wpływający na zmniejszenie skutków bezrobocia obszaru1.1.1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa.1.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw,1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia.1.1.4. Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych.1.1.5. Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców.
	Cel strategiczny II Kształtowanie korzystnych warunków rozwoju zasobów ludzkich II.4 Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego; II.5 Wspieranie i promowanie rozwoju turystyki, kultury i sportu w Powiecie	1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką 2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej. 2.2.1 Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej 2.2.2 „W zdrowym ciele zdrowy duch”- działania promujące zdrowy styl życia.
	Cel strategiczny III Rozwój infrastruktury technicznej z uwzględnieniem ochrony środowiska III.4 Poprawa środowiska naturalnego w Powiecie	1.2.4 Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem
Strategia Rozwoju Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	Cel strategiczny III. Wzmacnianie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	1.1 .1.Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa;1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3.Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia 1.1.4.Wspieranie włączenia społecznego i

		kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych
Kontrakt Samorządowy Pyrzyce+	Cel rozwojowy nr 2 Kreowanie i wdrażanie odpowiednich warunków dla młodych ludzi poprzez działania dostosowawcze związane z edukacją, adaptacją zawodową, wsparciem przedsiębiorczości, rozwojem specjalizacji gospodarczych oraz działania wspierające rodziny	1.1.1.Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa;1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3.Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia, 1.1.4.Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych
	Cel rozwojowy nr 4 Efektywne gospodarowanie zasobami na rzecz ochrony i rozwoju dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w celu pobudzania przedsiębiorczości na obszarze objętym Kontraktem oraz zwiększenia turystyki przyjazdowej.	1.2.4 Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem; 1.2.5 Renowacja obiektów zabytkowych, historycznych i cennych przyrodniczo na „Szlaku dziedzictwa historyczno-przyrodniczego”
Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020	Cel nr 1 Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania, 1.6 Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybolówstwa. Cel nr 4 Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami	1.1 .1.Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa;1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3.Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia, 1.1.4.Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych, 1.2.4 Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem; 1.2.5 Renowacja obiektów zabytkowych, historycznych i cennych przyrodniczo na „Szlaku dziedzictwa historyczno-przyrodniczego
	Cel nr 6 Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu	2.1.2 „Akademia Wolnego Czasu” 2.1.3 Powrót do tradycji2.2.2 „W zdrowym ciele zdrowy duch”- działania promujące zdrowy tryb życia.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami II.6.4. Poprawa stanu środowiska	1.1 .1.Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa;1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3.Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia,1.1.4.Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych
	III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	2.1.2 „Akademia Wolnego Czasu” 2.1.3 Powrót do tradycji2.2.2 „W zdrowym ciele zdrowy duch”- działania promujące zdrowy tryb życia.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020	C.szcz.1 Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, C.szcz.5Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	1.1 .1.Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa;1.1.2.Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości; 1.1.3.Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia, 1.1.4.Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych, 1.2.4 Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem;

5. Zgodność przedsięwzięć z celami przekrojowymi, o których mowa w art.63 ust.1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady(UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r w sprawie EFMiR przedstawia poniższa Tabela nr 35.

Art.63 ust.1	Przedsięwzięcia LSR
a) podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury	1.1 .1. Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa
b) wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury	1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia
c) wspieranie i wykorzystanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym operacje na rzecz łagodzenia zmiany klimatu	1.2.4 Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem;
d) propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego	1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką

6. Integracje podmiotów, zasobów, obszaru została przedstawiona w poniżej tabeli.

Tabela nr 36 Integracja podmiotów, zasobów, obszaru

<p>Cel ogólny 1. Wzrost aktywności gospodarczej, innowacyjności i atrakcyjności przestrzennej obszaru z zachowaniem i ochroną wartości przyrodniczych i kulturowych.</p>
<p>Spójne i kompleksowe podejście: cele szczegółowe tj. 1.1. Wzrost innowacyjności gospodarki wpływający na zmniejszenie skutków bezrobocia obszaru i 1.2 Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa historycznego obszaru wraz z przedsięwzięciami są powiązane ze sobą oraz wzajemnie się uzupełniają.</p>
<p>Użycie różnych metod: wsparcie poprzez przyznawanie premii na samozatrudnienie, dotacji na rozwój istniejących firm, organizację szkoleń dla przedsiębiorców, rybaków oraz dotacje dla JST, ngo, parafii, prowadzenie doradztwa, zakładka na stronie internetowej z informacjami dedykowanymi dla wnioskodawców, artykuły w lokalnej prasie i na stronie internetowej LGD, publikacje, konkursy, innowacyjne formy poznania dziedzictwa, dotacje na operacje wykorzystujące racjonalnie potencjał przyrodniczy i historyczny obszaru.</p>
<p>Zaangażowanie różnych sektorów i partnerów: a) gospodarczego: przedsiębiorcy, rolnicy, rybacy, b) społecznego: ngo, parafie, osoby fizyczne w szczególności z grup defowaryzowanych c) publicznego: Urzędy Gmin, instytucje kultury poprzez współpracę przy organizacji warsztatów, udostępnianiu pomieszczeń do spotkań, szkoleń, wydarzeń promocyjnych, d) partnerzy: Powiatowe Urzędy Pracy, Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Fundusz Poręczeń Kredytowych, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny, banki, partnerskie LGD .</p>
<p>Integrowanie różnych zasobów i branż działalności gospodarczej: prowadzenie szkoleń specjalistycznych dla przedsiębiorców przez lokalne i regionalne podmioty działające w tej branży; wykorzystanie lokalnych mediów, strony internetowej LGD do publikowania artykułów dla przedsiębiorców i osób zainteresowanych podjęciem działalności gospodarczej oraz do promocji lokalnej przedsiębiorczości, premiowanie projektów, które wykorzystują lokalne zasoby np. są skierowane do lokalnej społeczności, przedsiębiorcy chcą korzystać z usług specjalistów lub dostawców z lokalnego rynku, zakładają, rozwijają działalność gospodarczą, która przedkłada się na promocję lokalnych zasobów np. usługi turystyczne itp.</p>

<p>Odpowiedź na zidentyfikowaną w analizie SWOT słabą stronę/zagrożenie: brak instytucji otoczenia biznesu wspierających rozwój przedsiębiorczości, wysoki poziom bezrobocia; niskie kwalifikacje zawodowe i mała przedsiębiorczość mieszkańców; zbyt mała liczba miejsc noclegowych, żywieniowych, postępujące ograniczenia finansowe przedsiębiorców: ograniczone możliwości inwestowania w rozwój m.in. w nowoczesne innowacyjne technologie, niska świadomość ekologiczna mieszkańców, degradacja i dewastacja cennych obszarów przyrodniczych i zasobów historycznych.</p>
<p>Cel Ogólny 2. Współpraca, integracja i odnowa dla zwiększenia tożsamości i więzi społecznych oraz poczucia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców.</p>
<p>Spójne i kompleksowe podejście celów szczegółowych :2.1 Wzrost aktywności i integracji oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej; 2.2 Zwiększenie aktywności sportowej i promocja zdrowego trybu życia; 2.3 Promocja dziedzictwa lokalnego i obszaru objętego LSR wraz z przedsięwzięciami są powiązane ze sobą oraz wzajemnie się uzupełniają.</p>
<p>Użycie różnych metod: duże wsparcie finansowe dla NGO planujących realizację operacji związanych z budową, przebudową infrastruktury kulturalnej, turystycznej, rekreacyjnej do 95%, realizacja projektów grantowych- dofinansowanie do 80%, organizacja szkoleń, warsztatów, konferencji, konkursów, wydanie publikacji, ulotek, prowadzenie strony internetowej, doradztwo, publikowanie artykułów w lokalnej prasie, na stronie internetowej, projekty współpracy o zasięgu regionalnym, ponadregionalnym i międzynarodowym.</p>
<p>Zaangażowanie różnych sektorów i partnerów: a) społecznego m.in.: OSP, LKS, PZW, lokalni twórcy ludowi, parafie, stowarzyszenia, grupy nieformalne, KGW, osoby z grup defaworyzowanych b) gospodarczego: rolnicy, przedsiębiorcy, rybacy, c) publicznego: Urzędy Gmin, instytucje kultury poprzez współpracę przy organizacji warsztatów, wydarzeń, udostępnianiu pomieszczeń do spotkań, szkoleń, d) partnerzy: Muzeum w Stargardzie, Książnica Stargardzka, ZUT, partnerskie LGD przy projekcie współpracy.</p>
<p>Integrowanie różnych zasobów i branż działalności gospodarczej: przy wydawaniu publikacji, ulotek, kalendarzy współpraca z drukarniami, grafikami; przy budowie i przebudowie obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami z branży: budowlanej, stolarskiej, dekarzkiej itp.; przy realizacji szkoleń, wyjazdów studyjnych poprzez współpracę z lokalnymi firmami szkoleniowymi, cateringowymi, firmami transportowymi, domami kultury, stowarzyszeniami.</p>
<p>Odpowiedź na zidentyfikowaną w analizie SWOT słabą stronę /zagrożenie: mała aktywność mieszkańców, niska integracja, niedostatecznie rozwinięta infrastruktura , rekreacyjna, kulturalna, brak oferty spędzania wolnego czasu, brak imprez integrujących mieszkańców obszaru, słaba promocja, postawy roszczeniowe, patologie.</p>
<p>LSR integruje przynajmniej 3 branże działalności gospodarczej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) branżę turystyczną, 2) branżę budowlaną, 3) branżę rybacką

7.Zgodność celów i przedsięwzięć LSR z trzema celami przekrojowymi PROW 2014-2020.

Tabela nr 37. Zgodność celów i przedsięwzięć LSR z celami przekrojowymi PROW 2014-2020

Cele główne	Cele szczegółowe	Zgodność celów i przedsięwzięć LSR z celami przekrojowymi PROW 2014-2020: Środowisko oraz Łagodzenie zmian klimatu i przystosowanie się do niej	Zgodność celów i przedsięwzięć LSR z celem przekrojowym PROW 2014-2020 - Innowacje	Przedsięwzięcia
1. Wzrost aktywności gospodarczej, innowacyjność i atrakcyjności przestrzennej obszaru z zachowaniem i ochroną wartości przyrodniczych i kulturowych.	1.1 Wzrost innowacyjności i gospodarki wpływający na zmniejszenie skutków bezrobocia obszaru	Do celów środowiskowo-klimatycznych przyczynią się: <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie w budownictwie materiały termoizolacyjne • zakup energooszczędnych maszyn urządzeń, narzędzi sprzętów • zastosowanie nowoczesnych technologii odzyskiwania ciepła • zastosowanie ekologicznych rozwiązań gospodarki odpadami • wykorzystanie OZE 	Zakłada się innowacyjność: <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązań podczas realizacji projektów – wykorzystanie rozwiązań i materiałów, w technologii zakupionych maszyn, urządzeń, sprzętów • docierania do konsumenta (metody inne niż dotychczas stosowane) • proponowanych towarów (towary i usługi dotychczas niedostępne) innowacyjny marketing 	<p>1.1.1 Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa.</p> <p>1.1.2 Wspieranie rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości.</p> <p>1.1.3. Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia.</p> <p>1.1.4 Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych</p> <p>1.1.5. Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców</p> <p>1.1.6. Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców z obszarów zależnych od rybactwa</p>
	1.2 Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa historycznego obszaru	Do celów środowiskowo-klimatycznych przyczynią się: <ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczenie miejsc nad jeziorami poprzez wybudowanie ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktura rekreacyjna i turystyczna • zastosowanie ekologicznych materiałów w budowie infrastruktury • wykorzystanie usług nie oddziałujących negatywnie na środowisko • promowanie walorów środowiska • Zwiększenie wiedzy, świadomości na 	Zakłada się innowacyjność: <ul style="list-style-type: none"> • innowacyjne formy poznania dziedzictwa- geocaching, questy • zastosowanie oświetlenia z wykorzystaniem OZE w miejscach historycznie związanych z rybactwem. • Zakup innowacyjnego sprzętu w celu walki z kłusownictwem • Wzrost wiedzy na temat innowacyjnej formy powstania atrakcji turystycznej na przykładzie EKOMUZEUM 	<p>1.2.1. "WIR w sieci" Wspieranie współpracy sektora publicznego z podmiotami społeczno-gospodarczymi ,</p> <p>1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką</p> <p>1.2.3 Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych</p> <p>1.2.4 Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem</p>

		<p>temat dziedzictwa poprzez konkursy, publikacje,</p> <ul style="list-style-type: none"> •renowacja zabytkowych obiektów historycznych i przyrodniczych, •promowanie postaw prośrodowiskowych i proklimatycznych 		1.2.5.Renowacja obiektów zabytkowych, historycznych i cennych przyrodniczo na "Szlaku dziedzictwa historyczno-przyrodniczego
Cel Ogólny 2. Współpraca, integracja i odnowa dla zwiększenia tożsamości i więzi społecznych oraz poczucia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców.	2.1 Wzrost aktywności i integracji oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej	Do celów środowiskowo-klimatycznych przyczynią się:	Zakłada się innowacyjność: <ul style="list-style-type: none"> •Zastosowanie OZE w budynkach użyteczności publicznej •poziomu współpracy mieszkańców i NGO •nowe formy wspierania i aktywizacji poprzez granty •promowanie innowacyjnych technik dziennikarskich 	2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej.
		<ul style="list-style-type: none"> •zastosowanie ekologicznych materiałów w budowie infrastruktury •wykorzystanie usług nie oddziałujących negatywnie na środowisko •zastosowanie w budownictwie materiałów termoizolacyjnych, •podnoszenie świadomości ekologicznej •poszanowanie tradycji •wzrost wiedzy na temat dziedzictwa 		2.1.2 "Akademia Wolnego Czasu".
				2.1.3. Powrót do tradycji.
				2.1.4. Młodzieżowa Akademia Komunikacji
	2.2. Zwiększenie aktywności sportowej i promocja zdrowego trybu życia	Do celów środowiskowo-klimatycznych przyczynią się:	Zakłada się innowacyjność: <ul style="list-style-type: none"> • – wykorzystanie rozwiązań i materiałów np. OZE w świetleniu, •w komunikacji z mieszkańcami •form prezentowania mieszkańcom dziedzictwa lokalnego •poziomu współpracy mieszkańców i NGO 	2.2.1. Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej
		<ul style="list-style-type: none"> •zastosowanie ekologicznych materiałów w budowie infrastruktury •podnoszenie świadomości ekologicznej •promowanie postaw prośrodowiskowych i proklimatycznych •propagowanie aktywnego sposobu życia 		2.2.3. "W zdrowym ciele zdrowy duch" - działania promujące zdrowy tryb życia
2.3. Promocja dziedzictwa lokalnego i obszaru objętego LSR	Do celów środowiskowo-klimatycznych przyczynią się:	Zakłada się innowacyjność: <ul style="list-style-type: none"> •charakteru podejmowanych działań •form komunikacji z turystami, mieszkańcami(materiały, środki przekazu)przygotowanych materiałów promocyjnych- aplikacja, •poziomu współpracy mieszkańców i NGO 	2.3.1. Bogactwo naszych jezior-promocja obszarów historycznie związanych z rybaństwem	
	<ul style="list-style-type: none"> •podnoszenie świadomości ekologicznej •promowanie postaw prośrodowiskowych i proklimatycznych 		2.3.2. Polskie Trasy.pl	
	<ul style="list-style-type: none"> •promowanie aktywnego trybu życia •promowanie walorów środowiska naturalnego (publikacje, aplikacja, imprezy) 		2.3.3. WIR w promocji i informacji	

Rozdział XI MONITORING I EWALUACJA

Działalność każdego partnerstwa powinna być na bieżąco monitorowana i poddawana autoewaluacji, w celu zbadania czy dobrze realizowane są postawione przed nim zadania i po to by ciągle podnosić jakości i efektywności działania. Elementami podlegającymi ocenie jest zarówno wydolność organizacyjna LGD i zaplanowana lokalna strategia rozwoju. Perspektywa realizacji lokalnej strategii rozwoju jest rozciągnięta w czasie, w tym okresie może zaistnieć wiele nowych okoliczności mających wpływ na przyjęte i jedynie poprzez proces stałego monitorowania i ewaluacji strategii LGD jest w stanie szybko zareagować na zmiany i wprowadzić odpowiednie rozwiązania np. dokonać aktualizacji LSR. Monitoring i ewaluacja LSR są kluczowymi elementami skutecznego procesu jej wdrażania, zapewniającymi pozyskanie informacji na temat postępów prowadzonych działań, w głównej mierze w kontekście realizacji przyjętych celów strategicznych i operacyjnych.

Monitorowanie realizacji LSR stanowi równoległy do jej wdrażania, ciągły, rutynowy proces wymagający zbierania najbardziej bezpośrednich efektów wdrażania i analizy danych ilościowych i jakościowych oraz raportowania wyników w określonych przedziałach czasowych. Dla sprawnej jego realizacji, przyjmuje się, iż proces monitorowania, z uwagi na charakter prowadzonych działań, w sposób ciągły i na bieżąco prowadzony będzie przez biuro LGD. Natomiast w odstępach rocznych dokonywana będzie przez **Zarząd analiza monitoringu**, by w razie potrzeby skorygować zaistniałe nieprawidłowości. Jako metodę raportowania przyjmuje się pisemne sprawozdania nt. postępów w realizacji LSR. Niezbędnych danych do opracowania niniejszych raportów dostarczać będzie Zarządowi biuro LGD. Treść sprawozdań, zgodnie z zasadą jawności działania LGD, będzie podawana do wiadomości publicznej za pośrednictwem strony internetowej Stowarzyszenia „WIR”

Ewaluacja jest oceną jakości podejmowanych działań, mocnych i słabych stron działania LGD. Jest to systematyczne badanie wartości LSR z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu jej usprawnienia. Głównym celem ewaluacji jest ocena rzeczywistych efektów realizacji LSR i odpowiedzią na pytanie, czy nasze działania przyniosły efekty. Uzyskane wyniki prezentowane będą w formie raportów i upubliczniane za pośrednictwem strony internetowej LGD. W procesie ewaluacji LGD uwzględniła metody partycypacji społecznej m.in. badania ankietowe, wywiady bezpośrednie/telefoniczne/mailowe/, spotkania konsultacyjne. Wyniki ewaluacji przemienią się w konkretne działania (np. zmiana procedur, lokalnych kryteriów wyboru operacji) na podstawie uchwał przygotowanych Walne Zebrania Członków.

Organem odpowiedzialnym za proces ewaluacji jest Rada Stowarzyszenia „WIR” jako organ decyzyjny, działający w oparciu o Regulamin Rady zatwierdzony przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia. Rada wybiera spośród swoich członków osobę, która będzie pełnić funkcję Ewaluatora. Ewaluator zbuduje **czterooosobowy zespół do spraw ewaluacji**, składający się z przedstawicieli Rady (3 osoby w tym Ewaluator) reprezentujących każdy sektor, jednego przedstawiciela Zarządu. Zadania **zespołu do spraw ewaluacji** będą polegały na opracowaniu narzędzi ewaluacji oraz przeprowadzeniu działań ewaluacyjnych i raportowanie wyników ewaluacji na posiedzeniach Rady oraz Walnym Zebraniu Członków. Obsługę techniczną zespołu prowadzi pracownik biura LGD mający w swoim zakresie zadania monitoringu.

Planuje się przeprowadzenie ewaluacji wewnętrznej w trakcie wdrażania LSR (on-going) ~~tj. w 2018 r. i 2020 r., której celem będzie oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów, zwłaszcza pod względem osiągnięcia poziomu realizacji zakładanych produktów i osiągniętych rezultatów.~~ **Będą to corocznie na początku roku przeprowadzane ćwiczenia analityczno-refleksyjne, których celem będzie bieżąca analiza procesu wdrażania i jego efektów oraz zmian w otoczeniu LSR, tak by lepiej rozumieć osiągnięte rezultaty i umieć z wyprzedzeniem oszacować, w jakim stopniu zbliżają nas one do osiągnięcia celów. Rozważania te będą mogły być podstawą do podejmowania decyzji o ewentualnej zmianie kierunku działań – jeśli to będzie konieczne – oraz będą stanowić wkład w ewaluację ex-post.**

Wyniki ewaluacji zostaną wykorzystane do aktualizacji strategii. Przeprowadzona zostanie również ocena na etapie programowania założeń, w tym szczególnie celów oraz przyjętych wskaźników oraz aktualnego kontekstu realizacji LSR. Będzie to szczególnie ważne, gdyż zmiana warunków społeczno-gospodarczych w okresie wdrażania strategii może spowodować dezaktualizację początkowej diagnozy, która stała się punktem wyjścia dla realizowanej LSR. W konsekwencji wyniki takiej ewaluacji mogą się przyczynić do pewnych modyfikacji realizacji LSR oraz aktualizacji przyjętych założeń, zarówno w zakładanych okresach ewaluacji jak i poza nimi

Po zakończeniu wdrażania LSR zostanie przeprowadzona w 2022 r. ewaluacja końcowa (ewaluacja ex-post), której celem jest określenie długotrwałych efektów strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy.

Proces ewaluacji z perspektywy Lokalnej Grupy Działania został podzielony na następujące etapy:

1. Lokalna Grupa Działania identyfikuje potrzebę ewaluacji (może to nastąpić na wniosek z uzasadnieniem członka Rady/ lub Ewaluatora/ lub członka Zarządu/ lub grupy potencjalnych beneficjentów **zarówno w zakładanych**

- okresach ewaluacji jak i poza nimi**), czyli oceny swoich działań oraz strategii. Po otrzymaniu takiego wniosku Rada analizuje go i podejmuje działania w zakresie przeprowadzenia ewaluacji.
2. Zespół ds. ewaluacji odpowiedzialny za przebieg tego procesu, po podjęciu decyzji o ewaluacji, we współpracy z firmą zewnętrzną badawczą dokonuje właściwej konceptualizacji badania. Na tym etapie formułuje pytania, na które szukamy odpowiedzi; przyjmuje się kryteria i wskaźniki, stanowiące podstawę przeprowadzania ewaluacji; wybiera się zagadnienia konieczne do przeanalizowania, aby uzyskać odpowiedzi na postawione pytania; określa się grupę, do której trzeba dotrzeć, aby zapytać o nurtujące nas kwestie (próba badawcza); to także czas budowania narzędzi ewaluacji.
 3. Zespół do spraw ewaluacji we współpracy z firmą zewnętrzną badawczą zbiera dane do oceny, poprzez użycie odpowiednich metod i narzędzi; dokonywane są prace badawcze oraz analizowane zebrane dane. Metody zbierania danych na potrzeby ewaluacji to np: analiza dokumentów, wywiady indywidualne, kwestionariusze, zogniskowane wywiady grupowe, obserwacja oraz techniki grupowe. Na tym etapie stosowane są metody angażujące społeczność lokalną tj. reprezentantów wszystkich sektorów z uwzględnieniem przedstawicieli sektora rybackiego.
 4. Zespół do spraw ewaluacji we współpracy z firmą zewnętrzną badawczą analizuje pozyskane dane i opisuje wnioski z ewaluacji stosując zarówno metody statystyczne analizy danych, jak i metody ekonomiczne, metodę analizy treści i inne.
 5. Zespół do spraw ewaluacji we współpracy z firmą zewnętrzną badawczą opracowuje raport z ewaluacji – wyniki ewaluacji są prezentowane w formie raportu oraz poddawane dyskusji i konsultacji z Radą i Zarządem.
 6. Zespół do spraw ewaluacji we współpracy z firmą zewnętrzną badawczą po zakończeniu konsultacji wypracowują działania naprawcze w celu usprawnienia działań i pod kątem realizacji założonych celów rozwoju lokalnego. Ewaluator przedstawia Raport z ewaluacji wraz z rekomendowanymi działaniami naprawczymi do zaopiniowania Walnemu Zebraniu Członków LGD.

EWALUACJA LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

Elementy podlegające ocenie:

1. Elementy funkcjonowania podlegające ewaluacji:

- a) pracownicy biura LGD – badaniu podlegać będzie rzetelność i terminowość wypełniania obowiązków wskazanych w umowach,
- b) biuro LGD – badaniu podlegać będzie funkcjonowanie i efektywność pracy biura oraz czy realizacja LSR odbywa się zgodnie z harmonogramem,
- c) Stowarzyszenie – badaniu podlegać będzie jakość partnerstwa, sprawność funkcjonowania LGD, przedsięwzięcia zrealizowane w danym roku kalendarzowym wraz z oceną wpływu operacji na realizację celów LSR,
- d) organ decyzyjny – badaniu podlegać będzie efektywność pracy organów decyzyjnego, sprawność podejmowania decyzji,
- e) procedury – badaniu podlegać będzie przestrzeganie procedur oraz regulaminów, efektywność stosowanych procedur, ocena przebiegu konkursów,
- f) sposób przepływu informacji/ plan komunikacji – badaniu podlegać będzie sposób, skuteczność i użyteczność przepływu informacji,
- g) promocja – badaniu podlegać będzie skuteczność, użyteczność i trwałość wykorzystywanych narzędzi promocji,
- h) aktywizacja – badaniu podlegać będzie efektywność i trafność aktywizacji lokalnej społeczności w tym skierowanych do grup defaworyzowanych,
- i) współpraca – badaniu podlegać będzie efektywność i trwałość, współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej,
- j) przedsięwzięcia, projekty – badaniu podlegać będzie jakość merytoryczno-techniczna projektów, ocena wpływu na realizację celów LSR

2. Elementy wdrażania LSR podlegające ewaluacji:

- a) cele i wskaźniki określone w LSR – badaniu podlegać będzie powszechność dokumentu na obszarze LGD, stopień realizacji celów i wskaźników,
- b) realizowane operacje – stopień realizacji wybranych do dofinansowania operacji, opis efektów, wpływ zrealizowanych przedsięwzięć na osiągnięcie celów LSR, efektywność projektów,
- c) budżet – trafność, efektywność i użyteczność wykorzystania budżetu na poszczególne operacje, granty i działania własne LGD,
- d) kryteria i procedury wyboru operacji – jakość stosowanych kryteriów i procedur wyboru operacji, opinia społeczności lokalnej na temat wdrażania LSR i realizowanych operacji,
- e) przebieg konkursów – trafność i efektywność przeprowadzanych konkursów

Kryteria według których będzie sporządzana ocena

1. **Trafność**—odpowiadamy na pytanie - w jaki sposób podejmowane operacje przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR? Stopień osiągnięcia zakładanych celów zwłaszcza pod względem dostarczonych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno-gospodarczych. W jakim stopniu przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom na obszarze objętym LSR i realnym potrzebom beneficjentów.
2. **Efektywność**— odpowiadamy na pytanie - jaki jest poziomu „ekonomiczności” projektu, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów, przy czym przez nakłady należy rozumieć finansowe, ludzkie i poświęcony czas.
3. **Skuteczność**— odpowiadamy na pytanie - na ile cele i przedsięwzięcia, zdefiniowane na etapie opracowywania LSR, zostały osiągnięte, czyli ocena stopnia skuteczności.
4. **Użyteczność**— odpowiadamy na pytanie - jaka jest użyteczność LSR, czyli stopień zaspokojenia potrzeb beneficjentów w wyniku osiągnięcia rezultatów podejmowanych operacji.
5. **Trwałość**— odpowiadamy na pytanie - czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać do zakończenia finansowania w ramach LSR oraz czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie na procesy lokalnego rozwoju.

Czas i okres przeprowadzenia oceny.

1. Przygotowanie projektu ewaluacji: po ponad 2 latach wdrażania LSR w 2018r., i po kolejnych 2 latach realizacji LSROR w 2020r. i na koniec realizacji strategii podsumowująca w 2022 r.
2. Gromadzenie danych, konsultowanie z lokalną społecznością i analiza danych: 8 tygodni.
3. Pisanie raportu: 4 tygodnie.
4. Prezentacja wyników ewaluacji.

Przykładowe sposoby pomiaru

1. wywiady z wnioskodawcami, członkami LGD,
2. dokumentacja własna, opinie zarządu,
3. analiza danych wtórnych zgromadzonych w biurze LGD,
4. statystyki,
5. analiza badania ankietowego,
6. analiza przeprowadzona na podstawie wywiadów z beneficjentami, wnioskodawcami, pracownikami LGD,
7. wizje lokalne w miejscu realizacji operacji,
8. rejestr danych,
9. karta udzielonego doradztwa,
10. rejestr złożonych wniosków,
11. listy obecności,
12. opinia kierownika nt. pracowników biura

W procesie ewaluacji analizie zostaną poddane wnioski i opinie sformułowane podczas realizacji planu komunikacji na podstawie przeprowadzonych ankiet.

MONITORING LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

Elementy podlegające monitorowaniu

1. realizacja harmonogramu ogłaszania konkursów,
2. stopień wykorzystania budżetu,
3. realizacja wskaźników LSR,
4. realizacja planu komunikacji i jego ocena,
5. realizacja planowanych zadań w zakresie animacji i ich ocena
6. realizacja planu szkoleń dla organów decyzyjnych i pracowników biura,
7. zainteresowanie naborami wniosków,
8. jakość doradztwa,
9. zainteresowanie stroną internetową LGD i portalem społecznościowym,
10. jakość partnerstwa,
11. zainteresowanie ofertą LSR przez grupy defaworyzowane,
12. postęp w realizacji projektów współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej między LGD.

Sposób pozyskiwania danych

- a) rejestrywniosków,
- b) analiza danych wtórnych zgromadzonych w biurze LGD
- c) karta udzielonego doradztwa,
- d) listy obecności,
- e) dokumentacja własna,

- f) ankiety oceny doradztwa i obsługi,
- g) ankiety oceny planu komunikacji i animacji

Czas i okres pomiaru pozyskiwania danych – dane zbierane będą na bieżąco - w miarę zdarzania się jakichś faktów, bez opóźnienia, terminowo.

Formularze sprawozdań i ankiet do zbierania danych zostaną przekazane podlegającym badaniu.

Sposób zapewnienia przekazywania danych przez beneficjentów - np. oświadczenia o udostępnianiu danych dla LGD oraz zobowiązanie dostarczenia sprawozdania z realizacji operacji wraz z dokumentacją zdjęciową (wg. wzoru opracowanego przez LGD), zostaną zamieszczone w karcie opisu operacji, która jest wymaganym przez LGD załącznikiem do wniosku o dofinansowanie.

Ankiety po różnych realizowanych formach komunikacji lub animacji będą wręczane i po wypełnieniu zbierane do przeprowadzenia analizy.

Rozdział XII STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

LGD przeprowadzała analizę pod kątem spełnienia kryterium kwalifikujących do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wystąpiła do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z zapytaniem o konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Biorąc pod uwagę charakter działań przewidywanych do zrealizowania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju można stwierdzić, że nie spełnia ona normy zawartej w art. 46 pkt. 3 ustawy o ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Organ rozważający kryteria zawarte w art. 46 pkt 3 w/w ustawy prognozował, że realizacja ustaleń dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000.

Przy rozważaniu konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny na środowisko wzięto pod uwagę uwarunkowania wynikające z art. 49 ustawy o OOS, a mianowicie:

1. Charakter działań przewidzianych w projektowanym dokumencie - Dokument, jakim jest Lokalna Strategia Rozwoju opracowywana przez Stowarzyszenie "WIR" -Wiejska Inicjatywa Rozwoju obejmuje planowane działania które wpłyną na wzrost aktywności mieszkańców w życiu społecznym i gospodarczym. Zadania inwestycyjne i nie inwestycyjne w Lokalnej Strategii Rozwoju skupiać się będą w szczególności na:
 - 1) wzmocnieniu kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych,
 - 2) rozwoju przedsiębiorczości na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju,
 - 3) tworzeniu sieci podmiotów prowadzących działalność na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju,
 - 4) rozwoju rynków zbytu produktów i usług lokalnych,
 - 5) zachowaniu dziedzictwa lokalnego, tj. specyficznego dla danego obszaru,
 - 6) rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury, w tym m.in. turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej itp.
 - 7) promowaniu: produktów lub usług lokalnych, rynków zbytu produktów i usług lokalnych, turystyki, rekreacji, kultury.
2. Rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko – realizacja zadań wskazanych w strategii będzie rozłożona w czasie i przestrzeni. LSR nie przewiduje wystąpienia oddziaływań na środowisko.
3. Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko - obszarem objętym oddziaływaniem na środowisko w ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju jest teren NATURA 2000: **obszar ochrony ptaków (OSO):** Jezioro Miedwie i Okolice (gm. Bielice, Stare Czarnowo, Pyrzyce, Warnice, Kobylanka, Stargard Ostoja Ińska (Chociwel, Dobrzany, Ińsko, Marianowo, Stara Dąbrowa, Suchań); **obszar ochrony siedlisk (SOO):** Dolina Krąpieli (Stargard, Marianowo); Dolina Płoni i Jezioro Miedwie (Kobylanka, Stargard, Stare Czarnowo), Wzgórze Bukowe (Kobylanka, Stare Czarnowo), Parki krajobrazowe: Iński Park Krajobrazowy (Ińsko, Chociwel, Dobrzany); Szczeciński Park Krajobrazowy "Puszcza Bukowa" (Stare Czarnowo), Rezerваты: r. stepowe w gm. Warnice („Brodogóry I”, „Stary Przylep”) i Pyrzyce („Brodogóry”); r. geomorfologiczny w gm. Stargard („Ozy Kiczarowskie”); r. florystyczny gm. Marianowo („Gogolewo”); r. krajobrazowy, florystyczne w gm. Ińsko („Głowacz”, „Kamienna Buczyna”, „Wyspa Sołtyski”, „Krzemieńskie Źródłiska”, „Bórbagno Miałka”, r. florystyczne w Starym Czarnowie („Trawiasta Buczyna”, „Źródłiskowa Buczyna”, „Kołowskie Parowy”, „Buczynowe Wąwozy”), Użytki ekologiczne: gm. Kozielice (płd. brzeg j. Świdno); „Żabie oczko na Ziemi Stargardzkiej”; w gm. Dobrzany „Bagno Ciszewo”;
4. W wyniku realizacji założeń LSR nie wystąpią negatywne oddziaływania środowisko. Na dalszych etapach inwestycyjnych poszczególne przedsięwzięcia będą miały, w miarę potrzeb, przeprowadzane oceny oddziaływania na środowisko w celu wykluczenia negatywnych oddziaływań.

Podsumowanie

Realizacja ustaleń Lokalnej Strategii Rozwoju nie spowoduje negatywnego oddziaływania na środowisko i formy ochrony przyrody, w tym nie spowoduje negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 tj. nie wpłynie na stan i zachowanie gatunków i siedlisk będących przedmiotem ich ochrony. **Strategia nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny na środowisko.**

Załącznik nr 1. Procedura aktualizacji LSR na lata 2015-2023

1. Wdrażanie i sposób aktualizacji LSR odbywa się w drodze Uchwały Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia "WIR" - Wiejska Inicjatywa Rozwoju.
2. Walne Zebranie powierza wdrażanie LSR Zarządowi LGD. Zarząd będzie zarządzał procesem realizacji Strategii i koordynował działania prowadzące do osiągnięcia wyznaczonych w niej celów, przedsięwzięć i wskaźników.
3. Wszelkie zmiany będą poprzedzane konsultacjami społecznymi z mieszkańcami obszaru wdrażania LSR.
4. Zarząd poprzez biuro będzie informował mieszkańców o stanie wdrażania LSR, co zostało przedstawione szczegółowo w Planie Komunikacji, będzie organizował szereg działań wpływających na zwiększenie wiedzy na temat LSR i LGD poprzez animacje (Rozdział II LSR), będzie również prowadzony monitoring i ewaluacja (Rozdział XI LSR).
5. Procedury ustalania lub zmian kryteriów wyboru zawarte są w „Kryteriach wyboru operacji wraz z procedurą ustalania lub zmiany kryteriów” oraz w „Kryteriach wyboru i oceny grantobiorców wraz z procedurą ustalania lub zmiany kryteriów”.

Załącznik nr 2. Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu opisane są w Rozdziale XI, podsumowanie monitoringu i ewaluacji przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Procedury realizacji badania ewaluacji i monitoringu.

CO SIĘ BADA	KTO WYKONUJE?	JAK SIĘ WYKONUJE?	KIEDY?	OCENA
Pytania badawcze; elementy funkcjonowania i wdrażania podlegające ocenie	Najczęściej zewnątrzni i niezależni eksperci (ewaluacja zew.), ale także osoby zaangażowane we wdrażanie (w przypadku ewaluacji wew. i monitoringu)	Źródła danych i metody ich zbierania; kryteria według których będzie przeprowadzana ocena realizacji LSR i funkcjonowania LGD, a także sposób dokonywania pomiaru	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych, wskaźniki.
Elementy funkcjonowania LGD podlegające ewaluacji				
Pracownicy biura LGD	Firma badawcza zewnętrzna wraz z zespołem ds. ewaluacji	Opinia kierownika nt. pracowników biura	Czas pomiaru - co 2 lata - terminy zaplanowanych ewaluacji 2018 r., 2020 r., i w niepełnym zakresie badanych elementów w 2022 r.	Rzetelne i terminowe wypełnianie obowiązków wskazanych w umowie.
Biuro LGD		Wywiad z wnioskodawcami, członkami LGD		Funkcjonowanie i efektywność pracy biura LGD. Realizacja LSR zgodnie z harmonogramem.
Stowarzyszenie		Dokumentacja własna, opinia zarządu		Jakość partnerstwa, sprawność funkcjonowania LGD, wszystkie zrealizowane w danym roku kalendarzowym przedsięwzięcia wraz z oceną wpływu na realizację celów.
Organ decyzyjny		Dokumentacja własna		Efektywność pracy Rady oraz sprawność

				podejmowania decyzji.
Procedury		Dokumentacja własna – analiza ankiet, listy uczestników, statystyki, wywiady z Wnioskodawcami, Beneficjentami, lokalną społecznością opinia zarządu		Przestrzeganie procedur oraz regulaminu Efektywność stosowanych procedur, ocena przebiegu konkursów.
Przepływ informacji				Sposoby i efektywność przepływu informacji i sprawność w podejmowaniu decyzji.
Promocja				Skuteczność, użyteczność i trwałość wykorzystywanych narzędzi promocji.
Aktywizacja				Efektywność, trafność i trwałość aktywizacji lokalnej społeczności.
Współpraca				Efektywność i trwałość współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.
Przedsięwzięcia, projekty		Rejestry, statystyki, dokumentacja własna		Jakość merytoryczno-techniczna projektów, ocena wpływu na realizację celów LSR.
Zainteresowanie ofertą LSR przez grupy defaworyzowane i ocena		Dokumentacja własna: listy uczestników, sprawozdania, ankiety		Stopień zainteresowania ofertą LSR skierowaną do grup defaworyzowanych. Ocena trafności doboru form i treści.
Elementy wdrażania LGD podlegające ewaluacji				
Cele i wskaźniki określone w LSR				Powszechność dokumentu na obszarze LGD, stopień realizacji celów i wskaźników.
Realizowane operacje				Stopień realizacji wybranych operacji, opis efektów, wpływu zrealizowanych przedsięwzięć na osiągnięcie celów LSR, efektywność projektów.
Budżet	Firma badawcza zewnętrzna wraz z zespołem ds. ewaluacji	Analiza przeprowadzona przez ekspertów na postawie wywiadów z pracownikami LGD, beneficjentami, wnioskodawcami, lokalną społecznością, oraz wizji lokalnych w miejscu realizacji operacji	Czas pomiaru - co 2 lata - terminy zaplanowanych ewaluacji 2018 r., 2020 r., i w niepełnym zakresie badanych elementów w 2022 r.	Trafność, efektywność i użyteczność wykorzystania budżetu na poszczególne operacje, granty i działania własne LGD.
Kryteria i procedury wyboru operacji				Jakość stosowanych kryteriów i procedur wyboru operacji, opinia społeczności lokalnej na temat wdrażania LSR i realizowanych operacji.
Przebieg konkursów		Rejestry, dokumentacja własna		Trafność i efektywność przeprowadzanych konkursów.
Elementy funkcjonowania LGD podlegające monitorowaniu				
Harmonogram konkursów	Pracownicy biura LGD/	Rejestr naboru wniosków/	Czas pomiaru: elementy będą monitorowane na bieżąco - w miarę zdarzania się jakichś faktów; bez	Zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem.
Stopień wykorzystania	w zakresie dotyczącym	Lista wybranych		Stopień wykorzystania PROW i PO RYBY,

budżetu	pracowników - kierownik biura/ w zakresie dotyczącym kierownika Zarząd	operacji/podpisanych umów	opóźnienia, terminowo	wysokość zakontraktowanych środków.	
Wskaźniki realizacji LSR				Postęp w realizacji wskaźników.	
Realizacja planu komunikacji i jego ocena		Dokumentacja własna np. sprawozdania, dokumentacja zdjęciowa, listy uczestnictwa, artykuły, licznik wejść na stronę, ankiety satysfakcji i oceny			Postęp w realizacji planów: komunikacji, animacji, szkoleń organów LGD. Efektywność prowadzonych działań (liczba osób zachęconych do uczestnictwa), skuteczność stosowanych narzędzi.
Realizacja planowanych zadań w zakresie animacji i ich ocena					
Realizacja planu szkoleń dla organów decyzyjnych i jego ocena					
zainteresowanie naborami wniosków		Karta udzielonego doradztwa, rejestr złożonych wniosków			Stopień zainteresowania konkursami, liczba udzielonych porad lub konsultacji, liczba zgłoszonych projektów o dofinansowanie i ich jakość.
jakość doradztwa		Ankieta, ilość uzupełnień i poprawek			Właściwy dobór pracowników i poziom przygotowania merytorycznego kadry LGD do wdrażania LSR.
zainteresowanie stroną internetową i portalem społecz.		Liczba wejść na strony			Atrakcyjność strony w zakresie treści merytorycznych, grafiki, czytelności.
Jakość partnerstwa		Dokumentacja własna			Udział przedstawicieli poszczególnych sektorów w różnych formach szkoleniowych, warsztatowych, spotkaniach.
zainteresowanie ofertą LSR przez grupy defaworyzowane i ocena		Dokumentacja własna., listy uczestników, ankiety			Stopień zainteresowania ofertą LSR skierowaną do grup defaworyzowanych. Ocena trafności doboru form i treści.
Realizacja projektów współpracy	Umowy, dokumentacja własna		Postęp w realizacji zaplanowanych projektów współpracy.		

Załącznik nr 3. Plan działania – harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu

Tabela nr 1. Plan działania – harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu

	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Program	Poddziałanie /zakres programu
		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel ogólny I Wzrost aktywności gospodarczej, innowacyjności i atrakcyjności przestrzennej obszaru z zachowaniem i ochroną wartości przyrodniczych i kulturowych														
Cel szczegółowy 1.1 : Wzrost innowacyjności gospodarki wpływający na zmniejszenie skutków bezrobocia obszaru														
1.1.1 Wspieranie rozwoju działalności przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	9 szt	100	1 200 000	0	0	0	0	0	0	9	1 200 000	PORiM	Realizacja LSR
1.1.2 Wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw	Liczba zrealizowanych operacji polegających	10 szt	67,33	2 200 000	5 szt	100	1 200 000	0	0	0	15	3 400 000	PROW	Realizacja LSR

w	ych na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa													
1.1.3 Wspieranie restrukturyzacji działalności rybaków lub dywersyfikacja zatrudnienia	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	6 szt	100	600 000	0	0	0	0	0	0	6	600 000	PORiM	Realizacja LSR
1.1.4 Wspieranie włączenia społecznego i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród grup defaworyzowanych	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	20 szt	62	1 000 000	12 szt	100	600 000	0	0	0	32	1 600 000	PROW	Realizacja LSR
1.1.5 Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców	Liczba wydarzeń	15 szt	59	15 900	6 szt	100	18 750	0	0	0	21	34 650	PROW	Aktywizacja

1.1.6 Podnoszenie wiedzy, umiejętności i postaw przedsiębiorców w z obszarów zależnych od rybactwa	Liczba wydarzeń	6 szt	100	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	PORi M	
Razem cel szczegółowy 1.1				5 015 900		1 818 750		0		6 834 650					
Cel szczegółowy 1.2: Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa historycznego obszaru															
1.2.1 "WIR w sieci" - wspieranie współpracy sektora publicznego z podmiotami społeczno- gospodarczymi	Liczba wydarzeń	1 szt	100	7 000	0	0	0	0	0	0	0	1	7 000	PRO W	Aktywizacja
1.2.1 "WIR w sieci" - wspieranie współpracy sektora publicznego z podmiotami społeczno- gospodarczymi	Liczba publikacji	0	0	0	2 szt	100	10 000	0	0	0	0	2	10 000	PRO W	Aktywizacja

1.2.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie publicznej infrastruktury turystyczno- rekreacyjnej na obszarach historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką	Liczba nowych obiektów infrastru- ktury turystycz- nej i rekreacyj- nej	14 szt	100	1 300 000	0	0	0	0	0	0	14	1 300 000	PORi M	Realizacja LSR
	Liczba przebudo- wanych obiektów infrastru- ktury turystycz- nej i rekreacyj- nej	1 szt	100	100000	0	0	0	0	0	0	1	100 000	PORi M	Realizacja LSR
1.2.3 Kształtowanie postaw innowacyjnc h i proekologiczn ych	Liczba konkursó w tj. liczba wydarze ń	3 szt	43	9 000	3 szt	86	9 000	1szt	100	3 000	7	21 000	PRO W	Aktywizacja
1.2.3 Kształtowanie postaw innowacyjnc h i proekologiczn ych	Liczba informac yjnych form poznania dziedzict wa	1 szt	50	37 000	1 szt	50	30 000	0	0	0	2	67 000	PRO W	Aktywizacja

1.2.3 Kształtowanie postaw innowacyjnych i proekologicznych	Liczba szkoleń liczba	2 szt	100	3 000	0	0	0	0	0	0	2	3 000	PRO W	Aktywizacja
	osobodni dla pracowników I organów LGD													
1.2.4 Przeciwdziałanie degradacji środowiska i usuwanie skutków antropopresji, walka z kłusownictwem	Liczba podmiotów wyposażonych w sprzęt do walki z kłusownictwem	5 szt	100	407 137,24	0	0	0	0	0	0	5	407 137,24	PORi M	Realizacja LSR
1.2.5 Renowacja obiektów zabytkowych, historycznych i cennych przyrodniczo na "Szłaku dziedzictwa historyczno-przyrodniczego"	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	5 szt	100	600 000	0	0	0	0	0	0	5	600 000	PRO W	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 1.2				2 463 137,24			49000			3000		2 515 137,24		

Razem cel ogólny 1				7 479 03 7,24			1 867 750			3000		9 349 787,24		
Cel ogólny 2 Współpraca, integracja i odnowa dla zwiększenia tożsamości i więzi społecznych oraz poczucia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców														
Cel szczegółowy 2.1. Wzrost aktywności i integracji oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej														
2.1.1 Budowa, przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej	Liczba podmiotów w wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie kultury i dziedzictwa lokalnego	12 szt	100	2 250 000	0	0	0	0	0	0	12	2 250 000	PRO W	Realizacja LSR
2.1.2 "Akademia wolnego czasu"	Liczba udzielonych grantów	25 szt	50	150000	27 szt	100	200000	0	0	0	52szt	350 000	PRO W	Realizacja LSR - granty
2.1.3 Powrót do tradycji	Liczba udzielonych grantów	14 szt	100	150 000	0	0	0	0	0	0	14	150 000	PRO W	Realizacja LSR - granty

2.1.4 Młodzieżowa Akademia Komunikacji	Liczba LGD biorących udział w projek- cie międ- zynarod- owym	11 szt	100	60 000	0	0	0	0	0	0	0	11	60 000	PRO W	Projekt współpracy
	Liczba zrealizo- wanych projektó- w współpra- cy	1szt	100	60000	0	0	0	0	0	0	0	1			
Razem cel szczegółowy 2.1				2 610 000			200 000			0			2 810 000		
Cel szczegółowy 2.2. Zwiększenie aktywności sportowej i promocja zdrowego trybu życia															
2.2.1 Budowa ogólnodostęp- nej infrastruktury rekreacyjno- sportowej	Liczba nowych obiektów infrastru- ktury turystycz- nej i rekreacyj	22 szt	100	1 650 000	0	0	0	0	0	0	0	28	1 650 000	PRO W	Realizacja LSR

	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	6 szt													
2.2.2 "W zdrowym ciele zdrowy duch" - działania promujące zdrowy tryb życia	Liczba imprez sportowo - rekreacyjnych tj. liczba wydarzeń	14 szt	50	14 000	14 szt	100	14 000	0	0		28	28 000	PRO W	Aktywizacja	
Razem cel szczegółowy 2.2				1 664 000			14 000			0		1 678 000			
Cel szczegółowy 2.3. Promocja dziedzictwa lokalnego i obszaru objętego LSR															
2.3.1 Bogactwo naszych jezior - promocja obszarów historycznych związanych z rybactwem	Liczba LGD biorących udział w projekcie regionalnym	3 szt	100	72 000	0	0	0	0	0	0	0	3	72 000	PORi M	Projekt współpracy
	Liczba zrealizowanych	1	100	72 000	0	0	0	0	0	0	0	1			

	projektów współprac y														
2.3.2 "Polskie Trasy.pl"	Liczba LGD biorącyc h udział w projekcie regionaln ym	11 szt	100	140 000	0	0	0	0	0	0	0	11	140 000	PRO W	Projekt współpracy
	Liczba zrealizo wanych projektó w współpra cy	1	100	140000	0	0	0	0	0	0	0	1			
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba publikacj i	1 szt	33	10 000	1 szt	66	10 000	1 szt	100	10 000	3	30 000	PRO W	Aktywizacja	
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba spotów radiowyc h	3 szt	100	10 000	0	0	0	0	0	0	0	3	10 000	PRO W	Aktywizacja
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba artykułó w praso wych	10 szt	55	10 800	8 szt	100	8 640	0	0	0	0	18	19 440	PRO W	Aktywizacja
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba stron internetow ych	1/3 szt	38	6 000	1/3 szt	84	7 200	1/3 szt	100	2 400	1	15 600	PRO W	Aktywizacja	

2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba dedykowanych zakładek dla benefi.	1/3 szt	100	0	1/3 szt	0	0	1/3 szt	0	0	1	0	PRO W	Aktywizacja
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba portali społecznościowych	1 szt	38	0	1 szt	84	0	1 szt	100	0	1	0	PRO W	Aktywizacja
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba ulotek informacyjnych	3 szt	57	4 200	4 szt	100	5 600	0	0	0	7	9 800	PRO W	Aktywizacja
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba konferencji	1 szt	50	7 500	0	0	0	1 szt	100	7 500	2	15 000	PRO W	Aktywizacja
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba kompletów w materiałach w infor. prom.	1 szt	100	30 400	0	0	0	0	0	0	1	30 400	PRO W	Aktywizacja
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba konkursów w "Znasz li swój WIR" <i>tj.liczba wydarzeń</i>	7 szt	50	16 800	7 szt	100	16 800	0	0	0	14	33 600	PRO W	Aktywizacja
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba kompletów w gadżetów	2 szt	66	15 000	1 szt	100	6 310	0	0	0	3	21 310	PRO W	Aktywizacja
2.3.3 WIR w promocji i	Liczba edycji	2 szt	33	26 000	3 szt	50	39 000	1 szt	100	13 000	6	78 000	PRO W	Aktywizacja

informacji	wydanych kalendarzy													
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba szkoleń	11 szt	52		8 szt	38		2 szt	100	0	21		PRO W	Aktywizacja
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	25 osobodni	42	2 600	20 osobodni	75	3 600	15 osobodni	100	0	60 osobodni	6 200		Aktywizacja
2.3.3 WIR w promocji i informacji	Liczba badań ewaluacyjnych	1 szt	33	4 000	1 szt	66	3 000	1 szt	100	3 000	3	10 000	PRO W	Aktywizacja
Razem cel szczegółowy 2.3				355 300			100150			35 900		491 350		
Razem cel ogólny 2				4 629 300			314150			35900		4 979 350		
Razem LSR				12 108 337,24			2 181 900			38 900		14 329 137,24		
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PRO W												5 000 000		50 % budżetu poddziałania realizacja LSR
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach PORiM												1 803 568,62		50 % budżetu PORiM

Załącznik nr 4. Budżet w rozbiciu na lata i poszczególne fundusze oraz w podziale na poszczególne zakresy wsparcia tj. realizację operacji w ramach LSR, wdrażanie projektów współpracy, koszty bieżące i aktywizacja

Tabela nr 1. Wysokość wsparcia finansowego EFSI w ramach LSR dla poszczególnych poddziałań:

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe
-----------------	--------------------

	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR 2014-2020	10 000 000,00	0,00	0,00	3 607 137,24		13 607 137,24
Współpraca 2014-2020	200 000,00			72 000,00		272000,00
Koszty bieżące 2014-2020	1600 000,00	0,00	0,00	0,00	1 600000,00	1600 000,00
Aktywizacja 2014-2020	450 000,00	0,00	0,00	0,00	450 000,00	450 000,00
RAZEM	12 250 000,00	0,00	0,00	3 679 137,24	2 050 000,00	15 929 137,24

Tabela nr 2. Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowym środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	3.779.622	2.160.378	X	5.940.000
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych - JST	2.583.378	X	1.476.622	4.060.000
RAZEM	6.363.000	2.160,378	1.476.622	10.000.000

Załącznik nr 5. Plan komunikacji

Tabela nr 1. Zakładane wskaźniki w oparciu o planowany budżet działań komunikacyjnych (finansowanych w ramach poddziałania: Koszty bieżące i aktywizacji) oraz planowane efekty działań komunikacyjnych.

Cel komunikacji	Nazwa działania	Adresaci działania komunikacyjnego	Środki przekazu	Wskaźniki realizacji działań	Planowane efekty działań komunikacyjnych	Termin
-----------------	-----------------	------------------------------------	-----------------	------------------------------	--	--------

	komunikacyjn ego	(grupy docelowe)		komunikacyjnych		
				liczba działań	liczba osób objętych działaniem	
1. Zapewnienie bieżącego przepływu informacji o działaniach podejmowanych przez LGD a) zapoznanie mieszkańców obszaru z realizowaną strategią i bieżące informowanie o stanie wdrażania strategii, b) popularyzacja wiedzy o konkursach w zakresie naboru wniosków o dofinansowanie, zasadach i kryteriach,	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR	Cała lokalna społeczność LGD- wszystkie zdefiniowane grupy docelowe	artykuły/ogłoszenia w gazetach lokalnych i na stronach internetowych	Liczba artykułów – 18/ po 2 na półrocze X 3 GAZETY 4,5 roku x 4 art.x3gazety=54	Liczba poinformowanych osób ok. 10% mieszkańców - 8000	II poł. 2016 I poł. 2017 II poł. 2017 I poł. 2018 II poł. 2018 I poł. 2019 II poł. 2019 I poł. 2020 II poł. 2020
			strona internetowa- koszt obsługi	Liczba stron internetowych - 1	Liczba korzystających z informacji na stronie ok. 10% mieszkańców - 8000	Informacje, ogłoszenia, artykuły zamieszczane na bieżąco
			spoty/informacje w radio promujące i popularyzujące działania,	Liczba spotów – 3 w 100 powtórzeniach	Liczba poinformowanych osób zakładamy ok. 20% mieszkańców łącznie usłyszy komunikat – 16 000	II poł. 2016 2017 2018
			portal społecznościowy Facebook	Liczba portali - 1	Liczba wejść na portal - poinformowanych osób – 1 000	Informacje zamieszczane na bieżąco
			- ulotki informacyjne / z wyodrębnieniem info. dla sektora rybackiego	Liczba – 7/ nakład po 1500	Liczba poinformowanych osób - 12 600	2016, 2017, 2018 2019, 2020
1. Zapewnienie bieżącego przepływu informacji o działaniach podejmowanych przez	Kampania informacyjna- dla potencjalnych benefic.	-przedsiębiorcy -rolnicy rybacy -grupy defaworyzowane	warsztaty z pisania wniosków, zasad realizacji irozluczania	Liczba realizowanych spotkań – 23 / 5 w każdym roku	Liczba poinformowanych osób – 300	II poł. 2016 2017 2018 2019 2020

LGD poprzez: a) zapoznanie mieszkańców obszaru z realizowaną strategią i bieżące informowanie o stanie wdrażania strategii, b) popularyzacja wiedzy o konkursach w zakresie naboru wniosków o dofinansowanie, zasadach i kryteriach, c) utworzenie punktów informacyjno-konsultacyjnych,		(+25, 50+, bezrobotni) -grupy nieformalne, kościoły, organizacje pozarządowe - podmioty publiczne	warsztaty z pisania wniosków, zasad realizacji irozliczania dla rybaków	Liczba realizowanych spotkań – 6	Liczba poinformowanych osób – 60	2017 2018
			dedykowana beneficjentom zakładka na stronie internetowej LGD z info. dla sektora rybackiego	Liczba dedykowanych beneficjentom zakładek - 1	Liczba korzystających osób - 300	II poł. 2016 działanie realizowane na bieżąco
			Punkty informacyjno-konsultacyjne w biurze LGD oraz w 2 gminach i koordynatorzy gminni w każdej gminie LGD	Liczba punktów - 2 Koordynatorzy gminni - 14	Liczba udzielonego doradztwa - 300	Działanie realizowane na bieżąco
			Konferencja inauguracyjna i podsumowująca wdrażanie LSR	Liczba konferencji - 2	Liczba uczestników konkursu - 100	II poł. 2016 II poł. 2020
			broszura elektroniczna na str. inter. o zakresach dofinansowania w ramach PROW i EFMR	Liczba opracowań – 1	Liczba poinformowanych osób - 500	II. poł. 2016
Cel 1) Dostarczenie bieżącej informacji o działaniach podejmowanych przez LGD: d)uzyskanie informacji zwrotnej na temat oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD	Badania satysfakcji uczestnika/wni oskodawcy	- przedsiębiorcy -rolnicy rybacy -grupy defaworyzowane (+25, 50+, bezrobotni) -grupy nieformalne, kościoły, organizacje pozarządowe -podmioty publiczne	ankiety do wypełnienia po warsztatach/szkoleniach/konsultacjach oraz ankieta na stronie internetowej	Liczba ankiet – 1	Liczba respondentów badania – 500	od II poł 2016 działanie realizowane na bieżąco
Cel 2. Budowanie świadomości i tożsamości obszaru LGD poprzez:	Kampania promująca markę LGD z systemem	- wszystkie zdefiniowane grupy docelowe	Komplet promocyjno-informac. w gminach - tablice /gabloty informac., banery, rolapy	Liczba tablic informacyjnych z informacjami – 14 Liczba rollupów -14	Liczba poinformowanych osób zakładamy ok. 50% mieszkańców w całym okresie – 40 000	od II. poł. 2016 i na bieżąco zamieszczanie

a) promocję obszaru LGD, b) popularyzację działań podejmowanych na obszarze w tym dobrych praktyk LGD,	wizualizacji i promocja działań		- z obrandowaniem	Liczba banerów - 4		informacji
			Stworzenie mapy obszaru z logotypami i umieszczenie jej w materiałach wizualizacyjnych/informacyjno-promocyjnych	Liczba map obszaru - 1	Liczba poinformowanych osób - zakładamy ok. 50% mieszkańców w całym okresie – 40 000	II. poł. 2016
			gadżety z wizualizacją	Liczba kompletów - 2	Liczba gadżetów różnych dla ok. 5 % mieszkańców obszaru ok. 4.000 os.	2016 2018
			wydawnictwa promujące obszar np: dziedzictwo kulturowe , historycz, przyrod., dobre praktyki	Liczba wydawnictw - 3	Nakład- liczba poinformowanych – 3000	2018 2020 2022
			kalendarze tematyczne promujące dziedzictwo	Liczba edycji wydanych kalendarzy - 6	Liczba kalendarzy łączna 9000 szt.- czyli dla ponad 10% mieszkańców obszaru	2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022
			Znasz li swój WIR - konkursy na rozpoznawalność obszaru i działań LGD	Liczba zrealizowanych konkursów /w ramach imprez promoc. na obszarze/ - 14	Liczba uczestników konkursu - 280	2017 2018 2019 2020
c) uzyskanie informacji zwrotnej na temat skuteczności działań promocyjnych LGD	Badanie opinii	Cała lokalna społeczność LGD- wszystkie zdefiniowane grupy docelowe	ankiety oceniające działania promocyjne/ wizualizacyjne podczas np. konkursów i na stronie internetowej	Liczba ankiet - 1	Liczba respondentów badania – 1000	od 2017 - działanie realizowane na bieżąco

WYKAZ WYKORZYSTANEJ LITERATURY

1.Specjalna Strefa Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz planowane kierunki działań interwencyjnych.-Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego Wydział Zarządzania Strategicznego, Szczecin 2014 r.

2. Cykl szkoleń z zakresu tworzenia lokalnych strategii rozwoju (LSR), przygotowania strategii komunikacyjnej lokalnej grupy działania (LGD) i angażowania społeczności lokalnych w przygotowanie i realizację LSR. Centrum Doradztwa Rolniczego w Krakowie, Kraków 2014 (6 modułów).
3. Jezioro Miedwie i Nizina Pyrzycka. Redakcja naukowa Ryszard Krzysztof Borówka, Szczecin.
4. Dokumenty strategiczne gmin członkowskich, Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.
5. "Pełna Partycypacja w zarządzaniu" R. Stocki, P. Prokowicz, Kraków 2008.

